

Załącznik
do Zarządzenia Nr 67/2020
Burmistrza Tyszowiec
z dnia 2 czerwca 2020 r.

**RAPORT
O STANIE GMINY TYSZOWCE
ZA 2019 Rok**

**BURMISTRZ TYSZOWIEC
URZĄD MIEJSKI W TYSZOWCACH
ul. 3 Maja 8
22-630 Tyszowce
<http://www.tyszowce.pl/>**

1. Zarządzanie Gminą

Gmina Tyszowce jest gminą miejsko-wiejską położoną w województwie lubelskim, w powiecie tomaszowskim. Gmina usytuowana jest na obszarze Roztocza Środkowego i Grzędy Sokalskiej. Ich granicę wyznacza dział wodny pomiędzy zlewiskiem rzeki Wieprz i Bug. Siedziba Gminy znajduje się w odległości – ok. 30 km od siedziby powiatu – Tomaszowa Lubelskiego, ok. 38 km od stolicy dawnego województwa zamojskiego – Zamościa, ok. 125 km od stolicy województwa lubelskiego – Lublina. Graniczy ona z sześcioma gminami: Werbkowice, Miączyn, Mircze, Łaszczów, Rachanie i Komarów Osada. Powierzchnia gminy zajmuje obszar 129,48 km² i cechuje się bardzo wysokim udziałem użytków rolnych zajmujących 105,53 km², co stanowi 81,5% powierzchni ogółem. Lasy i grunty leśne zajmują zaledwie 13,97 km², to jest niecałe 11% powierzchni.

Gmina podzielona jest na 20 sołectw: Czartowczyk, Czartowiec, Czartowiec-Kolonia, Czermno, Dębina, Kazimierówka, Kłatwy, Lipowiec, Marysin, Mikulin, Niedźwiedzia Góra, Perespa, Podbór, Przewale, Rudka, Soból, Tyszowce, Wakijów, Wojciechówka, Zamłynie.

1.1. Władze gminy

Organem wykonawczym gminy jest burmistrz, którego kadencja 2018-2023 ma trwać pięć lat. Burmistrz wykonuje uchwały Rady Miejskiej i zadania określone przepisami prawa. Do zadań Burmistrza należy w szczególności: przygotowywanie projektów uchwał pod obrady Rady Miejskiej, opracowywanie strategii, programów rozwoju, gospodarowanie mieniem komunalnym, wykonywanie budżetu, zatrudnianie i zwalnianie kierowników gminnych jednostek organizacyjnych. Burmistrz wykonuje zadania przy pomocy Urzędu Miejskiego.

Funkcję Burmistrza Tyszowiec kadencji 2018-2023 sprawuje Andrzej Podgórski. Urząd Miejski wykonuje zadania mające na celu realizację spoczywających na gminie zadań własnych, zadań zleconych, zadań wykonywanych na podstawie porozumień z organami administracji rządowej, zadań publicznych powierzanych gminie w drodze zawartych porozumień.

Zgodnie z art. 33 ust. 1 i 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym Burmistrz wykonuje zadania przy pomocy urzędu gminy oraz jako kierownik urzędu wykonuje uprawnienia zwierzchnika służbowego w stosunku do pracowników urzędu oraz kierowników gminnych jednostek organizacyjnych.

Urząd Miejski w Tyszowcach w dniu 31.12.2019 r. zatrudniał 29 osób. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach urzędniczych, w tym na kierowniczych stanowiska urzędniczych – 19 osób. Osoby zatrudnione na stanowisku pomocniczym – 1 osoba. Robotnicy gospodarczy, kierowcy oraz sprzątaczką – 9 osób.

Na terenie Gminy Tyszowce funkcjonują cztery jednostki organizacyjne:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyszowcach,
- Samorządowa Administracja Szkół w Tyszowcach,
- Samorządowe Centrum Kultury w Tyszowcach,
- Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Tyszowcach,
- Zespół Szkolno -Przedszkolny w Tyszowcach,
- Szkoła Podstawowa im. Wydarzeń Września w Czartowczyku,
- Szkoła Podstawowa w Przewalu,
- Szkoła Podstawowa w Perespie,
- Szkoła Podstawowa w Kazimierówce.

Kierownikami tych jednostek są:

- kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- dyrektor Samorządowej Administracji Szkół,
- dyrektor Samorządowego Centrum Kultury,
- dyrektor Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej,
- dyrektorzy Zespołu i szkół podstawowych.

Do zadań własnych gminy należy przede wszystkim dbałość o porządek publiczny, oświatę, kulturę, sport, infrastrukturę, pomoc społeczną, ochronę przyrody i środowiska, ochronę przeciwpożarową, utrzymanie czystości, gospodarkę mieniem gminy. Natomiast zadania zlecone przez administrację rządową dotyczą – spraw obywatelskich, stanu cywilnego, wyborów, obronności i też pomocy społecznej. Stanowiska kierownicze w Urzędzie to: Sekretarz Gminy – Teresa Chrastina, Skarbnik Gminy – Krystyna Leja, Zastępca Skarbnika Gminy – Maria Antoszevska, Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego – Barbara Dudzińska, Zastępca Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego – Wojciech Baj.

1.2. Rada Miejska

Rada Miejska jest organem stanowiącym i kontrolnym.

Do właściwości Rady Miejskiej należą wszystkie sprawy pozostające w zakresie działania gminy. Są to m.in.: uchwalanie statutu gminy, uchwalanie budżetu gminy i jego zmian, wieloletniej prognozy finansowej, uchwalanie planów zagospodarowania przestrzennego i jego zmian, podejmowanie uchwał w sprawie podatków i opłat w granicach określonych w odrębnych ustawach, oraz innych przewidzianych przepisami prawa.

Rada obraduje na sesjach zwoływanych przez Przewodniczącego Rady.

Termin sesji, jej miejsce i porządek obrad podaje się do wiadomości mieszkańców.

Radę Miejską w Tyszowcach tworzy 15 radnych.

Rada Miejska w Tyszowcach 8 kadencji pracuje w następującym składzie:

1. Kawalko	Marcin	Grzegorz	- Przewodniczący Rady Miejskiej
2. Marszałec	Piotr		- Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej

Komisja ds. Oświaty, Kultury, Zdrowia, Sportu i Spraw Społecznych:

1. Lis	Alicja	Maria	- Przewodnicząca Komisji
2. Szachnowski	Andrzej		- Wiceprzewodniczący Komisji
3. Stepuch	Małgorzata		- Członek Komisji

Komisja ds. Budżetu, Gospodarki i Rolnictwa:

1. Czarnecki	Antoni		- Przewodniczący Komisji
2. Machlarz	Radosław		- Wiceprzewodniczący Komisji
3. Gąsior	Jerzy	Wincenty	- Członek Komisji
4. Wronka	Mirosław	Krzysztof	- Członek Komisji
5. Jurkiewicz	Jan	Andrzej	- Członek Komisji

Komisja Rewizyjna:

1. Jaremczuk	Agnieszka		- Przewodnicząca Komisji
2. Dział	Sławomir		- Wiceprzewodniczący Komisji
3. Kościółko	Paweł	Mirosław	- Członek Komisji
4. Kułaj	Marcin		- Członek Komisji
5. Kaziuk	Michał		- Członek Komisji

Komisja Skarg, Wniosków i Petycji:

1. Kościółko	Paweł	Mirosław	- Przewodniczący Komisji
2. Stepuch	Małgorzata		- Wiceprzewodnicząca Komisji
3. Jurkiewicz	Jan	Andrzej	- Członek Komisji
4. Kułaj	Marcin		- Członek Komisji
5. Lis	Alicja	Maria	- Członek Komisji

Rada Miejska 8 kadencji w 2019 roku obradowała na 9 sesjach i podjęła 64 uchwały, w tym 21 uchwał, jako akty prawa miejscowego. Uchwały Rady Miejskiej zostały przekazane stosownym organom nadzorczym w ustawowym terminie, zgodnie z art. 90 ustawy o samorządzie gminnym. W okresie sprawozdawczym Rada Miejska wypracowała dwa stanowiska, które dotyczyły:

1. Poparcia dla stanowiska Komisji ds. Budżetu, Gospodarki i Rolnictwa dotyczącego negatywnego rozpatrzenia pisma Starosty na dofinansowanie budowy łądowiska;

2. Stanowisko popierające stanowisko Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 25 kwietnia 2019 r. w sprawie wprowadzenia ideologii „LGBT” do wspólnot samorządowych;

1.3. Sołectwa, sołtysi, gospodarstwa rolne

Sołectwo - to jednostka pomocnicza gminy. Organem uchwałodawczym w sołectwie jest zebranie wiejskie, a wykonawczym – sołtys. Działalność sołtysa wspomaga rada sołecka. Sołtysa oraz radę sołecką wyłaniają stali mieszkańcy danego sołectwa w tajnym i bezpośrednim głosowaniu na zebraniu wiejskim. Sołectwo może obejmować jedną miejscowość, część miejscowości lub kilka miejscowości. Także w jednej miejscowości może być ustanowionych kilka sołectw. Na terenie naszej gminy funkcjonuje 20 sołectw, w tym miasto Tyszowce posiadające 2 sołectwa: Tyszowce i Dębina. Pozostałe 18 sołectw to sołectwa wiejskie.

W roku 2019 funkcję sołtysów w poszczególnych sołectwa piastowali:

Lp.	Sołectwo	Imię i nazwisko sołtysa
1.	Czartowiec	Elżbieta Rosół
2.	Czartowiec - Kolonia	Franciszek Habit
3.	Czartowczyk	Adam Baj
4.	Czermno	Zdzisław Kijek
5.	Dębina	Elżbieta Torba
6.	Kazimierówka	Edmund Czernij
7.	Kłątwy	Henryk Guz
8.	Lipowiec	Franciszka Rykaluk
9.	Marysin	Janina Szeremeta
10.	Mikulin	Michał Słodaczuk
11.	Niedźwiedzia Góra	Krystyna Kusiak
12.	Perespa	Bogdan Wybranowski
13.	Podbór	Anna Lizak
14.	Przewale	Krzysztof Książ
15.	Rudka	Wiesław Zub
16.	Soból	Łukasz Kobielarz
17.	Tyszowce	Marta Kocira
18.	Wakijów	Anna Pytel
19.	Wojciechówka	Danuta Pawliszak
20.	Zamłynie	Lucyna Skrzecz

W oparciu o dane z elektronicznej ewidencji podatkowej, przy uwzględnieniu, że jedna jednostka wymiarowa odpowiada jednemu gospodarstwu rolnemu, liczba gospodarstw rolnych w gminie Tyszowce w 2019 roku wyniosła 2051 szt. Największą liczbę stanowiły gospodarstwa rolne o powierzchni do 5 ha, tj. 1442 szt. Gospodarstw rolnych o powierzchni od 5 ha do 10 ha było 405 szt., o powierzchni od 10 ha do 30 ha – 185 szt., natomiast o powierzchni powyżej 30 ha – 19 szt.

W rozbiu na poszczególne miejscowości liczba gospodarstw rolnych przedstawiała się następująco:

CZARTOWIEC

- gospodarstwa rolne do powierzchni 5 ha – 42 szt.,
- gospodarstwa rolne od 5 ha do 10 ha – 15 szt.,
- gospodarstwa rolne od 10 ha do 30 ha – 9 szt.,
- gospodarstwa rolne powyżej 30 ha – nie występują.

CZARTOWIEC-KOLONIA

- gospodarstwa rolne do powierzchni 5 ha – 32 szt.,
- gospodarstwa rolne od 5 ha do 10 ha – 11 szt.,
- gospodarstwa rolne od 10 ha do 30 ha – 9 szt.,
- gospodarstwa rolne powyżej 30 ha – 1 szt.

CZARTOWCZYK

- gospodarstwa rolne do powierzchni 5 ha – 121 szt.,
- gospodarstwa rolne od 5 ha do 10 ha – 23 szt.,
- gospodarstwa rolne od 10 ha do 30 ha – 9 szt.,
- gospodarstwa rolne powyżej 30 ha – 2 szt.

CZERMNO

- gospodarstwa rolne do powierzchni 5 ha – 93 szt.,
- gospodarstwa rolne od 5 ha do 10 ha – 21 szt.,
- gospodarstwa rolne od 10 ha do 30 ha – 16 szt.,
- gospodarstwa rolne powyżej 30 ha – 2 szt.

KAZIMIERÓWKA

- gospodarstwa rolne do powierzchni 5 ha – 53 szt.,
- gospodarstwa rolne od 5 ha do 10 ha – 18 szt.,
- gospodarstwa rolne od 10 ha do 30 ha – 16 szt.,
- gospodarstwa rolne powyżej 30 ha – 2 szt.

KLĄTWY

- gospodarstwa rolne do powierzchni 5 ha – 72 szt.,
- gospodarstwa rolne od 5 ha do 10 ha – 33 szt.,
- gospodarstwa rolne od 10 ha do 30 ha – 9 szt.,
- gospodarstwa rolne powyżej 30 ha – 2 szt.

LIPOWIEC

- gospodarstwa rolne do powierzchni 5 ha – 35 szt.,
- gospodarstwa rolne od 5 ha do 10 ha – 9 szt.,
- gospodarstwa rolne od 10 ha do 30 ha – nie występują,
- gospodarstwa rolne powyżej 30 ha – nie występują.

MARYSIN

- gospodarstwa rolne do powierzchni 5 ha – 45 szt.,
- gospodarstwa rolne od 5 ha do 10 ha – 19 szt.,
- gospodarstwa rolne od 10 ha do 30 ha – 10 szt.,
- gospodarstwa rolne powyżej 30 ha – nie występują.

MIKULIN

- gospodarstwa rolne do powierzchni 5 ha – 87 szt.,
- gospodarstwa rolne od 5 ha do 10 ha – 19 szt.,
- gospodarstwa rolne od 10 ha do 30 ha – 7 szt.,
- gospodarstwa rolne powyżej 30 ha – 1 szt.

NIEDŹWIEDZIA GÓRA

- gospodarstwa rolne do powierzchni 5 ha – 33 szt.,
- gospodarstwa rolne od 5 ha do 10 ha – 10 szt.,
- gospodarstwa rolne od 10 ha do 30 ha – 5 szt.,
- gospodarstwa rolne powyżej 30 ha – nie występują.

PERESPA

- gospodarstwa rolne do powierzchni 5 ha – 65 szt.,
- gospodarstwa rolne od 5 ha do 10 ha – 41 szt.,
- gospodarstwa rolne od 10 ha do 30 ha – 35 szt.,
- gospodarstwa rolne powyżej 30 ha – nie występują.

PRZEWALE

- gospodarstwa rolne do powierzchni 5 ha – 134 szt.,
- gospodarstwa rolne od 5 ha do 10 ha – 40 szt.,
- gospodarstwa rolne od 10 ha do 30 ha – 12 szt.,
- gospodarstwa rolne powyżej 30 ha – 2 szt.

PODOBÓR

- gospodarstwa rolne do powierzchni 5 ha – 36 szt.,
- gospodarstwa rolne od 5 ha do 10 ha – 8 szt.,
- gospodarstwa rolne od 10 ha do 30 ha – 1 szt.,
- gospodarstwa rolne powyżej 30 ha – nie występują.

RUDKA

- gospodarstwa rolne do powierzchni 5 ha – 21 szt.,
- gospodarstwa rolne od 5 ha do 10 ha – 8 szt.,
- gospodarstwa rolne od 10 ha do 30 ha – 2 szt.,
- gospodarstwa rolne powyżej 30 ha – nie występują.

SOBÓL

- gospodarstwa rolne do powierzchni 5 ha – 29 szt.,
- gospodarstwa rolne od 5 ha do 10 ha – 11 szt.,
- gospodarstwa rolne od 10 ha do 30 ha – 7 szt.,
- gospodarstwa rolne powyżej 30 ha – 1 szt.

TYSZOWCE

- gospodarstwa rolne do powierzchni 5 ha – 366 szt.,
- gospodarstwa rolne od 5 ha do 10 ha – 69 szt.,
- gospodarstwa rolne od 10 ha do 30 ha – 19 szt.,
- gospodarstwa rolne powyżej 30 ha – 4 szt.

WAKIJÓW

- gospodarstwa rolne do powierzchni 5 ha – 63 szt.,
- gospodarstwa rolne od 5 ha do 10 ha – 23 szt.,
- gospodarstwa rolne od 10 ha do 30 ha – 6 szt.,
- gospodarstwa rolne powyżej 30 ha – 1 szt.

WOJCIECHÓWKA

- gospodarstwa rolne do powierzchni 5 ha – 45 szt.,
- gospodarstwa rolne od 5 ha do 10 ha – 7 szt.,
- gospodarstwa rolne od 10 ha do 30 ha – 2 szt.,
- gospodarstwa rolne powyżej 30 ha – 1 szt.

ZAMŁYNIE

- gospodarstwa rolne do powierzchni 5 ha – 70 szt.,
- gospodarstwa rolne od 5 ha do 10 ha – 20 szt.,
- gospodarstwa rolne od 10 ha do 30 ha – 11 szt.,
- gospodarstwa rolne powyżej 30 ha – nie występują.

1.4. Zestawienie dokumentów programowych Gminy Tyszowce

Lp.	Nazwa strategii, programu, planu	Nazwa aktu wprowadzającego	Uwagi
1.	Strategia Rozwoju Gminy Tyszowce na lata 2015-2020	Uchwała Nr XVII/117/2016 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 10 czerwca 2016 r.	
2.	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Tyszowce na lata 2015-2020	Uchwała Nr XVII/116/2016 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 10 czerwca 2016 r.	
3.	Przystąpienie do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Tyszowce	Uchwała Nr XXIX/181/2017 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 16 maja 2017 r.	
4.	Przystąpienie Gminy Tyszowce do „Tomaszowskiego Klastra Energii”	Uchwała Nr XXXII/194/2017 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 8 września 2017 r.	
5.	Przystąpienie do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębach geodezyjnych Przewale i Zamłynie w gminie Tyszowce	Uchwała Nr XXIX/182/2017 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 16 maja 2017 r.	
6.	Wprowadzenie zmian do Uchwały Rady Miejskiej w Tyszowcach Nr XXIX/182/2017 z dnia 16 maja 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębach geodezyjnych Przewale i Zamłynie w gminie Tyszowce	Uchwała Nr XXXII/199/2017 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 8 września 2017 r.	
7.	Uchwalenie Roczego Programu Współpracy Gminy Tyszowce z organizacjami pozarządowymi oraz z innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2019	Uchwała Nr III/15/2018 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 7 grudnia 2018 r.	
8.	Uchwalenie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2019	Uchwała Nr V/25/2018 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 29 grudnia 2018 r.	

9.	Uchwalenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2018-2020	Uchwała Nr XXXV/234/2017 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 28 grudnia 2017 r.	
10.	Uchwalenie zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Tyszowce	Uchwała Nr XXXV/231/2018 Rady Miejskiej z dnia 25 stycznia 2018 r.	
11.	Uchwalenie Statutu Gminy Tyszowce	Uchwała Nr XXXVI/235/2018 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 21 lutego 2018 r. zm. <ul style="list-style-type: none"> • Uchwała Nr III/11/2018 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 7 grudnia 2018 r. • Uchwała Nr IX/60/2019 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 14 sierpnia 2019 r. 	
12.	Określenie Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Tyszowce w 2019 r.	Uchwała Nr VII/39/2019 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 17 maja 2019 r.	
13.	Stwierdzenie, że miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębach geodezyjnych Przewale i Zamłynie nie narusza ustaleń „studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Tyszowce”	Uchwała Nr XXXVII/239/2018 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 20 marca 2018 r.	
14.	Uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębach geodezyjnych Przewale i Zamłynie	Uchwała Nr XXXVII/240/2018 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 20 marca 2018 r.	
16.	Określenie szczegółowych zasad wnoszenia inicjatyw obywatelskich, zasad tworzenia komitetów inicjatyw uchwałodawczych, zasad promocji obywatelskich inicjatyw uchwałodawczych i formalnych wymogów, jakim muszą odpowiadać składane projekty	Uchwała Nr XLI/271/2018 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 17 października 2018 r.	
17.	Reasumpcja uchwały Nr XLI/271/2018 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 17 października 2018 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad wnoszenia inicjatyw obywatelskich, zasad tworzenia komitetów inicjatyw uchwałodawczych, zasad promocji obywatelskich inicjatyw uchwałodawczych i formalnych wymogów, jakim muszą odpowiadać składane projekty	Uchwała Nr III/12/2018 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 7 grudnia 2018 r.	

18.	Zatwierdzenie Planu Odnowy Miejscowości Tyszowce	Uchwała Nr XLI/272/2018 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 17 października 2018 r.	
19.	Przyjęcie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2018-2020	Uchwała Nr XLI/274/2018 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 17 października 2018 r.	
20.	Zmiana uchwały w sprawie uchwalenia statutów sołectw Gminy Tyszowce	Uchwała Nr IX/60/2019 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 14 sierpnia 2019 r.	
21.	Przyjęcie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021	Uchwała Nr X/65/2019 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 26 września 2019 r.	
22.	Przyjęcie Lokalnego programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży szkół prowadzonych przez Gminę Tyszowce	Uchwała Nr XI/73/2019 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 13 listopada 2019 r.	

1.5. Statystyki Urzędu Stanu Cywilnego w 2019 roku:

Sporządzono aktów urodzeń - **12**
małżeństw - **26**
zgonów - **57**

Sprostowano i uzupełniono – **31** aktów stanu cywilnego.

Wydano odpisów aktów stanu cywilnego – **778**.

Wydano zaświadczeń, zezwoleń oraz przyjęto oświadczeń – **78**.

Sporządzono wzmianek dodatkowych przy aktach stanu cywilnego – **87**.

Sporządzono przypisków przy aktach stanu cywilnego – **1732**.

Zmigrowano do Rejestru Stanu Cywilnego – **694** aktów.

Wydano **1** decyzję o zmianie imienia lub nazwiska.

Usunięto niezgodności w danych zawartych w rejestrach państwowych - **2404**.

Wydano **3** decyzje w sprawach meldunkowych.

Zameldowano na pobyt stały i czasowy, wymeldowano z pobytu stałego lub czasowego, przyjęto zgłoszenie powrotu z pobytu czasowego – **175**.

Nadano nr PESEL – **10** osobom.

Udostępniono dane z Rejestru Mieszkańców i Rejestru Dowodów Osobistych - **131**.

Wydano zaświadczeń zawierających pełny wykaz danych – **83**.

Wydano dowodów osobistych – **326**.

Przyjęto zgłoszeń o utracie lub uszkodzeniu dowodu osobistego – **49**.

1.6. Demografia

Wykaz ludności (wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 r.)

Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców
Tyszowce	2135
Czartowczyk	397
Czartowiec	158
Czartowiec-Kolonia	125
Czermno	273
Kazimierówka	203
Kłatwy	348
Lipowiec	52
Marysin	177
Mikulin	148
Niedźwiedzia Góra	50
Perespa	187
Perespa-Kolonia	149
Podbór	184
Przewale	390
Rudka	21
Soból	80
Wakijów	192
Wojciechówka	180
Zamłynie	305
RAZEM:	5754

Migracja (stan na 31 grudnia 2019)

	2015	2016	2017	2018	2019
Miasto Tyszowce	2156	2154	2144	2146	2137
Teren wiejski	3817	3779	3749	3693	3617
RAZEM	5973	5933	5893	5839	5754

Przyrost naturalny

	2015	2016	2017	2018	2019
Urodzenia	43	43	41	33	41
Zgony	107	83	83	92	86

Seniorzy (stan na 31 grudnia 2019)

	kobiety	mężczyźni	miasto	wieś
60+	876	638	533	981

Przedział wiekowy	Liczba osób
0 - 6 lat	313
7 - 18 lat	729
19 - 59 lat	3198
60+ lat	1514

1.7. Przynależność Gminy Tyszowce do stowarzyszeń i związków

Lp.	Nazwa stowarzyszenia lub związku	Podstawa przystąpienia do stowarzyszenia lub związku
1.	Związek Gmin Kresowych	Uchwała Nr XII/97/91 Rady Gminy w Tyszowcach z dnia 14 maja 1991 r. w sprawie utworzenia Związku Gmin Kresowych
		Uchwała Nr XII/98/91 Rady Gminy w Tyszowcach z dnia 14 maja 1991 r. w sprawie przyjęcia statutu Związku Gmin Kresowych
2.	Spółka Akcyjna „Municipium”	Uchwała Nr XII/99/91 Rady Gminy w Tyszowcach z dnia 14 maja 1991 r. w sprawie przystąpienia Gminy do Spółki Akcyjna „Municipium”
3.	Związek Komunalny Gmin zlewni rzeki Huczwa	Uchwała Nr XV/72/2000 Rady Miasta i Gminy w Tyszowcach z dnia 03 lutego 2000 r. w sprawie zamiaru przystąpienia do Związku Komunalnego Gmin zlewni rzeki Huczwa
4.	Stowarzyszenie Samorządów Powiatu Tomaszowskiego	Uchwała Nr XXXIV/184/2001 Rady Miasta i Gminy w Tyszowcach z dnia 19 września 2001r. w sprawie przystąpienia do stowarzyszenia pn. „Stowarzyszenie Samorządów Powiatu Tomaszowskiego”.
		Uchwała Nr IV/33/2002 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 30 grudnia 2002 r. zmieniająca Uchwałę Nr XXXIV/184/2001 Rady Miasta i Gminy w Tyszowcach z dnia 19 września 2001 r. w sprawie przystąpienia do stowarzyszenia pn. „Stowarzyszenie Samorządów Powiatu Tomaszowskiego”.
		Uchwała Nr IV/28/2007 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 1 lutego 2007 r. zmieniająca Uchwałę Nr XXXIV/184/2001 Rady Miasta i Gminy w Tyszowcach z dnia 19 września 2001r. w sprawie przystąpienia do stowarzyszenia pn. „Stowarzyszenie Samorządów Powiatu Tomaszowskiego”.
5.	Celowy Związek Komunalny Gmin Regionu Tomaszowskiego	Uchwała Nr XIII/103/2007 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 29 grudnia 2007 r. w sprawie zamiaru utworzenia Celowego Związku Komunalnego Gmin Regionu Tomaszowskiego.
6.	Związek Partnerski Jednostek Samorządu Terytorialnego Województwa Lubelskiego	Uchwała Nr XXVII/196/2009 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 25 czerwca 2009 r. w sprawie przystąpienia Gminy Tyszowce do Związku Partnerskiego Jednostek Samorządu Terytorialnego Województwa Lubelskiego w celu wspólnej realizacji działań zmierzających do pozyskania środków unijnych na wykonanie wybranych przez Gminę odrębnie — inwestycji w zakresie zmiany sposobu oświetlenia z tradycyjnego na diodowe LED

7.	Tomaszowski Klaster Energii	Uchwała Nr XXXII/194/2017 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 8 września 2017 r. w sprawie przystąpienia Gminy Tyszowce do „Tomaszowskiego Klastra Energii”
----	-----------------------------	--

2. Oświata i wychowanie

2.1. Stan organizacji

W 2019 r. Gmina Tyszowce była organem prowadzącym dla:

1. Szkoły Podstawowej im. Jana Kilińskiego w Tyszowcach wchodzącej w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Tyszowcach (*Uchwała Nr VII/38/2019 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 17 maja 2019 r. w sprawie utworzenia Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Tyszowcach*).
2. Szkoły Podstawowej im. Wydarzeń Września w Czartowczyku.
3. Szkoły Podstawowej w Kazimierówce.
4. Szkoły Podstawowej w Przewalu.
5. Szkoły Podstawowej w Perespie.
6. Przedszkola Samorządowego w Tyszowcach wchodzącego w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Tyszowcach (*Uchwała Nr VII/38/2019 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 17 maja 2019 r. w sprawie utworzenia Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Tyszowcach*).

Tabela Nr 1. Stan organizacji

Wyszczególnienie	Liczba oddziałów	Liczba dzieci	W tym:								
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	„0” w tym 3, 4, 5 latki
Szkoła Podstawowa w Tyszowcach	16	265	32	36	36	18	39	44	32	28	-
Szkoła Podstawowa w Czartowczyku	5	54	4	5	4	5	3	10	7	4	12
Szkoła Podstawowa w Kazimierówce	5	30	4	0	4	2	0	7	5	0	8
Szkoła Podstawowa w Perespie	5	31	4	3	1	8	1	3	3	3	5
Szkoła Podstawowa w Przewalu	5	37	4	5	4	3	0	4	5	4	14
Razem:	36	417	49	52	36	47	66	49	42	53	43
Przedszkole Samorządowe w Tyszowcach	5	112	25-6 latków	40-5 latków	47-3i4 latków						
Razem:	41	529									

2.2. Baza do działalności oświatowej

Tabela Nr 2. Stan bazy lokalowej oświaty w 2019 roku

Wyszczególnienie	Pomieszczenia (ilości)						
	Sale lekcyjne	Pracownie		Sale Gimnastyczne	Gabinety specjalistyczne / lekarskie	Świetlice	Stołówki, kuchnie
Komputerowe		Językowe					
Szkoła Podstawowa w Tyszowcach (budynek główny)	16	1	0	1	1 gabinet logoped./pedagog.	1	1
Szkoła Podstawowa w Czartowczyku	7	1	0	1	1 gabinet logoped.	2	1
Szkoła Podstawowa w Kazimierówce	5	1	0	1	0	0	0
Szkoła Podstawowa w Perespie	4	1	0	1	0	0	0
Szkoła Podstawowa w Przewalu	7	1	0	1	0	1	1
Szkoła Podstawowa w Tyszowcach (budynek przy ul. Szkolnej 2)	8	1	1	1	0	0	0
Przedszkole Samorządowe w Tyszowcach	5	0	0	0	0	0	1
Razem:	52	6	1	6	2	4	4

Tabela Nr 3. Obiekty (urządzenia) rekreacyjno-sportowe.

Wyszczególnienie	Rodzaj urządzenia	Liczba urządzeń
Szkoła Podstawowa w Tyszowcach (budynek główny)	Boisko tartanowe (piłka koszykowa, siatkówka, piłka ręczna)	1
	Boisko trawiaste	1
	Bieżnia tartanowa	1
	Skocznia	1
	Tor przeszkód	1
	Siłownia zewnętrzna	1
Szkoła Podstawowa w Czartowczyku	Boisko (piłka koszykowa siatkówka)	1
	Boisko do gry w piłkę nożną	1
	Plac zabaw	1
Szkoła Podstawowa w Kazimierówce	Boisko do gry w piłkę siatkową	1
	Boisko do gry w piłkę nożną	1

Szkoła Podstawowa w Perespie	Boisko do gry w piłkę nożną	1
	Boisko do gry w piłkę siatkową	1
	Plac zabaw	1
Szkoła Podstawowa w Przewalu	Boisko do gry w piłkę siatkową	1
	Boisko do gry w piłkę nożną	1
	Skocznia	1
	Plac zabaw	1
Przedszkole Samorządowe w Tyszowcach	Plac zabaw	2
Razem:		28

Tabela Nr 4. Stan wyposażenia w urządzenia specjalistyczne i zbiorów bibliotecznych.

Wyszczególnienie	Ilość								
	Komputery		projek-tory multi-medialne	Drukarki/ Drukarki 3D	Tab. inter.	kamery wideo	odtw. DVD	ksero	Woluminy biblio.
ogółem	w tym do użytku uczniów								
Szkoła Podstawowa w Tyszowcach	48	32	7	13	6	2	3	1	14833
Szkoła Podstawowa w Czartowczyku	15	14	2	2	1	0	2	1	3742
Szkoła Podstawowa w Kazimierówce	15	12	2	2	1	0	0	2	1150
Szkoła Podstawowa w Perespie	24	22	2	4	1	0	1	1	2060
Szkoła Podstawowa w Przewalu	18	14	2	2	1	0	2	2	2219
Przedszkole Samorządowe w Tyszowcach	4	2	1	2	0	0	5	1	215
Razem:	124	96	16	25	10	2	13	9	24219

2.3. Kadra

Tabela Nr 5. Zatrudnienie w szkołach w roku szkolnym w 2019 roku.

Wyszczególnienie	Zatrudnienie		w tym			
	etaty	zaangażowanie osobowe	nauczyciele		pozostali	
			etaty	zaangażowanie osobowe	etaty	osoby
Szkoła Podstawowa w Tyszowcach	46,48	62	38,48	54	8	8
Szkoła Podstawowa w Czartowczyku	12,5	28	10,25	25	2,25	3
Szkoła Podstawowa w Kazimierówce	8,96	22	7,46	20	1,5	2

Szkoła Podstawowa w Perespie	10,17	22	9,17	21	1	1
Szkoła Podstawowa w Przewalu	11,71	22	9,71	20	2	2
Przedszkole Samorządowe w Tyszowcach	21,11	23	9,11	11	12	12
Razem stan na 31 grudnia 2019 roku	110,93	179	84,18	151	26,75	28
Stan na 31 grudnia 2018 roku	128,50	200	96,75	161	31,75	35
Różnica <i>(zmniejszenie w porównaniu do 2018 roku)</i>	17,57	21	12,57	10	5	7

2.4. Inwestycje i remonty

Szkoła Podstawowa w Tyszowcach

1. Wymiana podłogi w sali chemicznej i fizycznej.
2. Malowanie pomieszczeń szkolnych.
3. Uzupełnienie braków szpachlą gipsową.
4. Wymiana świetlówek.
5. Montaż rolet w salach lekcyjnych.
6. Malowanie lamperii na korytarzach szkolnych.
7. Czyszczenie wykładzin dywanowych.
8. Wymiana gniazd i wyłączników w niektórych salach.
9. Malowanie parapetów i drzwi.
10. Montaż trybun i oświetlenia przy boisku szkolnym.
11. Wykonanie placu zabaw.

Szkoła Podstawowa w Czartowczyku

1. Remont kominów na budynku szkoły.
2. Malowanie 1 sali przedszkolnej, lamperii na korytarzu dolnym.
3. Wymiana drzwi do 4 sal lekcyjnych .
4. Naprawa i malowanie mebli szkolnych.
5. Naprawa huśtawek na placu zabaw.
6. Ogrodzenie placu zabaw.
7. Uzupełnienie placu zabaw – stolik, ławki, huśtawki.
8. Montaż rolet w salach lekcyjnych na piętrze.
9. Na bieżąco usuwano usterki lub wykonano remonty i konserwacje.
10. Oczyszczenie rynien na sali gimnastycznej.
11. Uzupełnianie ubytków w elewacji.
12. Naprawa, wyrównanie chodników przed szkołą.

Szkoła Podstawowa w Kazimierówce

1. Polakierowano podłogę w bibliotece szkolnej.
2. Polakierowano podłogę w sali gimnastycznej.
3. Pomalowano podłogę w korytarzu przy wejściu głównym.
4. Pomalowano wnęki przy drzwiach wejściowych do szkoły.
5. Uzupełniono drobne ubytki tynku.
6. Uzupełniono terakotę w łazience szkolnej.
7. Wymieniono sedes w szkolnej ubikacji.
8. Zakupiono i zamontowano umywalkę i szafkę w szkolnej ubikacji.
9. Wykonano i założono osłony na kaloryfery w Sali Zabaw.
9. Malowanie słupów ogrodzeniowych przy bramie wejściowej.
10. Malowanie glifów przed drzwiami wejściowymi, bieżące prace porządkowe.

Szkoła Podstawowa w Perespie

1. Malowanie ścian we wszystkich salach lekcyjnych, korytarzach, drzwi wewnątrz budynków, drzwi wejściowych do budynków, okien oraz łazienki szkolnej.
2. Uzupełnienie płytek w łazience szkolnej.

Szkoła Podstawowa w Przewalu

1. Wyrównanie chodnika przy szkole od północnej strony.
2. Naprawa rynny nad wejściem do szkoły.
3. Przedłużenie barierki na schodach wejściowych, oznakowanie schodów wejściowych.
4. Parter - malowanie ścian, lamperii i drzwi: na korytarzu, w 2 salach lekcyjnych, pokoju nauczycielskim.
5. Piętro –częściowe malowanie sufitów, ścian i lamperii: na korytarzu, malowanie drzwi w 2 salach lekcyjnych.
6. Odnowiono główne drzwi wejściowe, drzwi wejściowe ewakuacyjne, podłogę w klasie językowej i podłogę w pokoju nauczycielskim – czyszczenie i lakierowanie.
7. Zwiększenie ilości żeberek w grzejnikach i założenie odpowietrzników we wszystkich klasach i na korytarzach z pieniędzy zebranych przez rodziców od mieszkańców wsi.

Przedszkole Samorządowe w Tyszowcach

1. Zamontowano nagrzewnicę elektryczną przy wejściu od ul. Kościelnej.
2. Przeprowadzono bieżące prace porządkowe.

2.5. Realizacja programów, projektów oraz pozyskiwanie środków zewnętrznych

Szkoła Podstawowa w Tyszowcach

1. Szkoła realizowała dwa projekty „Znajdź właściwe rozwiązanie” – „Nie pal przy mnie proszę” – klasy I-III. – otrzymano materiały dydaktyczne, prowadzono działania profilaktyczne zgodnie z harmonogramem.
2. Fluoryzacja zębów.
3. Promowanie zdrowego trybu życia –realizacja programu „Śniadanie daje moc”.
4. Realizacja programów rządowych – „Szkłanka mleka”, „Owoce w szkole”.
5. Udział w programach charytatywnych „Góra Grosza”, „WOŚP”, zbieranie nakrętek dla Hospicjum Santa Galla.

6. Konferencje mające na celu wzmocnienie postaw patriotycznych „Promocja zawodów służb mundurowych” oraz wzmocnienie działań prospołecznych.
7. Udział w akcji na rzecz osób niewidomych i niepełnosprawnych „Pomóż i Ty”.
8. Konferencje zorganizowane we współpracy z Powiatową Komendą Policji w Tomaszowie Lubelskim na temat szkodliwości związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.
9. Występ Teatryku Edukacyjnego z Krakowa.
10. Udział uczniów w akcji „Pomóż Dzieciom Przetrwać Zimę”.
11. Spotkania z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych.
12. Zbiórka karmy dla zwierząt ze schroniska.
13. Szkoła wzięła udział w Ogólnopolskim Programie Profilaktyki Czerniaka.

Szkoła Podstawowa w Czartowczyku

1. Realizacja projektu Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy – „Ratujemy i uczymy ratować”, nakrętki dla hospicjum w Łabuniach, Pomóż dzieciom przetrwać zimę.
2. Udział w programie „Szlanka Mleka”.
3. Owoce w szkole.
4. Udział uczniów w projekcie „ Nie pal przy mnie proszę” Czyste powietrze, Trzymaj formę, Bieg po zdrowie .
5. Współpraca z PPP w Tomaszowie Lub. – organizacja warsztatów edukacyjnych dla rodziców, uczniów i nauczycieli.
6. Udział w projekcie „Wzorowa łazienka”, szkoła pozyskała 100 litrów płynu „Domestos”.
7. Klub Bezpiecznego Puchatka.
8. Udział w projekcie „ Śniadanie daje moc”.
9. Udział w projekcie fluoryzacja zębów, przeciwdziałanie grypie przy współpracy z Ośrodkiem Zdrowia w Woźuczynie.
10. Kolędowanie rodziców, nauczycieli i dzieci, wykonanie i sprzedaż stroików świątecznych na rzecz szkoły.
11. Współpraca z LSCDN – cykl warsztatów dla nauczycieli.
12. Współpraca z parafiami w Woźuczynie i Czartowcu – udział w organizowanych uroczystościach kościelnych.
13. Udział uczniów w projektach „ Niepodległa” , Zawodowy strzał w dziesiątkę.
14. Organizacja kiermaszu taniej książki- pozyskanie lektur do biblioteki szkolnej.
15. Udział w akcji organizowanej przez Fundację Narodowego Dnia życia - Dobrze widzieć – w ramach tej akcji wszyscy uczniowie zostali zaopatrzeni w kamizelki odblaskowe.

Szkoła Podstawowa w Kazimierówce

1. Szkoła uczestniczyła w programach: „Szlanka mleka”. Program finansowany ze środków Agencji Rynku Rolnego.
2. Szkoła brała udział w programie „Owoce i warzywa w szkole” finansowanego przez ARR.
3. Prowadzone było dożywianie.
4. Uczniowie byli objęci pomocą stypendialną, otrzymali darmowe podręczniki szkolne.
5. Prowadzona była fluoryzacja zębów przy współpracy z Przychodnią Zdrowia w Łaszczowie.
6. Szkoła brała udział w Ogólnopolskim programie „Śniadanie Daje Moc”.
7. Prowadzono Działalność Charytatywną i wolontariat : „Góra Grosza”, „zbieranie nakrętek dla Hospicjum Santa Galla w Łabuniach.
8. Przeprowadzono Akcję „ Pomóż Dzieciom Przetrwać Zimę”.
9. Udział w projekcie „ Czyste powietrze wokół nas,,
10. Udział w warsztatach profilaktycznych - przeciwdziałanie agresji, cyberbezpieczeństwo.

11. Udział i wyróżnienie uczniów w programie prowadzonym przez WORD w Zamościu „Bezpiecznie na drodze”.

Szkoła Podstawowa w Perespie

1. Dzieci brały udział w programie „Szlanka Mleka” we współpracy z firmą AD REM Beata Jurecka z Końskowoli. Program finansowany ze środków Unii Europejskiej oraz budżetu krajowego.
2. Udział w programie „Owoce i warzywa w szkole”.
3. Udział w akcji „Pomóż dzieciom przetrwać zimę”.
4. Udział w Ogólnopolskim programie edukacyjnym dla klas pierwszych „Akademia Bezpiecznego Puchatka”.
5. Akcja „Śniadanie daje moc”.
6. Udział w projekcie fluoryzacji zębów przy współpracy z Przychodnią Zdrowia w Łaszczowie.
7. W ramach wolontariatu uczniowie zbierali plastikowe nakrętki.
8. Udział w akcji na rzecz osób niewidomych i niepełnosprawnych, „Pomóż i Ty”.
9. Udział w akcji na rzecz Artystów Malujących Ustami i Nogami.
10. Szkoła brała udział w rządowym programie „Książki naszych marzeń” wspierającym rozwój czytelnictwa, w ramach którego zakupiono książki do biblioteki szkolnej.

Szkoła Podstawowa w Przewalu

1. Uczniowie brali udział w programie „Szlanka Mleka” we współpracy z firmą AD REM Beata Jurecka z Końskowoli. Program finansowany ze środków Agencji Rynku Rolnego.
2. Dzieci z klas I-IV brały udział w programie „Owoce i warzywa w szkole”. Program finansowany ze środków Agencji Rynku Rolnego.
3. Udział szkoły w akcjach: „Śniadanie daje moc”, „Cała Polska Czyta Dzieciom”,
4. W ramach wolontariatu dzieci zbierały korki, brały udział w sprzedaży cegiełek „Pomóż i Ty”, zbierały żywność i środki czystości do akcji „Pomóż dzieciom przetrwać zimę”.
5. W ramach realizowania zadań programu „Nasza mała Ojczyzna” odbył się rajd rowerowy do Czartowczyka.
6. Rajd rowerowy szlakiem przydrożnych kapliczek na trasie Przewale-Niedźwiedzia Góra - Kraczew- Sosnowa Dębowa- Komarów - Wolica Brzozowa – Zubowice – Marysin - Zielone-Przewale.
7. Nieodpłatnie pozyskano książki do biblioteki szkolnej i na nagrody książkowe w ramach udziału w kiermaszu książek z Księgarni i Hurtowni Taniej Książki oraz Księgarni 2 Tom.
8. Szkoła brała udział w akcji zbiórki elektroodpadów „Szkole pomagamy i Świat oczyszczamy” organizowanej przez Green Office Ecologic – Zbierano zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny.
9. Program edukacyjny „Bieg po zdrowie” i akcja „Dzień Rzucania Palenia” zwracały uwagę uczniów i ich rodziców na niebezpieczeństwo jakie niesie ze sobą ten zgubny nałóg. Udział w koncercie propagującym Program Profilaktyki Uzależnień i Agresji w Środowisku i Cyberprzestrzeni.
10. Udział w kampanii profilaktyczno- edukacyjnej „Bądźmy poszukiwaczami autorytetu ”. Ideą kampanii było odbudowywanie i wzmacnianie autorytetu rodzica i nauczyciela.
11. „Trzymaj Formę” to program , którego celem było kształtowanie prozdrowotnych nawyków żywieniowych
12. Jak co roku wśród uczniów zostało przeprowadzone szkolenie „Ratujemy i uczymy ratować”. W czasie Dnia Rodziny uczniowie demonstrowali swoje umiejętności z zakresu ratownictwa i przeprowadzili szkolenie wśród rodziców i innych osób obecnych na pikniku.

13. Współpraca z PPP w Tomaszowie Lub. – organizacja warsztatów edukacyjnych dla rodziców, uczniów i nauczycieli.

Przedszkole Samorządowe w Tyszowcach

1. Przedszkole uczestniczyło w kolejnej edycji ogólnopolskiego programu edukacji antynikotynowej *Czyste powietrze wokół nas* organizowanego przez Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Tomaszowie Lubelskim. W realizacji programu uczestniczyły dzieci wszystkich grup przedszkolnych, czyli 3-7 latki. Celem głównym programu było wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, gdy inni palą przy nich tytoń, uwrażliwienie na zagrożenia wynikające z wdychania dymu tytoniowego.
2. Współpraca z Miejsko-Gminną Biblioteką Publiczną w Tyszowcach – przygotowanie wraz z rodzicami prac oraz udział w konkursach bożonarodzeniowych i wielkanocnych.
3. Współpraca z Posterunkiem Policji w Tyszowcach – organizowanie pogadanek i spotkań na temat *Bezpieczna droga przedszkolaka do przedszkola i do domu*:
  - spotkanie z policjantami w przedszkolu, prezentacja pojazdu i wyposażenia, rozmowy z funkcjonariuszami,
  - spotkanie z policjantem na temat: *Bezpieczny przedszkolak* – wręczenie dzieciom koszulek odblaskowych.
4. Współpraca z parafią Św. Leonarda w Tyszowcach – udział w organizowanych uroczystościach kościelnych:
  - przygotowanie i przedstawienie w kościele Jasełek z okazji Świąt Bożego Narodzenia, wierszy o ojczyźnie na święto 3 Maja.
5. Dzieci uczęszczające do przedszkola miały możliwość uczestnictwa w zajęciach dodatkowych: j. angielskiego, religii, oraz zajęciach logopedycznych, karate, oraz tanecznych.
6. Dzieci miały okazję uczestniczyć w projekcji prezentacji dotyczącej kosmosu w ruchomym planetarium.
7. Przeprowadzono próbną ewakuację.
8. W przedszkolu odbyły się konkursy plastyczne: *Kartka wielkanocna*, *Kartka bożonarodzeniowa*, *Stroik wielkanocny*, *Ozdoba bożonarodzeniowa*; konkurs recytatorski: *Mój ulubiony autor* we współpracy z Miejską Biblioteką.
9. Dzieci miały okazję uczestniczyć w zajęciach kreatywnych prowadzonych przez harcerzy, podczas których wykonywały prace konstrukcyjne z makulatury oraz różnych materiałów uznanych za śmieci, przygotowywały doświadczenia fizyczne oraz chemiczne *Mały alchemik*.
10. Uczestniczyły we wspólnym kolędowaniu oraz tworzyły inscenizację do opowieści o Bożym narodzeniu.
11. Przedszkolaki uczestniczyły w biciu rekordu ilości par tańczących poloneza, reprezentantka przedszkola uczestniczyła w zorganizowanym przez Lubelskie Kuratorium Oświaty wręczeniu certyfikatów potwierdzających udział w biciu rekordu ilości par tańczących poloneza.
12. W przedszkolu rokrocznie realizujemy projekt *Kubusiowi przyjaciele natury*. Kształtujemy postawy prozdrowotne, ekologiczne i rodzinne.
13. Dzieci uczestniczyły w akcji *Sieciaki, Stop mowie nienawiści*. Kształtujemy przez to postawy właściwego korzystania z internetu.
14. Rokrocznie przedszkole odwiedzane jest przez harcerzy, którzy promują swoją organizację, zachęcają do wstąpienia do drużyny, dzielą się światłem przywiezionym z Betlejem.
15. Dzieci 5-6 letnie uczestniczyły w przeglądzie kolęd i pastorałek organizowanym przez Szkołę Podstawową w Przewalu.

16. Przedszkole współpracuje z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Tomaszowie Lubelskim, w ramach współpracy pracownicy poradni przyjeżdżają do przedszkola, pomagają w diagnozowaniu gotowości szkolnej dzieci, podpowiadają, jakie rozwiązania zastosować przy kontaktach z rodzicami.

2.6. Dowóz uczniów do szkół

W 2019 r. dowóz zapewniała firma „Usługi transportowe Gosia” Małgorzata Borek, wyłoniona w drodze przetargu. Dowóz kształtował się następująco w poszczególnych szkołach:

Szkoła Podstawowa w Tyszowcach

Mikulin – 9 uczniów
Wojciechówka – 10 uczniów
Czermno – 7 uczniów
Czartowiec – 13 uczniów
DPS – 25 uczniów
Kłątwy – 15 uczniów
Lipowiec – 2 uczniów
Marysin – 3 uczniów
Zamłynie - 2 uczeń
Podbór - 2
Turkowice – 3
Tuczapy – 1
Nabród - 1
Razem – 93

Szkoła Podstawowa w Czartowczyku

Czartowiec – 9 uczniów
Muratyn - 2 uczniów
Soból – 1 uczniów
Czartowczyk - 9
Razem - 21

Szkoła Podstawowa w Kazimierówce

Kazimierówka – 6 uczniów
Czermno – 6 uczniów
Wakijów – 9 uczniów
Razem: 21

Szkoły Podstawowe w Perespie i Przewalu – nie były objęte dowozem.

Przedszkole Samorządowe w Tyszowcach

Dzieci sześciolatnie podlegające obowiązkowi rocznego przygotowania przedszkolnego, których miejsce zamieszkania było odległe od przedszkola powyżej 3 km miały zapewnione bezpłatne dowożenie. W okresie sprawozdawczym dowożono łącznie 8 dzieci.

Gmina również spełniała ustawowy obowiązek zapewniając dowóz i bezpłatną opiekę dzieci niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Podczas przejazdu opiekę nad uczniem przejmuje organizator dowozu uczniów. Opiekę nad uczniami przed lekcjami oraz podczas oczekiwania na odwóz pełni wychowawca świetlicy. Rodzice/opiekunowie uczniów dojeżdżających we wrześniu każdego roku są zapoznawani

z zasadami organizacji przywozu i odwozu uczniów oraz zasadami według, których uczniowie objęci dowozeniem mogą wracać do domu indywidualnie.

2.7. Pomoc materialna dla uczniów

Zgodnie z dyspozycją art. 90b i art. 90 m ustawy o systemie oświaty wspomagano uczniów w formie stypendiów i zasiłków szkolnych. Z tej formy wsparcia korzystali uczniowie szkół podstawowych.

Kryterium dochodowe uprawniające do uzyskania pomocy materialnej o charakterze socjalnym określone było w kwocie 528,00 zł. na członka rodziny. Stypendia przyznawane były w wysokości od 99,20 do 124,00 zł miesięcznie w oparciu o uchwałę Nr XXXVII/244/2010 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 26 kwietnia 2010 r. w sprawie regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Tyszowce. Na powyższe zadanie wydatkowano środki pochodzące z budżetu Wojewody Lubelskiego i budżetu gminy w łącznej kwocie 69240,80 zł. Z powyższej pomocy skorzystało 71 uczniów.

W okresie sprawozdawczym przyznano i wypłacono stypendia Burmistrza Tyszowiec za osiągnięcia w nauce. Łącznie przyznano jednorazowo stypendium dla 6 uczniów po 400 zł w łącznej kwocie 2400 zł.

W 2019 roku prowadzone było w placówkach oświatowych dożywianie. Łącznie z tej formy wsparcia skorzystało 73 dzieci z terenu Gminy Tyszowce. Dodatkowo wszystkie szkoły podstawowe korzystały z programu „Szkłanka mleka” polegającym na dostarczaniu bezpłatnie do szkół nabiału, a także przystąpiły do programu rządowego „owoce w szkole” polegającym na dostarczaniu owoców i warzyw do szkół.

2.8. Dofinansowanie młodocianych pracowników

Wykonując obowiązki w zakresie wsparcia pracodawców w kształceniu młodocianych pracowników zamieszkałych na terenie Gminy Tyszowce wnioski rozpatrywano zgodnie z dyspozycją art. 122 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe . W okresie sprawozdawczym z tej formy dofinansowania korzystali pracodawcy, którzy złożyli wnioski o dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych, a młodociany ukończył przygotowanie zawodowe i zdał egzamin czeladniczy lub egzamin potwierdzający uzyskanie kwalifikacji zawodowych. Środki na powyższe zadanie pozyskano od Wojewody Lubelskiego w formie dotacji celowej i wypłacono w łącznej kwocie 30487,60 zł. dla 5 pracodawców kształcących łącznie 5 uczniów.

2.9. Prowadzenie sprawozdawczości

W 2019 r. sporządzono i przekazano następujące sprawozdania:

1. System Informacji Oświatowej – stan na 10 września 2019 r., 30 września 2019 r. oraz sprawozdawczość prowadzona na bieżąco w 2019 r. w zmodernizowanym SIO.
2. Kwartalne sprawozdania Z-03 o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy.
3. Z-05 badanie popytu na pracę.
4. Z-06 sprawozdanie o pracujących i wynagrodzeniach.
5. Rb-28S – Sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetowych samorządowej jednostki budżetowej.
6. Rb27S miesięczne - roczne sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych .
7. Rb-50 sprawozdanie o wydatkach zadań zleconych.
8. Rb-N kwartalne sprawozdanie o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych.
9. Rb-Z kwartalne sprawozdanie o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz gwarancji i połączeń.

10. F-03 sprawozdanie o stanie i ruchu środków trwałych.
11. Bilans jednostki budżetowej.
12. Miesięczne i roczne sprawozdania PFRON.
13. Sprawozdawczość prowadzona w systemie SL2014 w związku z realizacją projektów finansowanych z funduszy europejskich.
14. Bieżąca sprawozdawczość przedkładana do Kuratorium Oświaty w Lublinie z realizacji zadań takich jak: rozliczanie dotacji celowej przeznaczonej na wypłatę stypendium szkolnego, dofinansowania kształcenia młodocianych pracowników, dotacji podręcznikowej i realizowanych programów rządowych.

2.10. Zarządzenia i uchwały dotyczące oświaty podjęte w 2019 r.

1. Zarządzenie Nr 43/2019 Burmistrza Tyszowiec z dnia 15 marca 2019 r. w sprawie ustalenia zasad opracowywania arkuszy organizacji szkół i przedszkola, dla których organem prowadzącym jest Gmina Tyszowce.
2. Zarządzenie Nr 44/2019 Burmistrza Tyszowiec z dnia 15 marca 2019 roku w sprawie określenia planu dofinansowania form doskonalenia zawodowego oraz ustalenia zasad i kwot dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli, ustalenia maksymalnej kwoty dofinansowania opłat za kształcenie pobieranych przez szkoły wyższe, zakłady kształcenia nauczycieli oraz specjalności i form kształcenia na które dofinansowanie będzie przyznawane w 2019 roku.
3. Zarządzenie Nr 72/2019 Burmistrza Tyszowiec z dnia 12 czerwca 2019 r. w sprawie ogłoszenia konkursu na stanowisko dyrektora Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Tyszowcach.
4. Zarządzenie Nr 73/2019 Burmistrza Tyszowiec z dnia 12 czerwca 2019 r. w sprawie ogłoszenia konkursu na stanowisko dyrektora Szkoły Podstawowej im. Wydarzeń Września w Czartowczyku.
5. Zarządzenie Nr 74/2019 Burmistrza Tyszowiec z dnia 12 czerwca 2019 r. w sprawie ogłoszenia konkursu na stanowisko dyrektora Szkoły Podstawowej w Kazimierówce.
6. Zarządzenie Nr 75/2019 Burmistrza Tyszowiec z dnia 12 czerwca 2019 r. w sprawie ogłoszenia konkursu na stanowisko dyrektora Szkoły Podstawowej w Perespie.
7. Zarządzenie Nr 76/2019 Burmistrza Tyszowiec z dnia 12 czerwca 2019 r. w sprawie ogłoszenia konkursu na stanowisko dyrektora Szkoły Podstawowej w Przewalu.
8. Zarządzenie nr 78/2019 Burmistrza Tyszowiec z dnia 28 czerwca 2019 r. w sprawie powołania komisji konkursowej wyłaniającej kandydata na stanowisko dyrektora Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Tyszowcach oraz wyznaczenia przewodniczącego komisji konkursowej.
9. Zarządzenie nr 79/2019 Burmistrza Tyszowiec z dnia 28 czerwca 2019 r. w sprawie powołania komisji konkursowej wyłaniającej kandydata na stanowisko dyrektora Szkoły Podstawowej im. Wydarzeń Września w Czartowczyku oraz wyznaczenia przewodniczącego komisji konkursowej.
10. Zarządzenie nr 80/2019 Burmistrza Tyszowiec z dnia 28 czerwca 2019 r. w sprawie powołania komisji konkursowej wyłaniającej kandydata na stanowisko dyrektora Szkoły Podstawowej w Przewalu oraz wyznaczenia przewodniczącego komisji konkursowej.
11. Zarządzenie nr 81/2019 Burmistrza Tyszowiec z dnia 28 czerwca 2019 r. w sprawie powołania komisji konkursowej wyłaniającej kandydata na stanowisko dyrektora Szkoły Podstawowej w Perespie oraz wyznaczenia przewodniczącego komisji konkursowej.
12. Zarządzenie Nr 87/2019 Burmistrza Tyszowiec z dnia 17 lipca 2019 r. w sprawie zatwierdzenia konkursu na stanowisko dyrektora Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Tyszowcach.

13. Zarządzenie Nr 88/2019 Burmistrza Tyszowiec z dnia 17 lipca 2019 r. w sprawie zatwierdzenia konkursu na stanowisko dyrektora Szkoły Podstawowej im. Wydarzeń Września w Czartowczyku.
14. Zarządzenie Nr 89/2019 Burmistrza Tyszowiec z dnia 17 lipca 2019 r. w sprawie zatwierdzenia konkursu na stanowisko dyrektora Szkoły Podstawowej w Perespie.
15. Zarządzenie Nr 90/2019 Burmistrza Tyszowiec z dnia 17 lipca 2019 r. w sprawie zatwierdzenia konkursu na stanowisko dyrektora Szkoły Podstawowej w Przewalu.
16. Zarządzenie Nr 95/2019 Burmistrza Tyszowiec z dnia 19 lipca 2019 r. w sprawie powierzenia stanowiska dyrektora Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Tyszowcach.
17. Zarządzenie Nr 96/2019 Burmistrza Tyszowiec z dnia 19 lipca 2019 r. w sprawie powierzenia stanowiska dyrektora Szkoły Podstawowej im. Wydarzeń Września w Czartowczyku.
18. Zarządzenie Nr 97/2019 Burmistrza Tyszowiec z dnia 19 lipca 2019 r. w sprawie powierzenia stanowiska dyrektora Szkoły Podstawowej w Perespie.
19. Zarządzenie Nr 98/2019 Burmistrza Tyszowiec z dnia 19 lipca 2019 r. w sprawie powierzenia stanowiska dyrektora Szkoły Podstawowej w Przewalu.
20. Zarządzenie Nr 99/2019 Burmistrza Tyszowiec z dnia 19 lipca 2019 r. w sprawie odwołania ze stanowiska Dyrektora Przedszkola Samorządowego w Tyszowcach.
21. Zarządzenie Nr 107/2019 Burmistrza Tyszowiec z dnia 7 sierpnia 2019 r. w sprawie udzielenia pełnomocnictwa Dyrektorowi Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Tyszowcach.
22. Zarządzenie Nr 108/2019 Burmistrza Tyszowiec z dnia 7 sierpnia 2019 r. w sprawie udzielenia pełnomocnictwa Dyrektorowi Szkoły Podstawowej im. Wydarzeń Września w Czartowczyku.
23. Zarządzenie Nr 109/2019 Burmistrza Tyszowiec z dnia 7 sierpnia 2019 r. w sprawie udzielenia pełnomocnictwa Dyrektorowi Szkoły Podstawowej w Kazimierówce.
24. Zarządzenie Nr 110/2019 Burmistrza Tyszowiec z dnia 7 sierpnia 2019 r. w sprawie udzielenia pełnomocnictwa Dyrektorowi Szkoły Podstawowej w Perespie.
25. Zarządzenie Nr 111/2019 Burmistrza Tyszowiec z dnia 7 sierpnia 2019 r. w sprawie udzielenia pełnomocnictwa Dyrektorowi Szkoły Podstawowej w Przewalu.
26. Zarządzenie Nr 112/2019 Burmistrza Tyszowiec z dnia 8 sierpnia 2019 r. w sprawie powierzenia stanowiska dyrektora Szkoły Podstawowej w Kazimierówce.
27. Uchwała Nr VII/38/2019 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 17 maja 2019 r. w sprawie utworzenia Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Tyszowcach.
28. Uchwała Nr VIII/45/2019 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie rozpatrzenia skargi rodziców ucznia na działalność dyrektora Szkoły Podstawowej im. Jana Kilińskiego w Tyszowcach.
29. Uchwała Nr VIII/47/2019 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie ustalenia sieci publicznego przedszkola i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Tyszowce.
30. Uchwała Nr VIII/48/2019 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Tyszowce oraz określenia granic obwodów publicznych szkół podstawowych, od dnia 1 września 2019 roku.
31. Uchwała Nr IX/54/2019 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 14 sierpnia 2019 r. zmieniająca uchwałę w sprawie wspólnej obsługi jednostek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Tyszowce.
32. Uchwała Nr IX/55/2019 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 14 sierpnia 2019 r. w sprawie zasad udzielania i rozmiaru obniżek tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dla nauczycieli, którym powierzono stanowisko kierownicze oraz zwalniania ich od obowiązku realizacji zajęć, a także określenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dla pedagogów, psychologów, logopedów i nauczycieli doradców zawodowych.

33. Uchwała Nr IX/56/2019 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 14 sierpnia 2019 r. w sprawie określenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć nauczycieli przedszkola oraz oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Tyszowce, pracujących z grupami obejmującymi dzieci 6-letnie i dzieci młodsze.

34. Uchwała Nr IX/58/2019 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 14 sierpnia 2019 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków udzielania stypendiów dla uzdolnionych uczniów.

35. Uchwała Nr XI /74/2019 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 13 listopada 2019 r. zmieniająca uchwałę w sprawie regulaminu określającego wysokość stawek oraz szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatków do wynagrodzenia zasadniczego.

36. Uchwała Nr XI /73/2019 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 13 listopada 2019 r. w sprawie przyjęcia Lokalnego programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży szkół prowadzonych przez Gminę Tyszowce.

2.11. Kontrola spełniania obowiązku szkolnego i obowiązku nauki

Kontroli spełniania obowiązku szkolnego dokonują dyrektorzy szkół w obwodach, w których zamieszkują uczniowie. Organ prowadzący jest na bieżąco informowany o nie spełnianiu przez uczniów obowiązku szkolnego.

Ewidencja obowiązku nauki była prowadzona przez SAS w Tyszowcach za pośrednictwem dyrektorów szkół ponadgimnazjalnych, do których uczęszczają uczniowie zameldowani na terenie Gminy Tyszowce. Obowiązek prowadzenia powyższej ewidencji nakłada na organ prowadzący ustawa o systemie oświaty.

2.12. Wyniki egzaminu gimnazjalisty i ósmoklasisty

Arkusze wyników egzaminu gimnazjalistów i ósmoklasistów szkół prowadzonych przez Gminę Tyszowce stanowią załączniki do raportu. Wyniki ogólnopolskie, wojewódzkie, powiatowe oraz analizy i objaśnienia do raportów dostępne są pod adresem www.oke.krakow.pl w zakładce – wyniki egzaminów.

2.13. Wydatki

Plan finansowy na 2019 r. w Zespole Szkolno-Przedszkolnym, szkołach podstawowych, oddz. gimnazjalnym i SAS wynosił 9.281.034,74zł., zrealizowano wydatki na kwotę 9.199.034,59. co stanowi 99,12% planu.

Stan zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego wynosił 998.465,25 zł., w skład zobowiązań wchodzi następujące paragrafy:

- wynagrodzenia osobowe pracowników,
- jednorazowy dodatek uzupełniający
- wynagrodzenie roczne „13”
- składki społeczne pracowników,
- składki zdrowotne,
- składki na fundusz pracy
- zaliczka na podatek dochodowy za miesiąc grudzień.

Dochody z tytułu:

- wpłat za wyżywienie plan 155.000,00 zł wykonanie 158.969,00 zł,
- odsetek bankowych zrealizowano w kwocie 261,11 zł.

3. Promocja gminy, działalność kulturalna

Działalność promocyjna i kulturalna na terenie Gminy Tyszowce obejmuje przede wszystkim realizowane przedsięwzięcia przez Samorządowe Centrum Kultury w Tyszowcach, placówki oświatowe, Miejsko-Gminną Bibliotekę Publiczną, stanowisko pracy ds. funduszy pomocowych, promocji i rozwoju gminy u Urzędzie Miejskim, sołectwa i organizacje społeczne.

3.1. Samorządowe Centrum Kultury

Samorządowe Centrum Kultury w Tyszowcach zgodnie z założeniami statutowymi prowadzi działalność edukacyjno- kulturalną. Podstawowym zadaniem placówki jest upowszechnianie kultury, edukacja poprzez sztukę oraz zapoznawanie młodych ludzi z różnymi dziedzinami twórczości, co pozwala w wartościowy sposób zagospodarować czas, a także energię dzieci, młodzieży i dorosłych z terenu naszej gminy. Wyżej wymienione zadania SCK realizuje poprzez organizowanie różnorodnych form zespołowego i indywidualnego uczestnictwa w kulturze. Samorządowe Centrum Kultury w Tyszowcach prowadzi działalność według przygotowanego planu rocznego. W 2019 roku do czerwca włącznie zatrudnione były 4 osoby: dyrektor – cały etat, pracownik gospodarczo- techniczny – cały etat, instruktor orkiestry cały rok - umowa zlecenie, instruktor zajęć plastycznych – umowa zlecenie do końca czerwca. Od grudnia zatrudniony instruktor zespołu tańca ludowego – umowa zlecenie.

Działalność kulturalna, wydarzenia, realizowane programy i projekty, współpraca lokalna, partnerska wpisuje się w całokształt naszych działań zarówno z instytucjami jak szkoły podstawowe z terenu gminy, Dom Pomocy Społecznej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej ale również stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi. Wydarzenia kulturalne odbywają się zgodnie z zaplanowanym kalendarzem imprez.

Imprezy okolicznościowe:

- zakończenie Starego i początek Nowego Roku tradycyjnie jak co roku spotykamy się na Placu im. Konfederacji Tyszowieckiej w Tyszowcach,
- 6 stycznia w Święto Objawienia Pańskiego ulicami Tyszowiec przeszedł Orszak Trzech Króli, w roku 2019 organizowaliśmy orszak po raz czwarty,
- 6 stycznia, po organizowanym w południe orszaku wieczorem o godz. 17.00 w Samorządowym Centrum Kultury w Tyszowcach odbyło się wspólne kolędowanie,
- 13 stycznia (niedziela) odbył się 27 Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Od godz. 8 rano do 20 przy sztabie zarejestrowanym przy SCK pracowało ponad 30 wolontariuszy z Tyszowiec, Telatyna oraz Michałowa gmina Rachanie. Zgodnie z planem w terminie rozliczyliśmy akcję wpłacając kwotę 12317,37zł.
- 21 stycznia (poniedziałek) Tyszowiecka Orkiestra Dęta grała koncert kolęd w DPS w Tyszowcach,
- 27 stycznia (niedziela) w Kościele Parafialnym w Łaszczowie wystąpił zespół wokalny Bell Canto,
- od 14 – 20 lutego w Samorządowym Centrum Kultury w Tyszowcach zorganizowaliśmy aktywne ferie dla dzieci. Dużym zainteresowaniem cieszy się nowo otwarty klub rekreacyjno-sportowy,
- 8 marca o godz. 18.00 w Samorządowym Centrum Kultury w Tyszowcach rozpoczęła się uroczystość Dnia Kobiet. Licznie zgromadzone panie przywitał dyrektor SCK Grzegorz Piliszczuk. Następnie Burmistrz Tyszowiec Pan Andrzej Podgórski złożył życzenia oraz kwiaty kobietom z okazji ich święta. W koncercie wystąpiła Tyszowiecka Orkiestra Dęta, zespoły śpiewacze Kół Gospodyń Wiejskich Tyszowianki, Mamuśki, Legato oraz zespół wokalny Bell Canto działający przy SCK w Tyszowcach,

- 7 kwietnia (niedziela) oraz środę 10 kwietnia 2019 roku odbywały się w Tyszowcach kiermasze ozdób świątecznych. Panie zrzeszone w Kołach Gospodyń Wiejskich sprzedawały, palmy, pisanki stroiki,
- 14 kwietnia (niedziela palmowa) - tradycją Tyszowiec w Niedzielę Palmową stało się przynoszenie do kościoła dużych palm przygotowanych przez Koła Gospodyń Wiejskich. Podobnie jak w ubiegłych latach KGW w Mikulinie przygotowało dwie palmy. Palmę o wysokości 2.5 m przyniesiono do naszego kościoła, zaś druga około 4 m uczestniczyła w konkursie palm wielkanocnych w Bełżcu. Uroczystość rozpoczęła się o godz. 12.00 poświęceniem palm i procesją do świątyni,
- 3 maja w 228 rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja zorganizowaliśmy uroczystość patriotyczną
- 5 maja (niedziela) w Wakijowie odbył się VIII Festiwal Pieśni Maryjnej. Pomimo chłodnej aury zaproszone zespoły przybyły by czcić kult Maryi. Po mszy św. odprawionej przez Księdza Andrzeja Traczykiewicza Kapelana Domu Pomocy Społecznej w Tyszowcach na początku uroczystości zaprezentował się Mateusz Madej grając na akordeonie. Następnie prezentowały się zgłoszone zespoły. Po zakończonej uroczystości dyplomy pamiątkowe wręczył Burmistrz Tyszowiec Pan Andrzej Podgórski,
- 12 maja (niedziela) zespół Śpiewaczy Koła Gospodyń Wiejskich Mamuśki z Wakijowa uczestniczył w Jubileuszu 60 – lecia kapłaństwa Ks. Dudka w Perespie,
- 12 maja (niedziela) zespół wokalny Bell Canto uczestniczył w Festiwalu Pieśni Maryjnej i Patriotycznej organizowanym w kościele pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Woźuczynie,
- 2 czerwca w Pawłówce Gmina Rachanie odbywał się Powiatowy przegląd dorobku Kół Gospodyń Wiejskich Gminę Tyszowce reprezentowały zespoły śpiewacze Sąsiadeczki z Czartowczyka oraz Mamuśki z Wakijowa,
- 3 czerwca Samorządowe Centrum Kultury w Tyszowcach we współpracy ze Szkoła Podstawową w Tyszowcach zorganizowało Gminny Dzień Dziecka
- 8 czerwca (sobota) w SCK w Tyszowcach odbył się Jubileusz 50 – lecia pożycia małżeństw podczas którego wystąpił zespół wokalny Bell Canto,
- 15 czerwca (sobota) w Międzynarodowy Dzień Wiatru wspólnie z firmą EDPR organizowaliśmy na sportowo Dzień Wiatru,
- 16-czerwca (niedziela) w Rachaniach odbywał się piknik rodzinny pt. Święto Truskawki. Gminę Tyszowce reprezentował zespół Sąsiadeczki z Czartowczyka,
- 22 czerwca (sobota) na Grodzisku w Czermnie organizowana była impreza pt „Bitwa o Czerwień”. Samorządowe Centrum Kultury zajęło się nagłośnieniem imprezy dodatkowo sfinansowaliśmy produkty dla Kół Gospodyń Wiejskich prezentujących się podczas imprezy,
- 23 czerwca (niedziela) na Stadionie Miejskim im. Stanisława Gomoły w Tyszowcach odbywały się Gminne Zawody Pożarnicze,
- 24 czerwca w SCK w Tyszowcach odbywały się prezentacje muzyczne SCK uczniów z całej gminy grających na instrumentach muzycznych,
- przez cały miesiąc lipiec w Samorządowym Centrum Kultury w Tyszowcach zamontowana była na wystawie prac Pani Stefanii Wójcik,
- 07. lipca (niedziela) po raz kolejny w Mikulinie odbywała się impreza pt. „Sen nocy Letniej”, na scenie wystąpiły wszystkie zespoły śpiewacze z terenu Gminy Tyszowce,
- 14 lipca (niedziela) odbyło się coroczne Święto Kwitnącej Fasoli,
- 21-22 lipca (niedziela poniedziałek) odbywał się w Tyszowcach IX Międzynarodowy Festiwal Śladami Singera,
- 29 lipca (niedziela) w Suścu odbywał się Transgraniczny Festiwal Pieśni o Roztoczu, Gminę Tyszowce reprezentował zespół Bell Canto,
- 15 sierpnia w zagrodzie agroturystycznej Mniszek w Tyszowcach odbywał się FESTIWAL POETÓW SPOD STRZECHY nasz udział w festiwalu polegał na wydruku plakatów ogłoszeniowych oraz dyplomów,

- 18 sierpnia (niedziela) w Czartowczyku odbywały się Gminne Dożynki,
- 14 września (sobota) przy Zespole Szkół Nr 5 w Tyszowcach odbywał się zjazd absolwentów podczas którego SCK zapewniało obsługę techniczną namioty scenę oraz nagłośnienie,
- 15 września (niedziela) wspólnie z mieszkańcami Tyszowiec obchodziliśmy Jubileusz 600- lecia Tyszowiec,
- 19 września w Domu Pomocy Społecznej w Tyszowcach odbywał się Jubileusz 25 - lecia istnienia tejże placówki. SCK zapewniło obsługę techniczną, „Tyszowianki” występowały na scenie,
- 8 października zespół wokalny Bell Canto występował podczas audycji radiowej w Katolickim Radio Zamość,
- 20 października (niedziela) w kościele parafialnym w Wózuczynie odbył się Jubileusz 25 - lecia kapłaństwa ks .Bogdana Jaworowskiego. Wystąpił zespół Sąsiadeczki z Czartowczyka,
- 20 października (niedziela) zespół wokalny Legato z Mikulina wziął udział w imprezie powiatowej w Tarnoszynie pt. „Na ludową nutę”,
- 9 listopada(sobota) odbył się Jubileusz 5- lecia istnienia Tyszowieckiej Orkiestry Dętej,
- 10 listopada (niedziela) zespół wokalny Bell Canto wystąpił w Tomaszowskim Domu Kultury podczas Powiatowego Przeglądu Pieśni Legionowej,
- 11 listopada obchodziliśmy 101 Rocznicę Odzyskania Niepodległości przez Polskę. Pierwsza część uroczystości miała miejsce w kościele parafialnym w Tyszowcach. Uczestników uroczystości przywitał Ks. Piotr Kawecki. W ramach Programu Niepodległa do hymnu przy dźwiękach Tyszowieckiej Orkiestry Dętej odśpiewaliśmy cztery zwrotki hymnu państwowego. Burmistrz Tyszowiec Pan Andrzej Podgórski skierował do zebranych swoje słowo. W części artystycznej wzięły udział dzieci z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Tyszowcach oraz zespół wokalny Bell Canto. Oprawę mszy św. zapewnił chór parafialny Gloria Dei oraz Tyszowiecka Orkiestra Dęta. Następnie uczestnicy uroczystości udali się pod pomnik na na Placu im. Ks. Edwarda Kołszuta w celu złożenia wieńców. Wszyscy uczestnicy uroczystości otrzymali odblaski z logo *Niepodległa*. Druga część uroczystości miała miejsce w Samorządowym Centrum Kultury w Tyszowcach o godz. 17.00 Bardzo licznie zgromadzona grupa ludzi śpiewała tutaj pieśni legionowe oraz patriotyczne,
- 17 listopada (niedziela) 2019 roku o godzinie 16 rozpoczął się koncert piosenek Krzysztofa Krawczyka. W koncercie wzięły udział zespoły działające przy ośrodkach kultury w powiecie tomaszowskim: -Płomyk z Wózuczyna Cukrowni, Vokantes z Podhorzec, Marase z Bełżca, Jawor z Michalowa, Rapsodia z Lubyczy Królewskiej, Sonata z Tomaszowa Lubelskiego, Legato z Mikulina oraz Bell Canto z Tyszowiec. Podsumowaniem koncertu było wspólne odśpiewanie przez zespoły oraz zgromadzoną publiczność piosenki „ Jak przeżyć wszystko jeszcze raz”,
- 22 listopada 2019 roku w dniu wspomnienia św. Cecylii patronki chórów w kościele parafialnym w Tyszowcach odbyła się „Cecyliada”. Uroczystość rozpoczęła się mszą świętą, którą sprawował proboszcz ks. Piotr Kawecki. Po zakończonej mszy św. śpiewały zespoły działające w Gminie Tyszowce: Zespół Sąsiadeczki z Czartowczyka, Mamuśki z Wakijowa, Legato z Mikulina, Tyszowianki z Tyszowiec Bell Canto z Tyszowiec oraz chór parafialny Gloria Dei z Tyszowiec,
- 30 listopada (sobota) w SCK w Tyszowcach odbyły się „Andrzejki” impreza dla Kół Gospodyń Wiejskich z terenu Gminy Tyszowce,
- 7 grudnia 2019 roku w hali sportowej w Tyszowcach odbył się Turniej Mikołajkowy pod patronatem Burmistrza Tyszowiec organizowany przez Zespół Szkolno- Przedszkolny w Tyszowcach oraz Samorządowe Centrum Kultury w Tyszowcach,
- 15 grudnia 2019 roku na Placu im. Konfederacji Tyszowieckiej w Tyszowcach po raz pierwszy odbyło się spotkanie wigilijne dla mieszkańców naszej gminy. Uroczystość rozpoczęły występy uczniów ze Szkoły Podstawowej w Kazimierówce, następnie na scenie prezentowały się dzieci ze Szkoły Podstawowej w Przewalu, uczniowie klasy VII a z Zespołu

Szkolno Przedszkolnego w Tyszowcach oraz Faustyna Bogusz uczennica Szkoły Podstawowej w Czartowczyku. Część oficjalna rozpoczęła się około godz 17.15 wystąpieniem Burmistrza Tyszowiec Pana Andrzeja Podgórskiego. Ksiądz Piotr Kawecki Proboszcz parafii pw. św. Leonarda w Tyszowcach wraz z zebranymi uczestnikami uroczystości pomodlił się oraz zaintonował kolędę „Wśród nocnej ciszy”. W tej części uroczystości składano sobie życzenia świąteczne oraz dzielono się opłatkiem. Na scenie występowały zespoły Bell Canto, Mamuński, chór parafialny Gloria Dei, zespół Sąsiadeczki z Czartowczyka oraz Legato z Mikulina. Jak przystało na spotkanie wigilijne nie zabrakło też poczęstunku potraw wigilijnych ufundowanych przez Burmistrza Tyszowiec. Podczas całej uroczystości odbywał się jarmark Bożonarodzeniowy gdzie można było zakupić stroiki oraz wystawy świąteczne,

- 29 grudnia 2019 roku obchodziliśmy 364 rocznicę zawiązania Konfederacji Tyszowieckiej. Obchody uroczystości rozpoczęły się o godz. 12.00 w kościele parafialnym, wystąpieniem Burmistrza Tyszowiec Pana Andrzeja Podgórskiego. Następnie młodzież z Zespołu Szkolno - Przedszkolnego w Tyszowcach zaprezentowała się z programem słowno-muzycznym. Mszę świętą w intencji Ojczyzny odprawił ks. Piotr Kawecki proboszcz parafii pw. Św. Leonarda w Tyszowcach. Po zakończonej mszy św. delegacje złożyły wieńce pod pomnikiem na Placu im. Konfederacji Tyszowieckiej.

- W ostatnich dniach grudnia zakończyliśmy kolejną edycję akcji Pomóż Dzieciom Przetrwać Zimę. Zebrane dary w placówkach oświatowych na terenie naszej gminy zostały policzone przekazane do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, które następnie trafiły do najbardziej potrzebujących rodzin z naszej gminy jeszcze przed świętami.

- 31 grudnia (niedziela) rok 2019 zakończyliśmy na Placu im. Konfederacji Tyszowieckiej.

Podsumowując niniejsze wydarzenia odbywające się przy pracy i udziale Samorządowego Centrum Kultury w ciągu ostatniego roku było ich 46 z czego 33 w soboty, niedziele oraz święta. Przyjmując 365 dni w roku 2019 śmiało można stwierdzić, że średnio co 8 dni braliśmy udział w wydarzeniach lub byliśmy jego organizatorem lub współorganizatorem. Ponadto braliśmy udział finansowy w organizowanych przez KGW imprezach integracyjnych, które nie zostały w niniejszym sprawozdaniu ujęte. W sprawach gospodarczych zakupiliśmy 200 m paneli sufitowych podwieszanych, które zostały zamontowane na suficie, została wymieniona instalacja elektryczna na sali łącznie z wymianą oświetlenia. Zamontowano 13 paneli oświetleniowych ledowych, wykonano gruntowne malowanie, odświeżenie całego budynku wewnątrz. Zakupiono komplet 8 par dziewczęcych oraz chłopięcych strojów ludowych lubelskich, dla nowo powstałego zespołu tańca ludowego. Przychody SCK w 2019 rok wyniosły 309 366,55zł

- dotacja z budżetu gminy -238 800,00zł

- przychody finansowe -70 535,20zł

- pozostałe przychody -10,22zł

- saldo na początek roku - 21,13zł

W 2019 roku Samorządowe Centrum Kultury w Tyszowcach złożyło 4 wnioski o środki zewnętrzne:

- 5 maja - dofinansowanie z Urzędu Wojewódzkiego -3000 zł,

- 6 maja - Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego -brak dofinansowania,

- 13 sierpnia - Narodowe Centrum Kultury - brak dofinansowania,

- 3 września - Fundacja Orlen Dar Serca - brak dofinansowania,

- 5 grudnia Narodowe Centrum Kultury w Tyszowcach - wniosek dofinansowany.

Oprócz wymienionych imprez i uroczystości SCK prowadziło działalność bieżącą. Otwarte było 5 dni w tygodniu, w godzinach 8.00 - 18.00. W grudniu powstała nowa forma zajęć jaką jest Tyszowiecki Zespół Tańca Ludowego, którego zajęcia odbywają się w każdą

sobotę od godz. 10 – 12.30. Sala również wynajmowana jest nieodpłatnie na różne spotkania organizowane dla rolników, pszczelarzy, szkolenia i kursy np. chemizacyjne, spotkania dotyczące spraw bezpieczeństwa organizowane przez Komendę Powiatową Policji w Tomaszowie Lubelskim, spotkania Tyszowieckiej Wspólnoty Gruntowej, spotkania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tyszowcach, spotkanie z Wojewodą Lubelskim jak również spotkania wyborcze. W styczniu 2019 roku oraz w lutym odbywały się nieodpłatne wynajęcia na spotkania opłatkowe dla klubów sportowych Huczwa Tyszowce oraz Pogoń. Raz w miesiącu odbywają się nieodpłatne spotkania taneczne Tyszowieckiego Klubu Seniora.

3.2. Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna im. Konfederacji Tyszowieckiej

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna im. Konfederacji Tyszowieckiej w Tyszowcach jest samorządową instytucją kultury, od 1992 r. wpisaną do Gminnego Rejestru Instytucji Kultury Nr.1 pod pozycją 1.

Filia Biblioteczna w Perespie zawiesiła swoją działalność w 2018 roku, mieściła się w Szkole Podstawowej, ponieważ w szkołach przywrócono klasy VII i VIII więc było potrzebne dodatkowe pomieszczenie, dlatego księgozbiór został zabrany do Biblioteki Miejsko - Gminnej w Tyszowcach. Punkty biblioteczne: Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia w Tyszowcach, Dom Pomocy Społecznej w Tyszowcach.

Godziny pracy biblioteki:

poniedziałek – piątek : 8⁰⁰ – 18⁰⁰ sobota: 8⁰⁰ – 12⁰⁰

Jeżeli jeden pracownik jest na urlopie, to biblioteka pracuje : 8⁰⁰ – 16⁰⁰

Za pracę w soboty odbieramy wolny dzień w innym terminie .

Do głównych prac merytorycznych biblioteki należy m.in.:

- zakup zbiorów, ich opracowanie i udostępnianie,
- doskonalenie warsztatów informacyjnych poprzez zakup wydawnictw naukowych,
- selekcja księgozbioru,
- wzbogacanie oferty działalności kulturalno-oświatowej, organizacja spotkań autorskich,
- tworzenie i wykorzystywanie przez bibliotekę prezentacji multimedialnych, szczególnie w pracy z dziećmi i młodzieżą,
- dalszy postęp w komputeryzacji biblioteki Mak+.

Priorytetowym zadaniem w działalności Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej było utrzymanie na dotychczasowym poziomie wskaźników czytelnictwa i udostępniania księgozbiorów.

W bibliotece działa Informatorium z bezpłatnym dostępem do Internetu , najczęstszymi użytkownikami są dzieci i młodzież oraz studenci, ze względu na coraz bardziej popularną formę zdobywania informacji i wiedzy , a także łatwy dostęp do Internetu. Komunikowanie się przez portale społecznościowe, a także gry internetowe , jak widać sprzęt komputerowy jest w pełni wykorzystany. Od kilku lat obserwujemy wzrost zainteresowania tą usługą.

W czasie wakacji też chętnie korzystają z niego goście i mieszkańcy, ale przede wszystkim dzieci i młodzież - gry komputerowe.

Biblioteka wypożycza książki na telefon, usługa dla czytelników starszych i chorych, telefoniczna rezerwacja książek znajdujących się w zbiorach bibliotecznych.

Czytelnicy ogółem 974

wg. wieku		wg. zajęcia	
• do lat 5	- 34	D	- dzieci - 34
• 6 – 12	- 165	M	- uczniowie - 429
• 13 – 15	- 133	S	- studenci - 69
• 16 – 19	- 130	U	- pr. umysłowi - 93
• 20 – 24	- 87	P	- robotnicy - 76

• 25 – 44	-	181	R	-	rolnicy	-	72
• 45 – 60	-	123	I	-	inni zatrudnieni-		17
• 60 +	-	121	E	-	emerycy renc.	-	89
			Nz.	-	niezatrudnieni	-	95

Czytelnicy: 680 kobiet i 294 mężczyzn

Osoby: **uczące 536; pracujące 280; pozostali 158**

Wypożyczenia na zewnątrz ogółem: **26 727** książek, a czasopism **973**. Razem **27 700**

Dla dzieci i młodzieży - 13 156

Dla dorosłych - 12 746

Popularno-naukowa - 825

Punkty - 271

Wypożyczenia wewnątrz ogółem: **411 (118 książek i 293 czasopism)**

Księgozbiór ogółem: 18 460 woluminów: MGBP – 16 180; Filia – 2 280

Księgozbiór jest wprowadzany do bazy elektronicznej na bieżąco, katalogowane i opracowywane są zawsze zakupy bieżące, a starsze pozycje i książki od czytelników w miarę jak wracają od użytkowników. Obecnie baza liczy 10 928 rekordów, co stanowi 67,5% księgozbioru opracowanego komputerowo.

Dotacja celowa na zakup nowości wydawniczych z Biblioteki Narodowej „Zakup nowości książkowych do bibliotek” 447 woluminów na kwotę 4 601 zł, a środki własne to 6 951,56 zł. Zakupiono 277 woluminów, dary od czytelników to 160 woluminów na kwotę 3 590 zł. Razem przybyło 607 woluminów na kwotę 15 142,56 zł.

Wybór i zakup nowości wydawniczych dokonano ze szczególną rozważą i uwzględnieniem dezyderatów zgłaszanych przez czytelników, opierano się także na recenzjach publikowanych w prasie fachowej oraz rankingach księgarń internetowych, wybierana jest najlepsza oferta.

Biblioteka prowadzi księgozbiór podręczny, z którego czytelnicy korzystają w czytelni.

Są to pozycje potrzebne w uczeniu się i doskonaleniu. Księgozbiór nasz jest płynnie dostosowywany do potrzeb czytelników i w uzupełnianiu księgozbioru te zapotrzebowania brane są pod uwagę, ilość uczniów, studentów odwiedzających bibliotekę i korzystających z pozycji naukowych.

Baza Mak+ 10 928 woluminów.

Wypożyczalnia dla dorosłych w 2019 roku zarejestrowała 413 czytelników. W ciągu roku wypożyczono 13137 woluminów. Liczba odwiedzin wyniosła – 3310 czytelników, udzielono 135 informacji rzeczowych, tekstowych, bibliotecznych i bibliograficznych. Wypożyczalnia otrzymała 160 książek w darze, które trafiły na półki biblioteczne po wcześniejszym wpisaniu do inwentarza i opracowaniu. Przygotowano wystawki okolicznościowe - „2019 Rokiem Gustawa Herlinga-Grudzińskiego”, z okazji 80 rocznicy wybuchu II wojny światowej, wystawę promującą książki finalistów Literackiej Nagrody Nike 2019 dla Mariusza Szczygła oraz Literackiej Nagrody Nobla 2019 dla Olgi Tokarczuk. 200 rocznica urodzin Stanisława Moniuszki kompozytora oper, dyrygenta orkiestr symfonicznych i chórów oraz pedagoga. Prowadzono na bieżąco korespondencję mailową oraz SMS-ową z czytelnikami wypożyczalni dotyczącymi zamówień książkowych, rezerwacji oraz przedłużenia terminu zwrotu książek. Wykonano kilkanaście telefonów oraz SMS-ów do czytelników zalegających ze zwrotem książek. Zamawiano i odsyłało książki na spotkania DKK oraz sporządzano notatki dla moderatora WBP w Lublinie. Zorganizowano osiem spotkań Dyskusyjnego Klubu Książki w których uczestniczyły 62 osoby oraz wyeksponowano informacje o książkach z DKK w Wypożyczalni.

Oddział dla Dzieci i Młodzieży. W 2019r zarejestrowano 518 czytelników, liczba odwiedzin w wypożyczalni 2 099 czytelników, a liczba wypożyczonych książek to 13 319 wol.

Z prasy skorzystało 371 odwiedzających bibliotekę, a z Internetu 307 czytelników. Z czytelni 551 osób, które korzystały na miejscu z 118 książek oraz z 293 czasopism. W 23 imprezach uczestniczyło łącznie 569 osób. Oddział wzbogacił się o 109 wol. Sporządzano plany

i sprawozdania miesięczne, kwartalne i roczne, na bieżąco prowadzono dziennik biblioteczny, prowadzono obsługę fotograficzną imprez i spotkań.

Projekty

Dotacja celowa na zakup nowości wydawniczych z Biblioteki Narodowej „Zakup nowości książkowych do bibliotek” na kwotę 4 601 zł.

Wydarzenia (konkursy)

- Styczeń - Podsumowanie konkursu Bożonarodzeniowego w powiecie,
I miejsce, II miejsce dla choinki i stroika.
Przeгляд Kolęd i Pastorałek w Przewalu
Spotkanie z DKK
- Luty - Ferie z Internetem
Spotkanie z DKK
- Marzec - Dzień Kobiet - spotkanie z kobietami z DKK
Tydzień z Internetem
Konkurs Wielkanocny. Tradycje ludowe z naszego regionu.
- Kwiecień - Festiwal ekologiczny, nagroda dla zespołu z przedszkola za
Piosenkę, I miejsce uczennica ze szkoły w Tyszowcach i II miejsce z terenu
gminy.
Podsumowanie konkursu wielkanocnego 3 nagrody, dwa wyróżnienie
w powiecie.
Wycieczki uczniów do biblioteki
- Maj - Lekcje biblioteczne zapoznanie z biblioteką.
Święto ziemi udział w festynie w Tomaszowie Lub.
Tydzień z biblioteką
Spotkanie z DKK
- Czerwiec - Wycieczka z przedszkola
Konkurs recytatorski „W krainie wierszy”
- Lipiec - Wakacje z komputerem z Internetem
- Sierpień - Wakacje z komputerem z Internetem
- Wrzesień - Spotkanie z DKK.
Narodowe Czytanie „Nowele Polskie”
- Październik- Konkurs recytatorski T. Zamoyskiego etap gminny i powiatowy
Spotkanie z DKK
- Listopad - Lekcja biblioteczna- zasady korzystania z księgozbioru
Spotkanie z DKK
- Grudzień - Spotkanie z DKK.
Konkurs plastyczny. Przeгляд Szopek i Stroików Bożonarodzeniowych 72 prac.

Współpraca

Biblioteka od lat współpracuje z DPS Tyszowce; Punkt biblioteczny prowadzimy społecznie, organizujemy wystawy prac pensjonariuszy, zapraszamy na spotkania z Dyskusyjnym Klubem Książki, a także na Narodowe Czytanie, prace niepełnosprawnych są sprzedawane na festynie ekologicznym w Tomaszowie Lub. Drugi punkt biblioteczny jest w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia, gdzie przebywają osoby z przemocy rodzinnej z dziećmi, wypożyczamy książki dla dzieci. Współpracujemy również ze wszystkimi szkołami na terenie naszej gminy, Przedszkolem w Tyszowcach i Przedszkolem w Czartowczyku, organizujemy konkursy, realizujemy projekty, lekcje biblioteczne, wycieczki do biblioteki dla dzieci młodszych celem zapoznaniem się z księgozbiorem. Z Kołami Gospodyń Wiejskich, artystami rękodzieła i twórcami ludowymi, gdzie swoje prace wystawiają i mogą sprzedawać w czasie festynu ekologicznego organizowanego przez biblioteki powiatu w Tomaszowie Lub.

Przeгляд Kolęd i Pastorałek dla dzieci

Ferie w bibliotece z INTERNETEM

Pasowanie na ucznia pierwszaków
Pomoc w ocenie konkursów recytatorskich i czytelniczych
Konkursy plastyczne. Wielkanocne i Bożonarodzeniowe
Tydzień z INTERNETEM, gry online dla młodzieży
Święto Ziemi udział w festynie ekologicznym w Tomaszowie Lub.
Wycieczki dzieci i młodzieży do biblioteki
Lekcje biblioteczne
Konkursy recytatorskie dla różnych grup wiekowych
Narodowe Czytanie
Spotkania DKK

Inne informacje

Biblioteka otrzymała specjalne podziękowanie od p. Andrzeja Dudy Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej za włączenie się do akcji Narodowe Czytanie „Nowele Polskie”.

Zatrudnienie

Kadra biblioteczna: dwa pełne etaty, jeden pracownik na czas określony, księgowy umowa-zlecenie i palacz na okres grzewczy.

3.3. Promocja działania wykonane:

- Album Lubelski 30 – lecie samorządności – publikacja artykułów dot. Gminy Tyszowce wraz z zdjęciami,
- wspólne wydanie albumu ZIEMIA TOMASZOWSKA ze Stowarzyszeniem LGD ROZTOCZE Tomaszowskie
- Wykonanie wspólnej publikacji promującej walory kulturowe, historyczne, przyrodnicze i kulturalne obszaru Stowarzyszenia LGD „Roztocze Tomaszowskie”, które jest elementem projektu współpracy „Promocja i Turystyka”
- Życzenia świąteczne i okolicznościowe
- Opracowanie kalendarza promującego Gminę Tyszowce,
- Opracowanie i wykonanie gadżetów promocyjnych tj. magnesów, świec z wosku pszczelego,
- Uczestnictwo w konkursie Gmina przyjazna seniorom,
- Uczestniczenie w plebiscycie „MISS – SUPERGOSPODYNIE” organizowanym przez Kronikę Tygodnia,
- Promocja imprez organizowanych na terenie Gminy Tyszowce np. Bitwa o czerwień, Święto Kwitnącej Fasoli,
- Promocja gminy na łamach czasopism np. artykuł dot. powstania Tyszowieckiego Klubu Seniora.

4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Gmina Tyszowce współpracuje z organizacjami pozarządowymi w celu uzupełnienia działań objętych zadaniami własnymi. Współpraca ta realizowana jest przede wszystkim w dziedzinie nauki i edukacji oraz kultury fizycznej i sportu. Ramy współpracy ujęte są w programie współpracy Gminy Tyszowce z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami ustawowo uprawnionymi do prowadzenia działalności pożytku publicznego, który co roku uchwalany jest przez Radę Miejską w Tyszowcach zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2019 r. poz. 688 z późn. zm.). Program współpracy jest dokumentem, który określa cele, zasady, formy oraz obszary wzajemnej współpracy Gminy Tyszowce z organizacjami pozarządowymi.

4.1. Konsultacje nad projektem programu współpracy

Prace nad projektem Programu Współpracy Gminy Tyszowce z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami ustawowo uprawnionymi do prowadzenia działalności pożytku publicznego na rok 2019 rozpoczęto w dniu 08 listopada 2018 roku. W okresie od 08-11-2018 r. do 30-11-2018r. Program ten był poddany konsultacjom społecznym zgodnie z Zarządzeniem Nr 113/2018 Burmistrza Tyszowiec z dnia 07 listopada 2018 roku. Program Współpracy na 2019 rok został przyjęty Uchwałą Nr. III/15/2018 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 7 grudnia 2018r.. Głównym celem programu było zapewnienie dojazdu dzieci niepełnosprawnych z terenu Gminy Tyszowce do ośrodków rehabilitacyjnych, wsparcie dla dzieci i młodzieży w zakresie kultury fizycznej i sportu, budowanie partnerstwa pomiędzy samorządem gminnym i organizacjami pozarządowymi, zwiększanie aktywności społecznej mieszkańców a także właściwe wykorzystywanie i uzupełnianie działań Gminy w zakresie nie objętym przez struktury samorządowe.

4.2. Obszary i formy współpracy

Spośród szerokiej gamy zadań publicznych program określił priorytety do których zakwalifikowano:

1. Dowóz uczniów z terenu Gminy Tyszowce :

–Dowóz uczniów niepełnosprawnych z terenu Gminy Tyszowce do ośrodka dla dzieci niepełnosprawnych, celem spełnienia obowiązku szkolnego i obowiązku nauki do: Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Krok za krokiem” w Zamościu ul. Peowiaków 6a.

2. Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu poprzez:

- Szkolenie dzieci i młodzieży z dyscyplin piłki nożnej oraz w rozgrywkach okręgowych na terenie województwa lubelskiego
- Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży z dyscyplin: zapasy i sumo.

W ramach określonych w programie współpracy zadań, realizowane były następujące formy współpracy:

4.3. Współpraca finansowa

Finansowa współpraca z organizacjami pozarządowymi odbywała się poprzez wspieranie realizowanych zadań publicznych przez organizacje pozarządowe, z uwzględnieniem procedury otwartego konkursu ofert. W dniu 04 stycznia 2019 r. ogłoszono dwa otwarte konkursy ofert dla podmiotów nie zaliczanych do sektora finansów publicznych:

1. na wsparcie realizacji zadań publicznych z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu w 2019 r.
2. na wsparcie realizacji zadań publicznych z zakresu edukacji, oświaty i wychowania w 2019 roku

Przeprowadzono postępowania konkursowe, których celem było wyłonienie podmiotów realizujących zadania z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu oraz na realizację zadań publicznych z zakresu edukacji, oświaty i wychowania w 2019 roku które zrealizowały następujące zadania:

1. Dowóz uczniów niepełnosprawnych z terenu Gminy Tyszowce do ośrodka dla dzieci niepełnosprawnych, celem spełnienia obowiązku szkolnego i obowiązku nauki do: Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Krok za krokiem”;
2. Szkolenie dzieci i młodzieży z dyscyplin piłki nożnej oraz w rozgrywkach okręgowych na terenie województwa lubelskiego;

3. Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży z dyscyplin: zapasy i sumo

4.4. Podpisano umowy na realizację zadań

1. Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Krok za krokiem” w Zamościu, ul. Peowiaków 6a, 22-400 Zamość umowa na dowóz uczniów niepełnosprawnych z terenu Gminy Tyszowce do ośrodka dla dzieci niepełnosprawnych, celem spełnienia obowiązku szkolnego i obowiązku nauki do: Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Krok za krokiem” w Zamościu ul. Peowiaków 6a;
2. Tyszowiecki Klub Sportowy „HUCZWA” w Tyszowcach, 22-630 Tyszowce umowa na „Szkolenie dzieci i młodzieży z dyscyplin piłki nożnej oraz w rozgrywkach okręgowych na terenie województwa lubelskiego”;
3. Miejski Klub Sportowy POGON TYSZOWCE, ul. Kościelna 25, 22-630 Tyszowce umowa na „Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży z dyscyplin: zapasy i sumo”;
4. Tyszowiecki Klub Sportowy „HUCZWA” w Tyszowcach, 22-630 Tyszowce umowa na „Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży z dyscypliny piłka nożna”.

4.5. Podsumowanie

Współpraca Gminy Tyszowce z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami odbywała się na wielu płaszczyznach i dotyczyła różnych sfer pożytku publicznego. Największe znaczenie dla organizacji miała współpraca finansowa, tj. przekazanie dotacji w formie wsparcia zadań, dzięki której wiele z nich mogło zostać zrealizowanych. Pozwoliło to na aktywizację lokalnej społeczności, zapewnienie dowozu dzieci do ośrodków rehabilitacyjnych. Uwzględniając powyższe należy uznać, że cele założone w Rocznym Programie Współpracy Gminy Tyszowce z organizacjami pozarządowymi oraz z innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2019 roku zostały zrealizowane.

5. Zabytki na terenie gminy Tyszowce – ewidencja – wykaz

W lipcu 2019 roku rozpoczęły się prace nad utworzeniem Gminnej Ewidencji Zabytków, ewidencja zabytków nieruchomych jak i wykaz stanowisk archeologicznych. Ewidencja ta została skonsultowana i zaakceptowana przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie Delegatura w Zamościu

W dniu 27 listopada 2019 roku Burmistrz Tyszowiec Zarządzeniem Nr 165/2019 przyjął Gminną Ewidencję Zabytków Gminy Tyszowce, w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych i stanowisk archeologicznych. Wykaz obiektów ujętych w Ewidencji stanowią załączniki nr 1 zabytki nieruchome (59 zabytków nieruchomych ujętych w ewidencji) i nr 2 stanowiska archeologiczne (517 stanowisk ujętych w ewidencji), do niniejszego zarządzenia. Ewidencja ma charakter zbioru otwartego i podlega aktualizacji polegającej na włączeniu lub wyłączeniu obiektów lub obszarów.

Zarządzenie zostało opublikowane na stronach BIP Urzędu Miejskiego w Tyszowcach pod adresem: <https://umtyszowce.bip.lubelskie.pl/index.php?id=63&p1=szczegoly&p2=1454542>.

6. Rejestr instytucji kultury

W Urzędzie Miejskim w Tyszowcach prowadzony jest elektroniczny rejestr instytucji kultury.

Elektroniczna Księga Rejestrowa Instytucji Kultury dla Samorządowego Centrum Kultury w Tyszowcach mieści się pod adresem: <http://tyszowce.pl/rejestry/sck.htm> 29 marca 2019 roku dokonano w niej wpisu – złożenie bilansu.

Elektroniczna Księga Rejestrowa Instytucji Kultury – Miejsko – Gminna Biblioteka Publiczna w Tyszowcach mieści się pod adresem: <http://tyszowce.pl/rejestry/biblioteka.htm> 29 marca 2019 roku dokonano w niej wpisu – złożenie bilansu.

7. Pomoc społeczna – realizacja zadań, polityk i strategii

7.1. Zadania z zakresu pomocy społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyszowcach realizuje zadania:

- 1) własne gminy o charakterze obowiązkowym;
- 2) własne gminy o charakterze fakultatywnym;
- 3) zlecone z zakresu administracji rządowej;
- 4) wynikające z rządowych, powiatowych i gminnych programów pomocy społecznej;
- 5) wynikające z uchwał Rady Miejskiej w Tyszowcach.

Podejmowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej działania z zakresu pomocy społecznej obejmują w szczególności:

- 1) przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń;
- 2) pracę socjalną;
- 3) prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- 4) analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- 5) realizację zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- 6) rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej;
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje

z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;

- 10) praca socjalna;
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
- 13) dożywianie dzieci;
- 14) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- 15) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- 16) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 18) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
- 19) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- 20) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych gminy o charakterze fakultatywnym należy:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- 4) opracowanie i realizacja projektów socjalnych;
- 5) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- 6) współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez gminę:

- 1) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
- 3) prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 4) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a ustawy o pomocy społecznej;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody

na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

7) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Środki na realizację i obsługę zadań zleconych z zakresu administracji rządowej zapewnia budżet państwa.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje poniższe ustawy i rozporządzenia:

- 1) ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.);
- 2) ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1111 ze zm.);
- 3) ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218);
- 4) ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1373 ze zm.);
- 5) ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111);
- 6) ustawę z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2017 r. poz. 2092 ze zm.);
- 7) ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 808);
- 8) ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133);
- 9) ustawę z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2019 r. poz. 755 ze zm.);
- 10) ustawę z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1390 ze zm.);
- 11) ustawę z dnia 4 listopada o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2019 r. poz. 473 ze zm.);
- 12) uchwałę Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 (M.P. z 2013 r. poz. 1024);
- 13) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061 ze zm.).

Stan realizacji zadań gminy w roku 2019

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyszowcach w 2019 roku udzielał pomocy osobom i rodzinom, których dotyczyły problemy uniemożliwiające prawidłowe funkcjonowanie. Większość z nich zmagala się z kilkoma problemami jednocześnie. W Dziale Pomocy Społecznej wydano **319** decyzji.

Powody przyznania pomocy

lp.	powód udzielenia pomocy	liczba rodzin		liczba osób w rodzinach
		ogółem	w tym na wsi	
1.	ubóstwo	36	18	98
2.	potrzeba ochrony macierzyństwa	19	13	110
	w tym: wielodzietność	10	7	62

3.	bezrobocie	23	15	72
4.	niepełnosprawność	41	25	122
5.	długotrwała lub ciężka choroba	34	20	75
6.	bezdolność	2	2	2
7.	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	5	4	33
	w tym: rodziny niepełne	1	1	3
	rodziny wielodzietne	3	2	27
8.	przemoc w rodzinie	5	2	15
9.	alkoholizm	3	3	5
10.	narkomania	2	1	2
11.	zdarzenie losowe	2	2	6
12.	sytuacja kryzysowa	3	2	9

Źródło: opracowanie własne MOPS

Zadania zlecone

lp.	formy pomocy	liczba osób, którym przyznano świadczenia	którym decyzją	kwota świadczeń w zł
1.	specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	2		15345

Źródło: opracowanie własne MOPS

Zadania własne gminy

lp.	formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	liczba świadczeń	kwota świadczeń w zł
1.	zasiłki stałe	15	125	55 311
	z tego: środki własne	x	x	0
	dotacja	x	x	55 311
2.	zasiłki okresowe	37	155	47 369
	z tego: środki własne	x	x	0
	dotacja	x	x	47 369
3.	posiłek	73	6 094	27 653
	w tym dla dzieci	73	6 094	27 653
4.	zasiłki celowe i w naturze ogółem	58	x	51 093
	w tym zasiłki specjalne celowe	16	24	10 888

5.	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	14	131	259 741,77
6.	opłacanie składek zdrowotnych za osoby pobierające zasiłek stały	12	98	4561
7.	usługi opiekuńcze	4	185	5 632
	w tym: specjalistyczne	1	117	4 680
8.	zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	2	2	4 519
9.	schronienie	1	1	210

Źródło: opracowanie własne MOPS

lp.	formy pomocy	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
1.	interwencja kryzysowa	1	9
2.	praca socjalna	141	363

Źródło: opracowanie własne MOPS

wyszczególnienie	liczba osób, którym przyznano świadczenie	którym decyzją	liczba rodzin		liczba osób w rodzinach
			ogółem	w tym: na wsi	
świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych ogółem (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	192		133	100	420
w tym: świadczenia pieniężne	111		111	45	252
świadczenia niepieniężne	81		81	55	168
pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej ogółem	x		141	84	363
w tym: wyłącznie w postaci pracy socjalnej	x		72	26	73
praca socjalna prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny	liczba kontraktów socjalnych		liczba osób objętych kontraktami socjalnymi		
	15		15		

Źródło: opracowanie własne MOPS

typy rodzin objętych pomocą społeczną	liczba rodzin		liczba osób w rodzinach
	ogółem	w tym: na wsi	
rodziny ogółem	205	126	493
o liczbie osób			
1	100	58	100
2	28	19	56
3	21	16	63
4	26	15	104
5	21	11	105
6 i więcej	9	7	65
w tym (z wiersza 1) rodziny z dziećmi ogółem	49	35	240
o liczbie dzieci			
1	15	11	55
2	15	12	69
3	13	8	68
4	1	1	6
5	1	1	8
6	2	1	15
7 i więcej	2	1	19
rodziny niepełne ogółem	9	5	30
o liczbie dzieci			
1	4	3	9
2	2	1	6
3	2	0	8
4 i więcej	1	1	7
rodziny emerytów i rencistów ogółem	26	14	48
o liczbie osób			
1	10	5	10
2	11	6	22
3	4	2	12
4 i więcej	1	1	4

Źródło: opracowanie własne MOPS

Realizacja programu „Posiłek w szkole i w domu”

lp.	wyszczególnienie	ogółem	dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej	uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art.7 ustawy o pomocy społecznej
1.	osoby korzystające z posiłku	73	16	57	0
2.	zasiłki celowe/liczba osób w rodzinach	58	1	4	53

3.	świadczenia rzeczowe/rodzin	liczba	2	x	x	2
4.	koszty programu - ogółem		65 083	x	x	x
5.	środki własne		13 017	x	x	x
6.	dotacja		52 066	x	x	x
7.	pomoc w formie posiłku niewymagająca przeprowadzenia wywiadu środowiskowego		1	x	1	x

Źródło: opracowanie własne MOPS

lp.	wyszczególnienie	ogółem	w tym na wsi	dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej	uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej
1.	pełny obiad	65	43	15	50
2.	jedno danie gorące	8	8	1	7

Źródło: opracowanie własne MOPS

Realizacja Programu Pomoc Żywnościowa

W 2019 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyszowcach we współpracy z Bankiem Żywności w Lublinie kontynuował realizację Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020, Podprogram 2018, w ramach którego osobom i rodzinom spełniającym kryterium dochodowe przekazano nieodpłatnie artykuły żywnościowe.

Artykuły spożywcze wydane w 2019 r. były drugą i trzecią transzą Podprogramu 2018. Łącznie w ramach 2. i 3. transzy wydano **17 729,19 kg** żywności.

W Podprogramie 2018 żywność wydano w 3 transzach tj. pierwsza transza w 2018 r. i druga oraz trzecia transza w 2019 r. Łącznie w ramach 3 transz Podprogramu 2018 wydano **24 464,64 kg** żywności.

Do udziału w Podprogramie 2018 skierowanych zostało przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyszowcach **552** osoby tj. **278** kobiet i **274** mężczyzn, w tym **150** dzieci poniżej 15 roku życia.

Pierwsza transza żywności w ramach PO PŻ Podprogram 2019 wydana była w kwietniu 2020 r. z uwagi na unieważnienie przeprowadzonego przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa przetargu na dostarczanie żywności. Do PO PŻ Podprogram 2019 zakwalifikowano **634** osoby.

Realizacja działań na rzecz rodzin z dziećmi

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyszowcach realizował działania w zakresie diagnozy sytuacji rodziny przeżywającej trudności, monitorowania sytuacji rodziny, współpracy interdyscyplinarnej na rzecz rodziny, zapobiegania dysfunkcjonalności rodziny, zapobiegania niedostosowaniu społecznemu i marginalizacji dzieci i młodzieży oraz wspierania rodzin zagrożonych ubóstwem, w tym zapewnienie dzieciom i młodzieży dożywiania w szkole i przedszkolu.

Szczegółowa diagnoza sytuacji rodziny przeżywającej trudności prowadzona była przez pracowników socjalnych i asystenta rodziny. Pracownicy socjalni przeprowadzali rodzinne wywiady środowiskowe oraz sporządzali notatki służbowe w środowisku. Diagnozowali sytuację rodzin i planowali rodzaje wsparcia. Pomoc udzielana była rodzinom w formie pracy socjalnej, wsparcia finansowego i rzeczowego, w tym dożywiania dzieci i młodzieży w szkole i przedszkolu.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych były objęte wsparciem asystenta rodziny. Asystent rodziny dokonywał wnikliwej analizy problemów rodziny. Opracowywał dokumenty zawierające diagnozę rodziny, w której określał jej zasoby, deficyty i potrzeby. Opracowywał plan działania z rodziną i motywował do współdziałania w przezwyciężaniu kryzysu w rodzinie. Działania podejmowane przez asystenta rodziny obejmowały w szczególności wzmocnienie roli i funkcji rodziny, rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, podniesienie świadomości w zakresie funkcjonowania rodziny, pomoc w integracji rodziny, przeciwdziałanie w zakresie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej obejmował wsparciem asystenta rodziny i pracownika socjalnego rodzinę, w której 4 dzieci zostało umieszczonych w Domu Dziecka. Gmina Tyszowce ponosi odpłatność za pobyt dzieci w Domu Dziecka. W 2019 r. odpłatność Gminy Tyszowce wyniosła **113 388,00 zł**.

Pracownicy socjalni i asystent rodziny opracowali diagnozy i plany działania dla rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze, nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego i zarządzania budżetem domowym.

Pracownicy socjalni w 2019 r. przeprowadzili w rodzinach z dziećmi **58** rodzinnych wywiadów środowiskowych, a z wizyt w środowisku sporządzili **220** notatek służbowych.

Wsparciem w postaci pracy socjalnej objętych było **61** rodzin z dziećmi.

Wsparciem asystenta rodziny w 2019 r. objętych było **9** rodzin. Asystent rodziny odbył **443** wizyty w środowisku.

Wskutek działań prowadzonych na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej bezrobotnych rodziców zatrudnienie podjęło w 2019 r. – **5** osób.

W 2019 MOPS zakwalifikował **5** dzieci do udziału w koloniach organizowanych przez Lubelskie Kuratorium Oświaty.

Pracownicy socjalni i asystent rodziny współpracowali z Urzędem Miejskim w Tyszowcach, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem Interdyscyplinarnym, placówkami oświatowymi, Policją, pielęgniarkami środowiskowymi, Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia w Tyszowcach, Samorządowym Centrum Kultury, Samorządową Administracją Szkół, Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną w Tomaszowie Lubelskim, Sądem Rejonowym – III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Tomaszowie Lubelskim.

Działania na rzecz osób bezdomnych – zapewnienie schronienia

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zawarł w dniu 26.11.2018 r. porozumienie o współpracy ze Stowarzyszeniem Monar – Schronisko dla osób Bezdomnych MARKOT, ul. Kapieliskowa 28, 22-100 Chełm w sprawie udzielania schronienia osobom bezdomnym z terenu gminy Tyszowce w schronisku w okresie od 26.11.2018 r. do 31.12.2019 r.

W 2019 r. w schronisku nie przebywały osoby bezdomne z terenu gminy Tyszowce.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zawarł w dniu 10.06.2019 r. umowę ze Stowarzyszeniem Akademia Innowacji Społecznych, Bieganów 72 A, 96-316 Jaktorów, której przedmiotem jest świadczenie usług schronienia w Schronisku dla bezdomnych z usługami opiekuńczymi w miejscowości Gwizdaj, Al. Jana Pawła II 3a, 37-200 Przeworsk w okresie od 15.07.2019 r. do 31.12.2019 r. dla osób bezdomnych, których ostatnim miejscem zameldowania na pobyt stały jest gmina Tyszowce. W 2019 r. w w/w schronisku przebywała **1** osoba bezdomna z terenu gminy Tyszowce.

Realizacja zadania w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020

Gmina Tyszowce w ramach programu Wieloletniego „SENIOR+” na lata 2015-2020, edycja 2017 otrzymała dotację celową na dofinansowanie zadania własnego w ramach modułu 1- wsparcie finansowe na utworzenie i wyposażenie Klubu „Senior+”. Otrzymane dofinansowanie pozwoliło na utworzenie i wyposażenie Klubu „Senior+” w Perespie.

W 2019 r. Gmina Tyszowce pozyskała także środki w ramach Modułu 2 – Zapewnienie Funkcjonowania „Klubu Senior+” w wysokości 12 600 zł. Dofinansowaniu w ramach tego modułu podlegają działania związane z bieżącym utrzymaniem Klubu.

Celem działania Klubu „Senior+” jest zwiększenie aktywności 7 seniorów w wieku 60+ z terenu Gminy Tyszowce m.in. w zakresie działań samopomocowych i działań wolontarystycznych na rzecz innych. Klub funkcjonuje od 01.01.2018 r. jako jeden z działów organizacyjnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tyszowcach.

Klub przeznaczony jest dla 7 seniorów z terenu gminy Tyszowce. Uczestnikami Klubu mogą być osoby w wieku powyżej 60 lat, nieaktywne zawodowo, zamieszkujące na terenie Gminy Tyszowce, są samodzielne w zakresie podstawowych czynności samoobsługowych. Do Klubu „Senior+” kwalifikowane są osoby zgodnie z uchwałą Nr XXXIII/200/2017 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 22 listopada 2017 r. w sprawie zasad kwalifikowania i zasad uczestnictwa w Klubie „Senior+” w Perespie”. Uczestnicy Klubu „Senior+” ponoszą odpłatność za pobyt w Klubie zgodnie z uchwałą Nr XXXIX/263/2018 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 9 sierpnia 2018 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad odpłatności za pobyt w Klubie „Senior+” w Perespie oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania.

W 2019 r. do Klubu uczęszczało 6 seniorów. Średnia wieku uczestników wynosiła 78 lat. Są to osoby zamieszkujące tereny wiejskie, osoby samotne oraz zamieszkujące w rodzinach w tym osoby niepełnosprawne. Klub jest czynny od poniedziałku do piątku w godzinach od 9.00 do 13.00. Uczestnicy Klubu mają zapewniony bezpłatny dojazd na zajęcia i powrót z zajęć do domu. Z dowozu korzystały 2 osoby tj. z miejscowości Zamłynie i Przewale. W 2019 r. średnia frekwencja w Klubie wynosiła – 70,64%.

W podstawowej ofercie Klubu znajdują się m.in. zajęcia kulturalno-oświatowe, zajęcia edukacyjne, zajęcia sportowo-rekreacyjne, zajęcia aktywności ruchowej, terapia zajęciowa, muzykoterapia, zajęcia klubowe, spotkania integracyjne, terapia kulinarna.

„Gmina Przyjazna Seniorom”

Gmina Tyszowce w dniu 07.10.2019 r. podpisała porozumienie o partnerstwie w ramach Programu Gmina Przyjazna Seniorom i Ogólnopolska Karta Seniora ze Stowarzyszeniem MANKO z siedzibą w Krakowie ul. Siarczki 16; 30-698 Kraków. Na mocy w/w porozumienia Gmina Tyszowce jako partner przystąpiła do Programu Gmina Przyjazna Seniorom i Ogólnopolska Karta Seniora.

Obowiązki Gminy Tyszowce wynikające z niniejszego partnerstwa obejmują m.in. wydawanie edycji lokalnej Ogólnopolskiej Karty Seniora dla Gminy Tyszowce oraz dystrybuowanie magazynu Głos Seniora wśród Seniorów Gminy Tyszowce oraz organizowanie inicjatyw pro-seniorskich na terenie gminy Tyszowce np. Dzień Seniora.

W dniu 04.11 2019 r. podczas obchodów Tyszowieckiego Dnia Seniora, odbyła się uroczysta inauguracja Programu "Gmina Przyjazna Seniorom" i Ogólnopolskiej Karty Seniora. Od dnia 19 listopada 2019 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tyszowcach wydawane są Ogólnopolskie Karty Seniora wszystkim osobom, które ukończyły 60-ty rok życia. Karty są bezterminowe i uprawniają seniorów do zniżek na terenie całego kraju. W 2019 r. wydano 134 Ogólnopolskie Karty Seniora.

Realizacja ustawy o świadczeniach rodzinnych

1. Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne – **357**
2. Liczba rodzin pobierających zasiłek rodzinny – **219** – w tym w formie rzeczowej **5** rodzin.

Na dzień 31.12.2019 r. wydano **567** decyzji w zakresie świadczeń rodzinnych.

Zasiłki rodzinne

lp.	zasiłek rodzinny	liczba świadczeń		kwota świadczeń w zł	
		ogółem	w tym:	ogółem	w tym:
			złotówka za złotówkę		złotówka za złotówkę
1.	na dziecko w wieku do ukończenia 5 lat	1146	54	105632,77	1970,77
2.	na dziecko powyżej 5 roku życia do 18 roku życia	3900	282	465832,27	17283,27
3.	na dziecko powyżej 18 roku życia do 21 roku życia	385	46	49813,97	4048,97
4.	powyżej 21 roku życia do ukończenia 24 roku życia.	0	0	0	0
łącznie		x	x	621279,01	23301,01

Źródło: opracowanie własne MOPS

Dodatki do zasiłków rodzinnych

lp.	rodzaj dodatku do zasiłku rodzinnego	liczba świadczeń		kwota świadczeń w zł	
		ogółem	w tym:	ogółem	w tym:
			złotówka za złotówkę		złotówka za złotówkę
1.	z tytułu urodzenia dziecka	29	3	26104,61	104,61
2.	z tytułu samotnego wychowania dziecka	192	41	32376,47	3233,47
3.	z tytułu wielodzietności	992	63	91357,28	3117,28
4.	z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	634	317	33023,77	1372,77
5.	z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły	154	18	16265,5	897,50
6.	z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły	621	49	39594,54	1826,54

7.	z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	61	5	20137,90	651,90
8.	z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego				
	do 5 roku życia dziecka	15	0	1350	0
	powyżej 5 roku życia dziecka	157	14	16742,40	1012,40
łącznie		x	x	278652,47	12216,47

Źródło: opracowanie własne MOPS

Świadczenia opiekuńcze

lp.	świadczenia opiekuńcze	liczba świadczeń	kwota świadczeń w złotych
1	zasilek pielęgnacyjny	1685	318707
2	zasilek dla opiekuna (ZDO)	121	75020
3.	składki na ubezpieczenie emerytalno- rentowe dla osób pobierających ZDO	121	18733
4.	składki na ubezpieczenie zdrowotne dla osób pobierających ZDO	36	2009
5.	specjalny zasilek opiekuńczy (SZO)	128	77960
6.	składki na ubezpieczenie emerytalno- rentowe dla osób pobierających SZO	112	17449
7.	składki na ubezpieczenie zdrowotne dla osób pobierających SZO	108	5983
8.	świadczenie pielęgnacyjne (ŚP)	142	224786
9.	składki na ubezpieczenie emerytalno- rentowe dla osób pobierających ŚP	107	32138
10.	składki na ubezpieczenie zdrowotne dla osób pobierających ŚP	20	2794

Źródło: opracowanie własne MOPS

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka

lp.	rodzaj świadczenia	liczba świadczeń	kwota świadczeń w złotych
1.	jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	40	40 000
2.	jednorazowe świadczenie z tytułu ur. dziecka dla osób zamieszkałych na terenie gminy Tyszowce.	41	20 500

Źródło: opracowanie własne MOPS

Realizacja ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci

1. Liczba rodzin pobierających świadczenia – **521**, w tym w formie rzeczowej – **6** rodzin
2. Liczba świadczeń – **8358** na kwotę **4 155 789,22 zł**
3. Liczba świadczeń na pierwsze dziecko – **3247**
4. Liczba świadczeń realizowanych w formie rzeczowej – **262**
5. Liczba dzieci uprawnionych - **865**

Realizacja ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

1. Liczba rodzin pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego – 31
2. Liczba świadczeń – 481 na kwotę 191 712,00 zł
3. Liczba dzieci uprawnionych - 53

Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych

1. Liczba ogółem dłużników alimentacyjnych wobec, których podjęto działania – 33
2. Liczba dłużników alimentacyjnych wobec, których podjęto działania z terenu gminy Tyszowce - 19

lp.	postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych- podjęte czynności:	ilość podjętych działań
1.	wystosowane wezwania do dłużników alimentacyjnych	15
2.	przeprowadzone wywiady alimentacyjne oraz odebrane oświadczenia majątkowe	10
3.	przekazanie komornikowi informacji z wywiadu i podjętych działaniach wobec dłużników alimentacyjnych oraz ich efektach	21
4.	przekazanie organom właściwym wierzyciela informacji dotyczących podjętych działań wobec dłużników	18
5.	zobowiązanie dłużnika do zarejestrowania się w Powiatowym Urzędzie Pracy	1
6.	informowanie Powiatowego Urzędu Pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego	4
7.	wszczenie postępowania w sprawie uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	1
8.	wydanie decyzji o umorzeniu postępowania w sprawie uchylania się dłużnika od zobowiązań alimentacyjnych	1
9.	wydane decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	0
10.	złożenie wniosku o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny	0
11.	skierowanie wniosku o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	0
12.	złożenie wniosku do CEPIK	0
13.	liczba wysłanych wniosków o podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych	13
14.	liczba zawiadomień do Prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez dłużnika alimentacyjnego.	27

Źródło: opracowanie własne MOPS

lp.	postępowanie w sprawie zwrotu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego	liczba podjętych działań
1.	Liczba wniosków do komornika o przyłączenie do postępowania egzekucyjnego	30
2.	Liczba wniosków do Sądu o wszczęcie postępowania egzekucyjnego wobec dłużnika alimentacyjnego	1

Źródło: opracowanie własne MOPS

Stan należności z funduszu alimentacyjnego od 2008 r. – **1 448 478 zł.**

Zwroty od dłużników alimentacyjnych w 2019 r. – **92 822,05 zł** w tym:

- 1) przekazane na dochody budżetu państwa **70 066,06 zł;**
- 2) przekazane na dochody gminy **22 755,99 zł.**

Realizacja ustawy o dodatkach mieszkaniowych i ustawy Prawo energetyczne

W 2019 nie wnioskowano o dodatek mieszkaniowy i dodatek energetyczny.

Realizacja rządowego programu „DOBRY START”

1. Liczba złożonych wniosków – **422**
2. Liczba przyznanych świadczeń – **636**

Realizacja ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „ZA ŻYCIEM”

W 2019 r. wypłacono **1** jednorazowe świadczenie w kwocie **4000 zł.**

Realizacja rządowego programu dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej Rodziny”

1. Liczba rozpatrzonych wniosków – **128**
2. Liczba przyznanych kart – **238** w tym **200** dla rodziców i **38** dla dzieci
3. Liczba rodzin, którym wydano kartę - **118**

Liczba wydanych decyzji administracyjnych w Dziale Świadczeń Rodzinnych:

- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego – **421** decyzje;
- 2) zasiłek pielęgnacyjny – **50** decyzji;
- 3) świadczenie pielęgnacyjne – **5** decyzji;
- 4) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka -**41** decyzji;
- 5) specjalny zasiłek opiekuńczy – **25** decyzji;
- 6) zasiłek dla opiekuna – **4** decyzji;
- 7) świadczenie rodzicielskie – **21** decyzji;
- 8) fundusz alimentacyjny – **46** decyzje;
- 9) dodatek energetyczny – **0** decyzji;
- 10) dodatek mieszkaniowy – **0** decyzje;
- 11) świadczenie wychowawcze – **480** informacji i **89** decyzji;
- 12) jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia dziecka dla osób zamieszkałych na terenie gminy Tyszowce – **41** decyzji;
- 13) jednorazowe świadczenie (o którym mowa w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”) – **1** decyzja.

7.2. Stan realizacji polityk i strategii

Realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2018-2022 została przyjęta uchwałą nr XLI/274/2018 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 17 października 2018 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2018-2022.

Wizją społeczną gminy Tyszowce jest: Gmina zintegrowana społecznie, wspierająca mieszkańców w realizacji ich aspiracji.

Misją społeczną gminy Tyszowce jest: Wspieranie mieszkańców społeczności lokalnej w realizacji aspiracji oraz wspomaganie ich w rozwiązywaniu problemów.

Celem głównym strategii jest aktywna integracja mieszkańców gminy Tyszowce w rozwiązywaniu problemów społecznych.

Cel strategiczny 1 – Asystowanie osób niepełnosprawnych – współuczestnictwo w środowisku.

Wskaźniki realizacji celu w 2019 r.:

- 1) liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną – **166**;
- 2) liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem systemu pomocy społecznej – **84**;
- 3) liczba osób objętych:
  - a) usługami opiekuńczymi – **1**;
  - b) specjalistycznymi usługami opiekuńczymi – **4**;
  - c) specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi – **2**;
- 4) Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych – **3**;
- 5) Liczba nowo utworzonych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych – **0**.

Odpowiedzialni za realizację celu – Urząd Miejski w Tyszowcach, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyszowcach

Cel strategiczny 2 – Usprawnianie funkcjonowania rodziny.

Wskaźniki realizacji celu w 2019 r.:

- 1) liczba rodzin objętych pracą socjalną – **141**;
- 2) liczba asystentów rodziny – **1**;
- 3) liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny – **9**;
- 4) liczba grup wsparcia i grup samopomocowych – **0**;
- 5) Liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej – brak danych liczbowych (podjęto działania w formie akcji promocyjno-informacyjnych, szkoleń i warsztatów, pedagogizacji, prelekcji dla rodziców prowadzonych przez specjalistów psychologów i psychoterapeutów, realizacji programu profilaktyki przeciwdziałania patologii i uzależnień pn. „Bądźmy poszukiwaczami autorytetu”).

Pracownicy socjalni i asystent rodziny w ramach swoich obowiązków prowadzą stałą działalność informacyjną i edukacyjną związaną z usprawnieniem funkcjonowania rodziny, zwłaszcza w rodzinach w których występuje niewydolność opiekuńczo-wychowawcza.

- 6) liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – **104** (w tym 63 porady);
- 7) Liczba osób przebywających w ośrodkach wsparcia – **4**
- 8) Liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym – **0**;
- 9) Liczba przedsięwzięć w zakresie promocji i profilaktyki zdrowotnej – **52**.

Odpowiedzialni za realizację celu: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyszowcach, Urząd Miejski, Placówki Oświatowe

Cel strategiczny 3 – prewencja dotycząca ograniczenia negatywnych skutków uzależnień.

Wskaźniki realizacji celu w 2019 r.:

- 1) Liczba akcji profilaktycznych – 21
- 2) Ilość zorganizowanych konferencji na temat profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, w tym przeciwdziałania przemocy w rodzinie – 0
- 3) Ilość organizacji, które dostały wsparcie na działania mające na celu zmianę obyczajów w zakresie spożycia alkoholu – 1
- 4) Ilość szkół, które uzyskały wsparcie na działania związane z zapobieganiem używania środków psychoaktywnych – 3

Odpowiedzialni za realizację celu: Urząd Miejski w Tyszowcach, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyszowcach, Placówki Oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny

Cel strategiczny 4 – skuteczna i kompleksowa pomoc w istniejących problemach społecznych i dostosowanie systemu pomocy społecznej do zmieniających się warunków.

Wskaźniki realizacji celu w 2019 r.:

- 1) liczba szkoleń kadry – **9**;
- 2) liczba asystentów rodziny – **1**;
- 3) Liczba wspartych organizacji pozarządowych – **0**;
- 4) Liczba wolontariuszy – **6**.

Gminne programy

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021

Gminny Program Wspierania rodziny na lata 2019-2021 został przyjęty uchwałą Nr X/65/2019 r. Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 26 września 2019 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021.

Głównym celem programu było budowanie zintegrowanego i efektywnie działającego systemu wsparcia rodzin z terenu Gminy Tyszowce.

Odbiorcami programu były rodziny, rodzice, opiekunowie, dzieci i młodzież.

Program realizowany był przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyszowcach, Urząd Miejski w Tyszowcach, Placówki Oświatowe, Placówki Ochrony Zdrowia, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Posterunek Policji w Tyszowcach, Samorządowe Centrum Kultury w Tyszowcach, Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia w Tyszowcach, Zespół Interdyscyplinarny w Tyszowcach.

zadanie/działania	wskaźniki
Objęcie wsparciem rodzin żyjących w trudnych warunkach materialnych poprzez: 1) nieodpłatne posiłki dla dzieci i osób dorosłych;	Liczba osób i rodzin, którym udzielono wsparcia – 33 rodziny, 73 dzieci
2) pomoc finansowa;	Liczba osób i rodzin, którym udzielono wsparcia – 18 rodzin, 80 osób Rodzaj udzielonego wsparcia: zasiłki stałe, zasiłki okresowe, zasiłki celowe, specjalne zasiłki celowe, zasiłki celowe oraz świadczenia pieniężne na zakup żywności.
3) wsparcie rzeczowe	Liczba osób i rodzin, którym udzielono wsparcia – 0
4) stypendia socjalne.	Liczba osób i rodzin, którym udzielono wsparcia – 28 rodzin, 61 dzieci
Wzmocnienie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych tj.:	Liczba zatrudnionych asystentów rodziny – 1 Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny – 9
1) utrzymanie na, co najmniej	Liczba odbytych szkoleń przez asystenta rodziny - 2

obecnym poziomie liczby asystentów rodziny i umożliwienie im doskonalenia zawodowego;	
2) praca socjalna;	Liczba rodzin z dziećmi objętych pracą socjalną - 49
3) specjalistyczne poradnictwo: - psychologiczne - pedagogiczne - prawne	Liczba udzielonych porad - 266 Rodzaj udzielonych porad – prawne, psychologiczne, pedagogiczne,
Wspieranie rodzin z dziećmi w których występuje niepełnosprawność i/lub długotrwała lub ciężka choroba: 1) wsparcie finansowe;	Liczba rodzin którym udzielono wsparcia finansowego - 8
2) wsparcie rzeczowe;	Liczba rodzin którym udzielono wsparcia rzeczowego - 0
3) wsparcie informacyjne;	Liczba rodzin którym udzielono wsparcia informacyjnego - 16
4) niwelowanie barier funkcjonalnych.	Liczba podjętych działań – 1 Rodzaj podjętych działań – wyodrębnienie 3 miejsc parkingowych
Wspieranie dydaktyczne dzieci z różnymi potrzebami edukacyjnymi poprzez: 1) organizowanie dodatkowych zajęć pozalekcyjnych;	Liczba zorganizowanych zajęć – 104 Rodzaj zorganizowanych zajęć – SKS, zajęcia logopedyczne, zajęcia dydaktyczno- wyrównawcze i koła zainteresowań zajęcia, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne, kółka przedmiotowe, zajęcia rozwijające umiejętności i konsultacje korekcyjno kompensacyjne, oraz zajęcia rewalidacyjne Liczba dzieci uczęszczających na dodatkowe zajęcia - 240
2) pomoc w rozwiązywaniu kryzysów szkolnych.	Liczba dzieci i rodzin, którym udzielono wsparcia- 105 uczniów z 39 rodzin
Prowadzenie działań promujących zdrowy styl życia oraz zachowania prozdrowotne.	Liczba prowadzonych działań - 52 Rodzaj prowadzonych działań - spotkanie warsztatowe promujące zdrowy styl życia oraz zachowania prozdrowotne, projekty, konkursy, wystawy, zajęcia pozalekcyjne i pogadanki higienistki szkolnej, zadania w ramach zajęć wychowania prozdrowotnego, pedagogizacja rodziców, lekcje wychowawcze konkursy plastyczne
Zapobieganie dysfunkcjonalności rodzin poprzez: 1) organizację akcji informacyjno-promocyjnych; 2) pracę socjalną i wsparcie asystenta rodziny 3) pedagogizację rodziców.	Rodzaj przeprowadzanych akcji: szkolenia, warsztaty, pedagogizacja, prelekcje dla rodziców, akcje informacyjno-profilaktyczne Liczba rodzin dysfunkcjonalnych objętych wsparciem pracownika socjalnego - 10 Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny- 9 Liczba rodziców objętych pedagogizacją - 393
Podejmowanie działań kształtujących rozwój uzdolnień i zainteresowań oraz propagujących	liczba podejmowanych działań - 44 rodzaj podejmowanych działań – nauka gry na instrumentach muzycznych, zajęcia plastyczne, zajęcia

<p>prawidłowe zagospodarowanie czasu wolnego.</p>	<p>tańca ludowego, zajęcia nauki śpiewu, koła zainteresowań, turnieje sportowe, konkursy, dodatkowe zajęcia rozwijające uzdolnienia przedmiotowe, zajęcia rewalidacyjne, realizacja programu wychowawczo-profilaktycznego, organizacje wycieczek, rajdów pieszych i rowerowych, akcje charytatywne, działalność samorządu uczniowskiego, spotkania klasowe i integracyjne</p>
<p>Wspieranie dzieci i rodzin zagrożonych/ dotkniętych problemem uzależnienia i przemocy</p> <p>1) podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;</p> <p>2) podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom w rodzinie</p> <p>3) szkolenia dla członków GKRPA, pracowników socjalnych, asystenta rodziny i nauczycieli na temat alkoholizmu, narkomanii, przemocy, agresji.</p>	<p>1)liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w rodzinach z dziećmi – 5 liczba posiedzeń ZI w sprawie rodzin z dziećmi – 20 liczba grup roboczych utworzonych do pracy z rodzinami z dziećmi – 0</p> <p>2)liczba rozmów przeprowadzonych z osobami uzależnionymi z rodzin z dziećmi –10 liczba rozmów przeprowadzonych z członkami rodzin, w których są dzieci–0</p> <p>3)Pracownik socjalny i asystent rodziny zatrudnieni w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej uczestniczyli łącznie w 2 szkoleniach z zakresu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz doskonalenia kompetencji zawodowych pracy z osobą doznającą przemocy oraz osobą stosującą przemoc w rodzinie.</p> <p>W Szkole Podstawowej w Czartowczyku 12 nauczycieli uczestniczyło w szkoleniach pn.: „Prawidłowy rozwój dziecka w wieku przedszkolnym i szkolnym”, „Wpływ mediów na rozwój dziecka”, „Rozpoznawanie sytuacji i zachowań ryzykownych w tym korzystanie ze środków psychoaktywnych (lekarstw bez wskazań lekarskich, papierosów, e-papierosów, alkoholi, narkotyków), „Eliminowanie z życia szkolnego agresji i przemocy rówieśniczej”.</p> <p>W Szkole Podstawowej w Kazimierówce 20 nauczycieli uczestniczyło w szkoleniach pn.: „Rola rodziców jako partnerów w procesie uczenia się dziecka”, „Bezpieczeństwo, anonimowość, rozwaga a Internet”, „Postępowanie w sytuacjach kryzysowych i procedura Niebieskiej Karty”.</p> <p>W Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Tyszowcach prowadzone było samodoskonalenie się nauczycieli pn.: „Szkolenie z zakresu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”, „Profilaktyka uzależnień behawioralnych”, „Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży”, „Przeciwdziałanie przemocy domowej wobec dziecka oraz wdrażanie procedury Niebieskiej Karty”.</p>

	<p>W Szkole Podstawowej w Przewalu 10 nauczycieli wzięło udział w szkoleniu w ramach programu profilaktyki przeciwdziałania patologii i uzależnień „Bądźmy poszukiwaczami autorytetu”.</p> <p>W Szkole Podstawowej w Perespie 7 nauczycieli wzięło udział w szkoleniach pn.: „Wpływ alkoholu i narkotyków na organizm człowieka” oraz „Stop przemocy i agresji”.</p>
<p>Zapewnienie wsparcia rodzinom przeżyującym trudności opiekuńczo-wychowawcze poprzez:</p> <p>1) podejmowanie działań na rzecz rodziny, zagrożonej umieszczeniem dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej;</p> <p>2) praca z rodzinami, których dzieci przebywają w placówkach opiekuńczych lub rodzinach zastępczych;</p>	<p>1) liczba dzieci i rodzin objętych wsparciem – 5 rodzin w tym 19 dzieci</p> <p>rodzaj podejmowanych działań – rozwijanie umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, prawidłowego gospodarowania środkami finansowymi w ramach treningu ekonomicznego oraz prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.</p> <p>2) liczba rodzin objętych wsparciem – 1</p> <p>rodzaj podejmowanych działań – rozwijanie umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, prawidłowego gospodarowania środkami finansowymi w ramach treningu ekonomicznego oraz prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.</p>

Źródło: opracowanie własne MOPS

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2020

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2020 został przyjęty uchwałą nr VII/48/2015 Rady miejskiej w Tyszowcach z dnia 29 czerwca 2015 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu przeciwdziałania przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2020.

Cele programu

Cel -I Zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Działania

1. Sporządzanie statystyk określających wielkość zjawiska przemocy poprzez:

1) diagnozowanie skali przemocy w rodzinie:

- a) liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” – **8**;
- b) liczba ofiar przemocy - **44** (38 kobiet i 6 mężczyzn);
- c) liczba sprawców przemocy - **42** (34 mężczyzn i 8 kobiet);
- d) liczba rodzin z dziećmi, w których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” – **4**;
- e) liczba dzieci dotkniętych zjawiskiem przemocy rodzinie – **72**;

2. Badanie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą:

1) liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” – **24**.

2. Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy:

1) prowadzenie akcji informacyjnej poprzez:

- a) udostępnianie broszurek informacyjnych, ulotek w miejscach dostępności publicznej dotyczących przemocy;
- b) rozwieszanie plakatów informacyjnych w miejscach dostępności publicznej dotyczących przemocy;
- c) strony internetowe MOPS w Tyszowcach obejmujące zagadnienia przemocy w rodzinie;

- d) tablice ogłoszeń MOPS w Tyszowcach z informacjami obejmującymi zagadnienia przemocy;
- e) udzielanie informacji mieszkańcom gminy Tyszowce na temat przemocy przez pracowników socjalnych MOPS w Tyszowcach;

3. Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku poprzez:

- 1) wczesne rozpoznawanie i reagowanie na sytuacje, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy w rodzinie;
- 2) zwiększenie zakresu współpracy interdyscyplinarnej wśród następujących podmiotów:
  - a) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyszowcach;
  - b) Posterunek Policji w Tyszowcach;
  - c) Placówki Oświatowe z terenu Gminy Tyszowce;
  - d) Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia w Tyszowcach;
  - e) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tyszowcach;
  - f) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Tyszowcach.

4. Podejmowanie działań w środowisku dotkniętym przemocą w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”.

- 1) wczesne rozpoznawanie i reagowanie na sytuacje, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy w rodzinie;
- 2) Kompleksowa pomoc dla osób dotkniętych przemocą przez:
  - a) zapewnienie kompleksowej pomocy rodzinom, w których występuje przemoc z uwzględnieniem potrzeb wszystkich członków rodziny w szczególności poprzez:
    - i. wszczynanie procedury Niebieskie Karty - liczba wszczętych procedur - **8**
    - ii. zapewnienia schronienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w tym: schronienia w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia – liczba mieszkańców Gminy Tyszowce przebywających w Ośrodku Wsparcia - ,
    - iii. ambulatoryjne poradnictwo specjalistyczne tj. psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, prawne, socjalne świadczone przez Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia w Tyszowcach – liczba osób którym udzielono porady – **38**,
    - iv. praca socjalna - **141** wizyt w środowisku pracowników socjalnych.
- 2) monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie - **236** wizyt w środowisku pracowników socjalnych i policji.

5. Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocą w rodzinie poprzez:

- 1) szkolenia grup zawodowych realizujących zadania systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie - pracownik socjalny i asystent rodziny MOPS w Tyszowcach uczestniczyli w 2 szkoleniach w zakresie przeciwdziałania przemocą.

6. Podejmowanie działań wobec osób stosujących przemocę poprzez:

- 1) motywowanie i kierowanie do podjęcia leczenia odwykowego - podczas posiedzeń członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego motywowali osoby, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie do podjęcia leczenia odwykowego. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego występował w przypadku **7** osób z pismami do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tyszowcach o przeprowadzenie rozmów ze sprawcami przemocy nadużywającymi spożycie alkoholu.

7. Edukacja społeczności lokalnej w zakresie problematyki przemocy w rodzinie przez:

- 1) upowszechnianie informacji na temat przemocy w rodzinie przez pracowników socjalnych MOPS w Tyszowcach;
- 2) w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej i w Urzędzie Miejskim w Tyszowcach na tablicach ogłoszeń zamieszczone były informacje o możliwości uzyskania pomocy i miejscach jej udzielania oraz informacje na temat działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Tyszowcach;
- 3) monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych przemocą w ramach pracy socjalnej.

7.3. Organizacja Pomocy Społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyszowcach działa na podstawie statutu przyjętego uchwałą nr IV/24/2015 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 28 stycznia 2015 r. w sprawie Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tyszowcach. Strukturę organizacyjną, zasady funkcjonowania oraz szczegółowy zakres zadań realizowanych przez Ośrodek określa regulamin organizacyjny MOPS.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyszowcach realizuje zadania gminy w zakresie pomocy społecznej.

1. Celem działania Ośrodka jest:

- 1) umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości,
- 2) wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- 3) podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz integracji ze środowiskiem,
- 4) integracja społeczna.

Siedzibą Ośrodka jest miasto Tyszowce ul. Kościelna 25 A. Obszarem działania Ośrodka jest Gmina Tyszowce.

Całością działalności Ośrodka kieruje kierownik na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przez Burmistrza.

W Ośrodku funkcjonują następujące działy organizacyjne:

- 1) Dział Pomocy Społecznej
- 2) Dział Świadczeń Rodzinnych
- 3) Dział Finansowo - Księgowy
- 4) Klub „Senior+”

Do zakresu zadań Działu Pomocy Społecznej w szczególności należy:

- 1) pomoc osobom i rodzinom w przezwyciężeniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości;
- 2) prowadzenie diagnozy potrzeb mieszkańców Gminy;
- 3) analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej;
- 4) przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych;
- 5) przygotowywanie projektów decyzji administracyjnych w zakresie pomocy społecznej;
- 6) informowanie klientów o przysługujących im formach pomocy;
- 7) pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin;
- 8) prowadzenie pracy socjalnej polegającej na pomocy osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie i mającej na celu zapobieganie stanom powodującym konieczność korzystania z pomocy społecznej;
- 9) zawieranie kontraktów socjalnych z osobami i rodzinami w celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osób i rodzin, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej oraz w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu;
- 10) współdziałanie z organizacjami społecznymi, instytucjami, asystentem rodziny, lekarzami, pedagogami szkolnymi, kuratorami sądowymi, kościołami itp. w zakresie problemów pomocy społecznej oraz zwiększania skuteczności prowadzonej pracy socjalnej;

- 11) wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- 12) realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 13) realizacja zadań wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Do zakresu zadań Działu Świadczeń Rodzinnych należy w szczególności prowadzenie spraw w zakresie:

- 1) świadczeń rodzinnych;
- 2) zasiłków dla opiekunów;
- 3) funduszu alimentacyjnego;
- 4) świadczenia wychowawczego;
- 5) dodatku mieszkaniowego;
- 6) dodatku energetycznego;
- 7) jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu;
- 8) Karty Dużej Rodziny;
- 9) Programu „Dobry Start”;

Do zakresu zadań Działu Finansowo - Księgowego należy w szczególności:

- 1) prowadzenie rachunkowości Ośrodka.

Do zakresu zadań Klubu „Senior+” należy w szczególności:

- 1) aktywizowanie środowiska seniorów głównie w zakresie działań samopomocowych i działań wolontarystycznych oraz spędzania czasu wolnego;
- 2) prowadzenie zajęć m.in. kulturalno – oświatowych, klubowych, edukacyjnych, sportowo-rekreacyjnych oraz różnych form terapii;
- 3) przeciwdziałanie marginalizacji i izolacji seniorów;
- 4) tworzenie warunków sprzyjających samorealizacji seniorów, wykorzystaniu ich potencjału, wiedzy i umiejętności wpływających korzystnie na wzrost poczucia własnej wartości oraz utrzymanie i rozwijanie sprawności;
- 5) podejmowanych na rzecz środowiska lokalnego, przyczyniając się integracji społeczności lokalnej i rozwoju wolontariatu;
- 6) mobilizacja środowiska lokalnego do współdziałania na rzecz seniorów;
- 7) rozpoznawanie potrzeb, rozwijanie zainteresowań, talentów i pasji seniorów;
- 8) organizowanie uroczystości i imprez.

Stan zatrudnienia w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tyszowcach na dzień 31.12.2019 r.

działy organizacyjne	stanowisko	liczba osób zatrudnionych	rodzaj umowy
-	kierownik	1	umowa o pracę na czas nieokreślony
Dział Pomocy Społecznej	pracownik socjalny	3	umowy o pracę na czas nieokreślony
	asystent rodziny	1	umowa o pracę na czas nieokreślony

Dział Świadczeń Rodzinnych	Inspektor ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego	2	umowy o pracę na czas nieokreślony
Dział Finansowo Księgowy	główny księgowy	1	umowa o pracę na czas nieokreślony
Klub „Senior+” w Perespie	instruktor ds. kulturalno-oświatowych	1	½ etatu umowa o pracę na czas określony
	sprzątaczką - pracownik obsługi	1	½ etatu umowa o pracę na czas określony

Źródło: opracowanie własne MOPS

7.4. Budżet pomocy społecznej

Wydatki – POMOC SPOŁECZNA:

1. **259 741,77**- usług-opłata za pobyt w domu pomocy
2. **4 561,31** - składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej
3. **69 681,21** - zasiłki i pomoc w naturze
4. **55 311,24** - wypłata zasiłków stałych
5. **483 406,50**- utrzymanie ośrodka pomocy (wydatki osobowe i bezosobowe pracowników wraz z pochodnymi, zakup materiałów i wyposażenia, opłata za energię, wodę, zakup usług zdrowotnych, zakup usług pozostałych (prowizje bankowe, opłaty za usługi serwisowe sprzętu komputerowego, usługi prawne, usługi pocztowe, serwis kopiarek, opłata za śmieci, opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych telefonii komórkowej i stacjonarnej, opłaty za czynsz najmu, podróże służbowe krajowe, składki na ubezpieczenie sprzętu elektronicznego, odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, szkolenia pracowników oraz koszty postępowania sądowego.
6. **26 527,00** - zakup usług na specjalistyczne usługi opiekuńcze
7. **65 082,80** - wydatki na realizację programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”
8. **53 822,46** - realizacja projektu SENIOR+ i Ogólnopolska Karta Seniora
9. **146 773,28** - realizacja projektu 11.1 „Nowa szansa na rynku pracy”.
10. **42 217,15** – wydatki na asystenta rodziny
11. **474,45** – wydatki Zespół Interdyscyplinarny

Łącznie – 1 207 599,17

Wydatki – RODZINA:

1. **4 210 891,67**- świadczenie wychowawcze oraz koszty obsługi świadczeń
2. **2 167 736,71** – świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego oraz koszty obsługi świadczeń
3. **197 160,00** – wypłata świadczeń „Dobry Start”
4. **740,91** - Karta Dużej Rodziny- zakup materiałów
5. **113 388** – placówki wsparcia dziennego
6. **10 786,25** – ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające świadczenia opiekuńcze

Łącznie – 6 700 703,54

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował w 2019 r. niżej wymienione programy rządowe.

lp.	nazwa programu	kwota dotacji w zł
1.	„Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych - edycja 2019 ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych	1387,50
2.	„Posiłek w szkole i w domu”	52 066,20
3.	„Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019”	17 795,40
4.	Program Wieloletni „Senior+” na lata 2015-2020 Edycja 2019 Moduł 2 – Zapewnienie funkcjonowania Klubu „Senior+”	12 600,00

Źródło: opracowanie własne MOPS

Realizowane projekty

Od dnia 01.09.2017 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyszowcach realizuje projekt „Nowa szansa na rynku pracy” w ramach Osi priorytetowej 11 Włączenie społeczne, Działania 11.1 Aktywne włączenie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, który był kontynuowany w 2019 r. Celem głównym projektu było podwyższenie poziomu aktywności społeczno-zawodowej podopiecznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tyszowcach, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez realizację programu reintegracji społecznej i zawodowej, zakładającego indywidualną ścieżkę wsparcia dla każdego Uczestnika projektu, która pozwoli zdobyć umiejętności społeczno-zawodowe służące odnalezieniu się na rynku pracy Województwa Lubelskiego. Grupę docelową stanowiło 25 osób (w tym 15 kobiet w wieku aktywności zawodowej), wykluczone (w tym dotknięte ubóstwem) lub osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z terenu Województwa Lubelskiego (zamieszkałe w Gminie Tyszowce), w tym w szczególności:

- a) osoby pozostające bez zatrudnienia,
- b) osoby bezrobotne – wyłączenie osoby należące do trzeciej grupy osób sprofilowanych jako osoby oddalone od rynku pracy w rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- c) osoby o niskich kwalifikacjach,
- d) osoby z niepełnosprawnościami (w tym z zaburzeniami psychicznymi),
- e) dzieci i młodzież wykluczona lub zagrożona wykluczeniem społecznym,
- f) osoby bezdomne.

W 2019 r. w projekcie „Nowa szansa na rynku pracy” uczestniczyło 15 osób. Ze wszystkimi uczestnikami projektu podpisano kontrakty socjalne. W 2019 r. realizowano 15 kontraktów socjalnych, z czego 8 z nich było kontynuacją roku 2018. Pozostałe kontrakty w liczbie 7 zostały zawarte w 2019 r.

Uczestnicy projektu brali udział w:

- 1) indywidualnych spotkaniach z doradcą zawodowym, których celem było opracowanie Indywidualnego Planu Działania dla każdej osoby;
- 2) indywidualnym poradnictwem psychologicznym;
- 3) grupowym treningu umiejętności i kompetencji społecznych;

Uczestnikom projektu została również udzielona pomoc finansowa w formie zasiłków okresowych i zasiłków celowych. W roku 2019 w ramach pomocy finansowej dla beneficjentów projektu „Nowa szansa na rynku pracy” wydano 24 decyzje przyznające zasiłek okresowy i 8 decyzji przyznających zasiłek celowy.

W 2019 r. uczestnicy projektu odbyli szkolenia zawodowe z certyfikacją zewnętrzną – uczestnicy projektu mieli możliwość wyboru szkolenia zawodowego zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami i potencjałem uczestnika projektu. Szkolenia trwały średnio 150 godzin i kończyły się procesem walidacji i certyfikacji tj. egzaminem i uzyskaniem dokumentu potwierdzającego umiejętności i/lub kompetencje i/lub kwalifikacje uczestników. Kurs kasjer – sprzedawca z obsługą kasy fiskalnej i terminali płatniczych ukończyło 3 osoby, kurs opiekun osób starszych – 4 osoby, 1 osoba ukończyła kurs elektromechanik pojazdów samochodowych, 1 osoba kurs pracownik remontowo-budowlany oraz 2 osoby ukończyły kurs brukarza.

Pośrednictwo pracy – obejmowało udzielenie pomocy osobom, które ukończyły szkolenia zawodowe w uzyskaniu zatrudnienia tj. w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych, poszukiwaniu ogłoszeń o pracy, postępowaniu na rozmowie kwalifikacyjnej. Dodatkowo każdy z uczestników projektu otrzymał komplet odzieży na rozmowę kwalifikacyjną.

Staże zawodowe – zrealizowane zostały płatne 3 miesięczne staże zawodowe zgodne z ukończonym kursem zawodowym. Staże zawodowe ukończyło 6 osób na stanowiskach: opiekun osób starszych – 3 osoby, kasjer - sprzedawca – 1 osoba, brukarz- 1 osoba, pracownik remontowo budowlany – 1 osoba.

7.5. Akty prawa miejscowego i wewnętrznego obowiązujące w zakresie pomocy społecznej

Uchwały Rady Miejskiej w Tyszowcach realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

1. Uchwała nr XXVI/163/2005 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 5 marca 2005 r. w sprawie zasad sprawienia pogrzebu oraz zasad zwrotu wydatków na pokrycie kosztów pogrzebu.
W 2019 r. nie było konieczności sprawienia pogrzebu zmarłym mieszkańców gminy.
2. Uchwała Nr XXVII/205/2010 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 26 kwietnia 2010 r. w sprawie określenia wysokości oraz szczegółowych warunków i trybu przyznawania i zwrotu zasiłku celowego na ekonomiczne usamodzielnienie.
W 2019 r. nie udzielano pomocy osobom/ rodzin w oparciu o niniejszą uchwałę.
3. Uchwała nr XXVII/251/2010 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 26 kwietnia 2010 r. w sprawie zasad zwrotu wydatków na pomoc rzeczową, zasiłki celowe i zasiłki okresowe.
W 2019 r. nie udzielano pomocy osobom/ rodzin w oparciu o niniejszą uchwałę.
4. Uchwała Nr XXXVII/242/2018 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 20 marca 2018 r. w sprawie zasad przyznawania jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się dziecka dla osób zamieszkałych na terenie gminy Tyszowce.
W 2019 r. na podstawie w/w uchwały przyznano 41 świadczeń.
5. Uchwała Nr IV/22/2018 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do nieodpłatnego przyznania pomocy w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności oraz zasad zwrotu wydatków za świadczenia udzielne w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.
W 2019 r. pomocy udzielono 73 dzieciom w oparciu o w/w uchwałę.
6. Uchwała Nr V/24/2018 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 29 grudnia 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2019-2023
W 2019 r. udzielono pomocy 1 dziecku w oparciu o w/w program osłonowy.

7. Uchwała Nr XV/98/2016 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 11 marca 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania.
W 2019 r. pomocą w formie usług opiekuńczych objęte były 4 osoby.
8. Uchwała Nr XXXIII/200/2017 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 22 listopada 2017 r. w sprawie kwalifikowania i zasad uczestnictwa w Klubie „Senior+” w Perespie.
W 2019 r. do Klubu „Senior+” zakwalifikowano 6 osób.
9. Uchwała Nr XXXIX/263/2018 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 9 sierpnia 2018 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Klubie „Senior+” w Perespie oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania.
W 2019 r. odpłatność za pobyt w Klubie „Senior+” w Perespie ponosiło 6 osób.

8. Przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2019 został uchwalony w dniu 29 grudnia 2018 roku na podstawie art. 18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz art. 4 ust.1,2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Uchwalenie programu nastąpiło po ogłoszeniu konsultacji społecznych. Termin konsultacji : rozpoczęcie - 04.12.2018 r.; zakończenie - 22.12.2018 r. Zadaniem Gminnego Programu Profilaktyki uchwalanego corocznie przez Radę Miejską jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych na terenie miasta i gminy Tyszowce. Jest to m.in. zapobieganie powstawania nowych problemów, zmniejszenie rozmiarów tych, które aktualnie występują oraz zwiększenie zasobów niezbędnych do pokonywania już istniejących. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołana Zarządzeniem Burmistrza Nr 41/2016 z dnia 20 maja 2016 r. liczy 5 osób. Do zadań komisji należy: kontrola zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wydawanie opinii w przedmiocie zgodności usytuowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami Rady Miejskiej, zobowiązanie do poddania się leczeniu odwykowemu dobrowolnie, bądź skierowanie wniosku do sądu dla osoby nadużywającej alkoholu. Rada Miejska uchwała również Program Przeciwdziałania Narkomanii na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz art. 10 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Program określa lokalną strategię w zakresie narkomanii i związanych z nią problemów. Przeciwdziałanie narkomanii realizowane jest przez odpowiednie kształtowanie lokalnej polityki społecznej, oświatowo -wychowawczej i zdrowotnej. Obecny program uchwalony jest na lata 2018 – 2020.

Na terenie gminy znajduje się 19 punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Liczba zezwoleń uprawniających do sprzedaży napojów alkoholowych ważnych w 2019 roku przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wynosiła 47 i w miejscu sprzedaży 3.

8.1. Zespół Interdyscyplinarny

Zarządzeniem Burmistrza Tyszowiec Nr 43/2011 z dnia 20 czerwca 2011 r. został powołany Zespół Interdyscyplinarny. W 2019 roku Zespół liczył 9 członków, w tym: przedstawiciele oświaty, ochrony zdrowia, policji, pomocy społecznej i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Członkowie Zespołu udzielają się w pracach Zespołu w celu skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie Gminy Tyszowce, realizując działania określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie opracowanym na lata 2015-2020. Liczba posiedzeń Zespołu w roku 2019 wyniosła 33, liczba rodzin objętych pomocą wyniosła 44, w tym 184 osoby. Zakończona została procedura Niebieskich Kart w liczbie 24 i wszczęto nowe procedury w liczbie 13.

9. Pomoc publiczna

9.1. Pomoc publiczna dla przedsiębiorców

Pomoc publiczna dla przedsiębiorców polega w szczególności na odraczeniu terminu płatności podatku, rozłożeniu jego płatności na raty, a także umorzeniu zaległości podatkowych w całości lub w części.

W 2019 roku miała skutek 1 decyzja, która została wydana dla przedsiębiorcy odnośnie rozłożenia na raty zapłaty zaległości podatkowej w 2014 roku. Decyzję wystawiono na łączną kwotę zaległości podatkowej w wysokości 62 112,00 zł, natomiast odsetki zostały umorzone. Kwota zaległości na dzień 1.01.2019 r. wynosiła 8 251,00 zł. W trakcie roku przedsiębiorca uregulował zobowiązanie podatkowe wynikające z wydanej decyzji.

W 2019 roku nie wpłynęły wnioski o zastosowanie ulg podatkowych. Liczba podatników w bazie osób prawnych w 2019 roku wynosiła ogółem 53.

Zgodnie z art. 67b § 1 pkt 1, 2 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2019 r. poz. 900 z późn. zm.) organ podatkowy na wniosek podatnika prowadzącego działalność gospodarczą może udzielać ulg w spłacie zobowiązań podatkowych, określonych w art. 67a ww. ustawy, takich jak: odroczenie terminu płatności podatku lub rozłożenie zapłaty podatku na raty, odroczenie lub rozłożenie na raty zapłaty zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę, umorzenie w całości lub w części zaległości podatkowych lub odsetek za zwłokę, które:

- 1) które nie stanowią pomocy publicznej;
- 2) które stanowią pomoc de minimis - w zakresie i na zasadach określonych w bezpośrednio obowiązujących aktach prawa wspólnotowego dotyczących pomocy w ramach zasady de minimis;
- 3) które stanowią pomoc publiczną.

9.2. Pomoc publiczna dla rolników

Przyznawanie ulg podatkowych warunkuje także art. 12 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 333), który stanowi, że zwalnia się od podatku rolnego grunty przeznaczone na utworzenie nowego gospodarstwa rolnego lub powiększenie już istniejącego do powierzchni nieprzekraczającej 100 ha w związku z art. 12 ust. 12 pkt 1 ww. ustawy, z którego wynika, że zwolnienie i ulga w podatku rolnym z tytułu nabycia gruntów rolnych jest pomocą de minimis w rolnictwie.

Także art. 13 pkt 1 ustawy o podatku rolnym daje podatnikom podatku rolnego możliwość skorzystania z jeszcze jednej ulgi, jaką jest ulga inwestycyjna, będąca pomocą publiczną zgodnie z art. 13f ust. 1 pkt 1 tej ustawy.

W 2019 roku wpłynęło 40 wniosków o zastosowanie ulgi w postaci umorzenia zaległości podatkowych, zastosowanie ulgi inwestycyjnej w podatku rolnym oraz przyznanie zwolnienia i ulgi w podatku rolnym z tytułu nabycia gruntów rolnych.

W związku z powyższym wydano 32 decyzje z zastosowaniem przepisów o pomocy de minimis w rolnictwie na łączną kwotę 48 290,00 zł, 2 decyzje z zastosowaniem przepisów o pomocy publicznej na łączną kwotę 12 155,34 zł oraz 6 decyzji bez zastosowania przepisów o pomocy publicznej na łączną kwotę 1 966,00 zł.

Decyzje z zastosowaniem przepisów o pomocy de minimis obejmują następujące formy pomocy:

- umorzenia zaległości podatkowych – 3 wnioski – 3 decyzje pozytywne na kwotę 2 058,00 zł,

- zwolnienia i ulgi z tytułu nabycia gruntów rolnych – 29 wniosków – 29 decyzji pozytywnych na kwotę 46 232,00 zł.

Z zastosowaniem przepisów o pomocy publicznej zostały wydane 2 decyzje pozytywne w związku ze złożonymi wnioskami o zastosowanie ulgi inwestycyjnej w podatku rolnym.

Decyzje wydane bez zastosowania przepisów o pomocy dotyczą wniosków o zastosowanie ulgi w postaci umorzenia zaległości podatkowych – 6 wniosków – 6 decyzji pozytywnych.

Ponadto nadmienia się, że w 2019 roku nie wpłynął żaden wniosek o zastosowanie ulgi w postaci rozłożenia na raty zaległości podatkowych oraz odroczenie terminu płatności zobowiązań podatkowych.

Liczba podatników w bazie osób fizycznych w 2019 roku wynosiła ogółem 4424.

W 2019 roku wpłynęło 1092 wnioski o zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej, na które wydano decyzje na łączną kwotę 770 625,78 zł.

Na terenie Gminy Tyszowce w 2019 roku było 16 podatników podatku od środków transportowych z czego 14 – osoby fizyczne, 2 – osoby prawne.

10. Ochrona przeciwpożarowa

Zapewnienie ochrony przeciwpożarowej swoim mieszkańcom należy do ważniejszych zadań gminy. Jako jedna ze zbiorowych potrzeb tej wspólnoty została wymieniona w art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy o samorządzie gminnym.

Wśród wielu jednostek ochrony przeciwpożarowej ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej w art. 15 ust. 6 wymienia również ochotnicze straże pożarne. Zgodnie z art. 19 ust. 1 tej ustawy ochotnicza straż pożarna (OSP) i związek ochotniczych straży pożarnych funkcjonują na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach.

W myśl art. 2 ustawy Prawo o stowarzyszeniach - OSP jako stowarzyszenie jest dobrowolnym, samorządnym i trwałym zrzeszeniem, którego działalność podstawowa jest działalnością niezarobkową opartą o pracę społeczną swoich członków. Nie wyklucza to jednak możliwości zatrudniania pracowników do prowadzenia swoich spraw. Grupa osób pragnąca założyć stowarzyszenie zobowiązana jest do uchwalenia jego statutu i wybrania komitetu założycielskiego (art. 9 ustawy Prawo o stowarzyszeniach). Komitet założycielski składa do sądu rejestrowego wnioski o rejestrację zgodnie z wymogami art. 12 ustawy.

Szczegółowe zadania i organizację OSP określa statut. Wszelkie sprawy dotyczące ochrony przeciwpożarowej, które zawarte zostały w statucie, wymagają uzgodnienia z komendantem powiatowym Państwowej Straży Pożarnej właściwym ze względu na teren działania (art. 19 ust. 3 ustawy o ochronie przeciwpożarowej).

OSP jako stowarzyszenie podlega obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego, w wyniku czego uzyskuje osobowość prawną i może rozpocząć działalność (art. 8 i 17 ustawy Prawo o stowarzyszeniach).

Powstawanie majątku stowarzyszenia, w tym OSP, zostało opisane w rozdziale 4 ww. ustawy. Może on być tworzony ze składek członkowskich, darowizn, spadków, zapisów, dochodów z własnej działalności, dochodów z majątku stowarzyszenia oraz ofiarności publicznej. Dochód uzyskany z działalności gospodarczej OSP służyć ma tylko realizacji celów statutowych i nie może być przeznaczony do podziału między jego członków.

OSP powołana jest nie tylko do walki z pożarami, ale również z klęskami żywiołowymi lub innymi zagrożeniami, jakie mogą wystąpić na terenie jej działania (art. 19 ust. 1a ustawy o ochronie przeciwpożarowej). Od członków OSP oczekuje się pomocy również bezpośrednio po pożarze, powodzi czy wicherze. OSP jest jednostką umundurowaną, dysponującą specjalistycznym sprzętem. Koszty związane z wyposażeniem, utrzymaniem, wyszkoleniem i zapewnieniem gotowości bojowej oraz ubezpieczeniem członków OSP ponosi gmina (art. 32 ustawy o ochronie przeciwpożarowej). Budżet państwa natomiast uczestniczy w kosztach funkcjonowania jednostek OSP tylko, jeżeli działają one w ramach krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego lub w ramach zadań zleconych gminom. Nieodpłatne są szkolenia członków OSP, do prowadzenia których zobowiązana jest Państwowa Straż Pożarna.

Terenem własnego działania jednostek OSP jest teren gminy, w której zostały utworzone, ale może być to również obszar sąsiadujących ze sobą gmin. Burmistrzowie, Wójtowie tych samorządów ustalają go w porozumieniu z komendantem powiatowym zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 sierpnia 1998 r. w sprawie terenu działania jednostek ochrony przeciwpożarowej, okoliczności i warunków udziału tych jednostek w działaniach ratowniczych poza terenem własnego działania oraz zakresu, szczegółowych warunków i trybu zwrotu poniesionych przez nie kosztów.

Zaznaczyć należy, iż oprócz zadań związanych z ochroną przeciwpożarową, jednostki OSP pełnią także inne funkcje, czynnie uczestnicząc w lokalnym życiu kulturalno-rozrywkowym. Przejawia się to m.in. w pomocy podczas uroczystości imprez patriotycznych, rocznicowych i festynów organizowanych przez Gminę lub inne organizacje (m.in. dożynki gminne). Jednostki OSP same również są organizatorami takich wydarzeń (festyny, zawody sportowo-pożarnicze). Poza tym strażnice często spełniają rolę centów kulturalno-rozrywkowych miejscowości (korzystają z nich koła gospodyń wiejskich, młodzież i inni mieszkańcy, np. podczas zebrań wiejskich). Ochotnicza Straż Pożarna nie zapomina również o profilaktyce przeciwpożarowej, m.in. organizując turnieje na ten temat skierowane do dzieci i młodzieży.

Na terenie gminy Tyszowce działa 12 jednostek OSP w tym 2 typu „S”. Dwie jednostki włączone są do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego: OSP Tyszowce oraz OSP Perespa.

Ochotnicze Straże Pożarne skupiają 256 członków ochotników strażaków w tym: 174 – czynnych, 34 - wspierających, 8 - honorowych, 40 – kobiet, Działają dwie Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze – 1 dziewczęca i 1- chłopięca.

Ochrona przeciwpożarowa oraz działania ratownicze opierają się na jednostkach włączonych do KSRG. Jednostki posiadają strażaków ratowników po kursach ratowniczych uprawniających do udziału w akcji ratowniczo-gaśniczych. Jednostka włączona do KSRG musi posiadać minimum 12 ratowników przeszkolonych z aktualnymi badaniami lekarskimi. OSP Tyszowce posiada 18, a OSP Perespa 13 strażaków mogących brać udział w akcjach ratowniczych. Strażacy uczestniczyli w różnych kursach specjalistycznych zarówno na poziomie podstawowym jak i dowódczym, ratownictwa medycznego, technicznego, wysokościowego. Jednostka OSP Tyszowce wyjeżdżała w 2019 roku największą ilość razy do zdarzeń na terenie powiatu tomaszowskiego tj.69 a jednostka OSP Perespa 14 razy.

Jednostki KSRG posiadają niezbędny sprzęt zgodny z wymaganiami stawianymi przed jednostkami włączonymi do KSRG. Wiele do życzenia pozostawia wiek samochodów, którymi jednostki wyjeżdżają do zdarzeń.

- OSP Tyszowce posiada 3 samochody strażackie:
Samochód ciężki Jelcz- rok produkcji 1981
Samochód średni Jelcz Zasada- rok produkcji 1997
Samochód lekki Renault Mascott- rok produkcji 2004
- OSP Perespa posiada 1 samochód strażacki:
Samochód średni Magirus Deutz – rok produkcji 1983

Oprócz tego następujące jednostki posiadają samochody:

- OSP Czartowczyk- FSO Lublin
- OSP Czermno- Żuk
- OSP Kazimierówka- Żuk oraz Star 266
- OSP Mikulin Volkswagen Transporter T4
- OSP Wakijów – Żuk

W 2019 roku Urząd Miejski w Tyszowcach zorganizował gminne eliminacje Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej „MŁODZIEŻ ZAPOBIEGA POŻAROM”.

W 2019 roku zorganizowaliśmy Gminne zawody sportowo-pożarnicze, które odbyły się w dniu 23 czerwca 2019 r., zwycięzcy:

Kategoria mężczyźni:

1. OSP Kłątwy
2. OSP Kazimierówka
3. OSP Perespa.

W zawodach udział wzięły również drużyny kobiece, zajęły następujące miejsca:

1. OSP Kazimierówka
2. OSP Kłątwy
3. OSP Czermno.

Budżet na Ochotnicze Straże Pożarne w Gminie Tyszowce wynosił 276 724,33 zł., wykonanie budżetu było w kwocie 248 299,98 zł, co stanowi 88,77%. Najważniejsze inwestycje sfinansowane z budżetu to, remont w części budynku OSP Tyszowce polegający na dociepleniu części ścian nadziemnych parteru i cokołu oraz wykonanie nowego pokrycia daszku nad wejściem do budynku. Ekwiwalent z tytułu udziału w akcjach ratowniczo-gaśniczych i szkoleniach wyniósł 9 331,10 zł, wynagrodzenia kierowców i składki od nich naliczane 105 811,56 zł. Pozostałe środki z budżetu zostały wydatkowane na utrzymanie bieżące jednostek tj. na wykonanie przeglądów pojazdów, urządzeń mechanicznych, hydraulicznych, aparatów powietrznych, opłaty za energię elektryczną, wodę, ubezpieczenie pojazdów, samochodów.

W 2019 roku jednostki OSP Tyszowce i Perespa pozyskały środki z Funduszu Składkowego Ubezpieczenia Społecznego Rolników, które zostały przeznaczone na zakup: OSP Tyszowce 5 ubrań bojowych, OSP Perespa 4 węże, motopompa pływająca NIAGARA, Najeśnica led.

Dzięki pomocy finansowemu Pana Burmistrza, Wspólnoty Gruntowej Tyszowce, dotacji KRUS oraz KSRG, OSP Tyszowce pozyskała 16 kompletów umundurowania specjalnego.

Z budżetu państwa nasze jednostki pozyskały z programu „Dofinansowanie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych” środki w wysokości 5000 zł, a jednostki z KSRG dodatkowo po 5000 zł. Środki zostały wydatkowane i rozliczone.

11. Lokalny rynek pracy

Na początku roku 2019 ilość podmiotów zarejestrowanych wynosiła – **174**, natomiast na koniec roku 2019 - **173**

W rozbiciu na poszczególne branże przedstawia się następująco:

- **Sekcja A** - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo - **8**
- **Sekcja C** - Przetwórstwo przemysłowe – **12**
- **Sekcja E** - Dostawa wody; Gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją – **1**
- **Sekcja F** - Budownictwo - **38**
- **Sekcja G** - Handel hurtowy i detaliczny: naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle - **58**
- **Sekcja H** - Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi - **4**
- **Sekcja I** - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi - **2**
- **Sekcja J** - Informacja i komunikacja – **5**
- **Sekcja K** - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa - **8**
- **Sekcja M** - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna - **5**
- **Sekcja N** - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca - **6**
- **Sekcja P** - Edukacja - **3**
- **Sekcja Q** - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna - **13**
- **Sekcja R** - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją - **1**
- **Sekcja S** - Pozostała działalność usługowa - **9**

Forma prawna ww. podmiotów to **169 osoby fizyczne, natomiast 4 to spółki cywilne.**

Na terenie gminy jest 20 punktów sprzedaży napojów alkoholowych łączna ilość wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wynosi 50, w tym:

- do spożycia poza miejscem sprzedaży -47
- do spożycia w miejscu sprzedaży -3.

Kwota wpłat za posiadane zezwolenia w 2019 roku wyniosła – **84 121,07zł.**

12. Infrastruktura drogowa

12.1. Zarządzanie drogami

Na terenie Gminy Tyszowce znajduje się 165,5 km dróg: w tym:

- drogi gminne w miastach- 8,1 km (7,8 km o nawierzchni ulepszonej),
- drogi gminne poza miastami – 68,5 km (48,94 km o nawierzchni ulepszonej),
- pozostałe drogi- wewnętrzne gminne – 88,9 km.

12.2. Zadania inwestycyjne w 2019 r. w drogownictwie

Lp.	Nazwa zadania	Długość drogi- km	Wartość robót zł.	Dotacja zł.	Uwagi
1.	Przebudowa drogi w Marysinie	0,458	139 952,84	69 976,00	FDS
2.	Przebudowa drogi gminnej nr 111541L w Kazimierówce (w km: 0+794÷1+283)	0,489	108 665,33	54 332,00	FDS
3.	Odbudowa drogi gminnej nr 111502 L od km 0+390 do km 1+370 w miejscowości Mikulin, uszkodzonej w wyniku gwałtownego spływu wód opadowych w 2016 r.	0,980	266 646,04	213 316,00	MSWiA Likwidacja powodzi
4.	Odbudowa rowu odprowadzającego wody powierzchniowe z terenów prawej strony rzeki Huczwy w miejscowości Tyszowce na działkach o nr geod. 1899, 1471 i 1908		111 996,16	0,00	100% śr. własne
5.	Modernizacja oświetlenia ulicznego w Tyszowcach (wieloletnia)	122 lamp	544774,-	0,00	100% śr. własne

12.3. Zajęcie pasa drogowego- wydane decyzje, zawarte umowy.

Wydano 25 decyzji na zajęcie pasa drogowego dróg gminnych i zawarto dwie umowy na zajęcie drogi wewnętrznej gminnej.

13. Wodociągi i kanalizacja

Na dzień 31.12.2019 r gmina Tyszowce posiadała 18.00 km sieci kanalizacji sanitarnej zlokalizowanej w Tyszowcach. Ogółem 107,85 km sieci wodociągowej w miejscowościach: Tyszowce, Kłatwy, Zamłynie, Mikulin, Czartowczyk, Czartowiec, Kolonia Czartowiec, Niedźwiedzia Góra, Przewale, Marysin, Perespa, Czermno, Wakijów, Kazimierówka, Rudka.

14. Oświetlenie ulic, placów i dróg

Łącznie na terenie gminy znajduje się 513 szt. opraw oświetleniowych oświetlenia ulicznego i parkowego, w tym będących na majątku PGE- 213 szt. będących na majątku Gminy Tyszowce- 300 szt. j.n.

15. Realizacja zadań inwestycyjnych

15.1. Projekt pn. „Zagospodarowanie przestrzeni publicznej poprzez wykonanie placu zabaw, oświetlenia obiektów sportowych oraz utwardzenie wraz z budową trybun”.

Program Rozwoju Obszaru Wiejskich

Podpisana umowa z Urzędem Marszałkowski 07 maja 2019 r.

Wniosek został złożony 03 lipca 2018 r.

Kwota całkowita: 250 000,00 zł

dofinansowanie: 159 075,00 63,63 %

Po przetargu: 281 193,31 zł. brutto

Zakres:

Oprawy oświetleniowe szt. 15

Uziemienie instalacji odgromowej

Plac zabaw

Trybuny szt. 2

Utwardzenie

15.2. Projekt pn. „Przebudowa budynku Samorządowego Centrum Kultury w Tyszowcach”

Program Rozwoju Obszaru Wiejskich

Kwota całkowita: 282 909,88 w tym nie kwalifikowane : 48 766,83 zł. dach OSP

dofinansowanie: 148 985,00 zł

Podpisana umowa z Urzędem Marszałkowski 07 maja 2019 r.

Wniosek został złożony 03 lipca 2018 r.

Po przetargu: 286 429,91 zł. brutto

Zakres:

Przebudowa stolarki zew.

Docieplenie części SCK

Przebudowa balkonu,

Przebudowa schodów zew.,

Przebudowa dachu,

Przebudowa dachu nad wiatrołapem i windą,

Montaż klimatyzatorów,

15.3. WNIOSEK ZŁOŻONY „Odnawialne źródła energii w Gminie Tyszowce”

27 września 2019 r. Gmina Tyszowce złożyła wniosek o dofinansowanie pn. „Odnawialne źródła energii w Gminie Tyszowce” w ramach konkursu nr RPLU.04.01.00-06-001/19 Osi Priorytetowej 4 Energia przyjazna środowisku, Działanie 4.1 Wsparcie wykorzystania OZE Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa.

W ramach zadania zgodnie z złożonymi deklaracjami uczestnictwa w projekcie przez mieszkańców Gminy Tyszowce zaplanowano wykonanie **9** instalacji pomp ciepła, **129** instalacji paneli fotowoltaicznych oraz **138** instalacji kolektorów słonecznych.

Całkowita wartość projektu **3 305 453,28 zł. brutto**.

Przewidywany termin rozstrzygnięcia konkursu to lipiec 2020 r.

Rok realizacji 2022 r.

15.4. Projekt „Tyszowce w sieci”

Wartość projektu: 39 200,00 100% dofinansowania

Umowa podpisana w dniu: 04.01.2019 r.

Szkolenia w ramach projektu „Tyszowce w sieci”

1. „Rodzic w Internecie”
2. „Mój biznes w sieci”
3. „Moje finanse i transakcje w sieci”
4. „Działam w sieciach społecznościowych”
5. „Tworzę własną stronę internetową (blog)”
6. „Rolnik w sieci”
7. „Kultura w sieci”

15.5. Projekt: „Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w mieście Tyszowce”

w ramach RPO WL na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa 6, Ochrona środowiska i efektywne wykorzystywanie zasobów, Działanie 6.4 Gospodarka wodno-ściekowa.”

Koszt całkowity 12 650 621,51 zł

Koszty kwalifikowalne 10 227 599,25 zł

Wkład własny 3 707 504,74 zł

Dofinansowanie 6 520 094,51 zł

Długość kanalizacji: 8 008,0 km w tym 289 szt. przyłączy

Długość wodociągu: 7 204,00 km w tym 261 szt. przyłączy

Wykonanie dokumentacji projektowej na budowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w mieście Tyszowce

298 890,00 zł. brutto **Wykonano – do zrefundowania.**

Podpisanie umowy 26.03.2019 r. z Zakładem Remontowo Budowlanym w Zamościu Adam Kustra na kwotę:

10 996 323,00 zł. brutto

8 940 100,00 zł. netto

15.6. Projekt: „Termomodernizacja budynku Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w miejscowości Tyszowce” w ramach:

Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014 -2020, Oś Priorytetowa 5 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna, Działanie 5.2 Efektywność energetyczna sektora publicznego

Wydatki ogółem: 533 751,10 zł.

Wydatki kwalifikowalne: 328 792,22 zł.

Dofinansowanie: 279 473,38 zł.

Zakres:

- Wymian drzwi wejściowych,
- Wymiana bram garażowych,
- Wymiana okien,
- Docieplenie ścian zewnętrznych,
- Instalacja sanitarna – c.o,
- Elektryka,

Nie kwalifikowalne nie ujęte w dofinansowaniu:

Koszt całkowity: 58 713,84 zł.

Zakres:

- Roboty towarzyszące przy dociepleniu ścian zewnętrznych,
- Remont balkonów nad parterem,

- Remont balkonów nad garażem,
- Remont opaski przy budynku,

15.7. Projekt: Tyszowiecki Klub Seniora w Tyszowcach

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa 11, Włączenie społeczne, Działanie: 11.2 Usługi społeczne i zdrowotne.

Kwota całkowita: 638 382,50 zł

Kwalifikowalne: 603 182,50 zł

Wkład własny: 35 200,00 zł

Otwarcie 21.05.2019

15.8. Projekt pn. „Termomodernizacja budynku Biblioteki w Tyszowcach”

Podpisana umowa 29.10.2019 r.

Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014 -2020, Oś Priorytetowa 5 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna, Działanie 5.2 Efektywność energetyczna sektora publicznego

Kwota całkowita: 330 439,34 zł.

Realizacja w 2022 r.

Zakres robót:

- wymiana okien,
- wymiana drzwi zewnętrznych – 2 szt.,
- docieplenie budynku,
- izolacja i docieplenie fundamentów,
- wymiana centralnego ogrzewania wraz z kotłem,
- wykonanie schodów wejściowych oraz do kotłowni,
- wykonanie daszku nad zsytem ok. 2m²,
- wykonanie odwodnienia z tyłu budynku od str. południowej,
- wymiana oświetleniowe w budynku bez instalacji elektrycznej,
- montaż instalacji fotowoltaicznej,
- wykonanie podjazdu dla osób niepełnosprawnych.

15.9. Środki własne:

1) Roboty budowlane w części budynku OSP w Tyszowcach

Ogłoszenie o zamówieniu z dnia 22.09.2019 r.

Wpłynęła tylko jedna oferta PUK w Tyszowcach

Podpisanie umowy: 11.10.2019 r.

Wartość zadania: 49 867,94 zł. brutto.

Zakres:

- docieplenie ścian zewnętrznych, docieplenie cokołu, przebudowa daszku nad wejściem do OSP.

2) Budowa Pomnika Butów Tyszowieckich – 30 000,00 zł.

3) W okresie wiosenno-letnim prowadzono prace modernizacyjne obiektów Świetlic na terenie gminy Tyszowce polegające na wykonaniu pomieszczeń sanitarnych wewnątrz, posadzek, podłóg, zbiornika na ścieki, malowania, ułożenia płytek ceramicznych w miejscowościach: Zamłyń, Czartowiec, Podbór, Marysin, Mikulin, Wakijów, Czermno.

4) W roku 2019 wydano 111 zaświadczeń o przeznaczeniu działek na podstawie planu zagospodarowania przestrzennego lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Tyszowce. Wydano jedną decyzję o warunkach

zabudowy i zagospodarowaniu terenu. **Wydano 26 wypisów i wyrysów** z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Tyszowce na wniosek inwestorów.

16. Ochrona środowiska naturalnego, przyrody oraz zwierząt

16.1. Sprawozdawczość

W 2019 roku sporządzono wymagane prawem następujące sprawozdania:

1. Sprawozdanie bilansowe nośników energii i infrastruktury ciepłowniczej;
2. Sprawozdanie –leśnictwo i ochrona środowiska SG-01-2M (dla miasta Tyszowce) i SG—1-2W (dla wszystkich wsi należących do gminy Tyszowce);
Sprawozdania wynikają z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. z 2020 r., poz. 443) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2018 r. (Dz.U. z 2018 r., poz. 2103);
3. Raport do Krajowej bazy o emisjach gazów cieplarnianych i innych substancji prowadzonej przez Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBiZE);
4. Sprawozdanie dotyczące informacji korzystania ze środowiska oraz wysokości należnych opłat ;
5. Roczny raport w Bazie Azbestowej.
6. Sprawozdanie OS-29/k kwestionariusz o kosztach bieżących poniesionych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną.

16.2. Prowadzenie postępowań dotyczących ocen oddziaływania na środowisko oraz obszar Natura 2000

W roku 2019 zostały przeprowadzone następujące postępowania wynikające z ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2018 r., poz. 2081 ze zm.):

16.2. 1. Wydano opinię dotyczącą braku konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla planowanego przedsięwzięcia pt. „Kompleksowa termomodernizacja budynku Wspólnoty Mieszkaniowej w Tyszowcach przy ulicy Wielkiej 101 B”.

16.2.2. Postanowieniem został nałożony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięcia polegającego na „prowadzeniu punktu zbierania odpadów złomu oraz prowadzeniu tartaku o wielkości przerobu 8 000 m³ drewna na rok na działce o nr ewidencyjnym 1651/2 w obrębie geodezyjnym Tyszowce, powiat tomaszowski, województwo lubelskie”, określając jednocześnie zakres raportu o oddziaływaniu na środowisko.

16.2.3. Przystąpiono do ponownego rozpatrywania sprawy o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia polegającego na „Budowie farmy wiatrowej Tyszowce 32 MW”.

16.2.4. Przeprowadzono postępowania dotyczące wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć:

- a) „Budowa drogi leśnej w leśnictwie Tuczały”.
- b) „Budowa pola linii 110kV w stacji elektroenergetycznej 110/15 kV Tyszowce”, gmina Tyszowce, powiat tomaszowski, województwo lubelskie.
- c) „Wydobywanie kopaliny – piasków metodą odkrywkową ze złoża „WERECHANIE 10” o powierzchni 1,8911 ha w obrębie części działek nr 2643, 921, 922, 923/2 i 924/2 w miejscowości Werechanie, gmina Rachanie, powiat tomaszowski, województwo lubelskie”.

- d) „Budowa parku solarnego składającego się z dwóch farm fotowoltaicznych o mocy do 1 MW (każda) wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą, zlokalizowanego na działkach nr ew. 691, 692/1, 692/2, 693 i 694 obręb Tyszowce, gmina Tyszowce, powiat tomaszowski, województwo lubelskie. Całkowita moc parku solarnego wynosić będzie do 2 MW.
- e) „Budowa parku solarnego składającego się z dwóch farm fotowoltaicznych o mocy do 1 MW (każda) wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą, zlokalizowanego na działkach nr ew. 24, 25, 26/1, 26/2 obręb ewidencyjny: Czartowiec, gmina Tyszowce, powiat tomaszowski, województwo lubelskie”. Całkowita moc parku solarnego wynosić będzie do 2 MW.
- f) „Budowa farmy fotowoltaicznej „Zamłynie 1” o mocy do 1 MW wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą, zlokalizowanej na działce nr. 70 obręb Zamłynie, gmina Tyszowce, powiat tomaszowski, województwo lubelskie”.
- g) „Budowa farmy fotowoltaicznej „Zamłynie 2” o mocy do 1 MW wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą, zlokalizowanej na działce nr. 70 obręb Zamłynie, gmina Tyszowce, powiat tomaszowski, województwo lubelskie”.
- h) „Budowa farmy fotowoltaicznej „Wojciechówka 1” o mocy do 1 MW wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą, zlokalizowanej na działce nr. ew. 317/1, 317/2, 326 obręb Wojciechówka, gmina Tyszowce, powiat tomaszowski, województwo lubelskie”.
- i). „Budowa farmy fotowoltaicznej „Wojciechówka 2” o mocy do 1 MW wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą, zlokalizowanej na działce nr. ew. 317/1, 317/2, 326 obręb Wojciechówka, gmina Tyszowce, powiat tomaszowski, województwo lubelskie”.
- j) „Budowa farmy fotowoltaicznej „Wojciechówka 3” o mocy do 1 MW wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą, zlokalizowanej na działce nr. ew. 317/1, 317/2, 326 obręb Wojciechówka, gmina Tyszowce, powiat tomaszowski, województwo lubelskie”.
- k) „Budowa farmy fotowoltaicznej „Wojciechówka 4” o mocy do 1 MW wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą, zlokalizowanej na działce nr. ew. 317/1, 317/2, 326 obręb Wojciechówka, gmina Tyszowce, powiat tomaszowski, województwo lubelskie”.

16.3. Azbest

W roku 2019 został opracowany „Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Tyszowce na lata 2019-2032”, który wcześniej został poprzedzony inwentaryzacją wykonaną w okresie od 29.07.2019 r. – 22.08.2019 r. dla terenu całej naszej Gminy. Wyniki inwentaryzacji zostały wprowadzone do bazy azbestowej.

Wyżej wymienione zadanie zostało wykonane w ramach pozytywnie rozstrzygniętego konkursu Azbest 2019 ogłoszonego przez Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii w Warszawie.

Koszt całego zadania w wyborze zapytania o cenę wynosił 19 500 zł.

Kwota dotacji MPIT- 15 000 zł.

Wkład własny (z budżetu Gminy) – 4 500 zł.

W roku 2019 zostało zgłoszonych do usunięcia azbestu 63 posesje należących do osób fizycznych z terenu gminy Tyszowce w ramach realizacji zadania pn. „System gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Termin zakończenia realizacji tego zadania przewidziany do końca 2020 roku.

16.4. Monitoring Składowiska odpadów w miejscowości Kłątwy w fazie poeksploatacyjnej

Kwestie dotyczące monitoringu składowiska odpadów reguluje ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach. Ustawa ta obowiązuje zarządzającego składowiskiem odpadów do prowadzenia monitoringu składowiska w fazie przedeksploatacyjnej, eksploatacyjnej

i poeksploatacyjnej (art. 124 ust 4) oraz zobowiązuje do przekazania wyników monitoringu składowiska odpadów Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska (art. 124 ust 5) .

Monitoring zrehabilitowanego składowiska odpadów prowadzony jest na podstawie zawartej umowy z dnia 20.02.2018 r. Nr 1/2018 z SGS Polska sp z o.o. z siedzibą w Warszawie.

Monitoring zrehabilitowanego składowiska odpadów w miejscowości Kłątwy prowadzony jest w zakresie :

- 1) Badania wód podziemnych (dwa piezometry) dwa razy do roku wraz z opracowaniem wyników i przekazywany do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Lublinie, Delegatura w Zamościu.
- 2) Analizy emisji i składu gazu składowiskowego dwa razy do roku wraz z opracowaniem wyników i przekazywany do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Lublinie, Delegatura w Zamościu.
- 3) Pomiar osiadania powierzchni składowiska – raz w roku wraz z opracowaniem wyników i przekazywany do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Lublinie, Delegatura w Zamościu.
- 4) Pomiar opadów atmosferycznych w ujęciu dobowym (za rok) - i przekazywany do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Lublinie, Delegatura w Zamościu.
- 5) Sprawność systemu odgazowywania – raz w roku z opracowaniem wyników i przekazywany do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Lublinie, Delegatura w Zamościu.
- 6) Opracowanie zbiorczego raportu z wyników badań wraz z wynikającymi z nich wnioskami- 1 raz w roku i przekazywany do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Lublinie, Delegatura w Zamościu.

16.5.Ochrona zwierząt

Zadaniem własnym gminy jest między innymi zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom, co wynika z ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt.

W 2019 roku uchwalono Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Tyszowce.

Program ten obejmuje w swoim zakresie realizację takich zadań jak:

- 1) zapewnienie zwierzętom bezdomnym miejsca w schronisku;
- 2) zapewnienie opieki nad kotami wolno żyjącymi, w tym ich dokarmianie;
- 3) odławianie zwierząt bezdomnych;
- 4) obowiązkowa sterylizacja albo kastracja zwierząt w schronisku;
- 5) poszukiwanie właścicieli dla zwierząt bezdomnych;
- 6) usypianie ślepych miotów;
- 7) wskazanie gospodarstwa rolnego w celu zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich;
- 8) zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt.

Gmina Tyszowce posiada zawartą z Miastem Zamość umowę ustalającą zasady wspólnego działania w zakresie zapewnienia opieki nad bezdomnymi zwierzętami poprzez:

-przyjęcie do Schroniska dla bezdomnych psów w Zamościu – psów z terenu Gminy Tyszowce,

-zapewnienie spełnienia ustawowych wymogów wynikających z ustawy o ochronie zwierząt.

W ramach tego programu :

- oddano 4 psy do Schroniska,

- 4 bezdomnym psom znaleziono domy u osób fizycznych,

- 3 psy oddano osobom fizycznym z 5 psów wyrzuconych w m. Mikulin, natomiast 2 suki czekają na nowy dom w gminnym kojcu.

Opiekę weterynaryjną sprawowała Lecznica Weterynaryjna w Rachaniach.

W 2019 roku udzielono Miastu Zamość dotację z budżetu Gminy Tyszowce na realizację zadań wynikających z ww. umowy w kwocie 1800 zł.
Wydatki w poniesione w 2019 roku na realizację tego zadania wyniosły ok. 17 695, 71 zł.

16.6. Zezwolenia na usunięcie drzew i krzewów

W roku 2019 przeprowadzono 115 postępowań dotyczących „Zezwolenia na usunięcie drzew i krzewów” wynikających z ustawy o ochronie przyrody, w tym:

- wystąpienie z wnioskiem do Starosty Tomaszowskiego - 10 ,
- postępowanie na wniosek osób prawnych - 5,
- zgłoszenie od osób fizycznych – 100,

w tym:

- wydano dziewięć Zaświadczeń dotyczących braku sprzeciwu do usunięcia drzew, oraz wydano dwie Decyzje wnoszące sprzeciw do zamiaru usunięcia drzew,
- od jednej decyzji strona wniosła odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Zamościu za pośrednictwem Burmistrza Tyszowiec.

Na terenie gminy w roku 2019 nie odnotowano wycinki drzew i krzewów bez wymaganego prawem zezwolenia lub zgłoszenia.

W miesiącu marcu dokonano wycinki 6 sztuk drzew oraz dokonano zabiegów pielęgnacyjnych 17 szt. drzew na działce o nr. ewid. 1386, obręb geodezyjny Tyszowce zw. Placem Konfederacji Tyszowieckiej na kwotę 3 996,00 zł.

17. Gospodarka komunalna

Gospodarka odpadami komunalnymi należy do zadań własnych gminy, a jej obowiązki w tym zakresie reguluje ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wielokrotnie nowelizowana.

Rada Miejska w Tyszowcach na swojej IV sesji w dniu 21 grudnia 2018 roku podjęła Uchwałę Nr IV/21/2018 w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki tej opłaty, w której określiła stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy w wysokości 10,- zł miesięcznie od jednego mieszkańca. Określono także wyższą stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, w wysokości 20,- zł miesięcznie od jednego mieszkańca, jeżeli odpady komunalne nie są zbierane i odbierane w sposób selektywny.

Obowiązkiem gminy było i jest organizacja oraz objęcie wszystkich mieszkańców gminy systemem **zbiórki odpadów komunalnych**.

Właściciele nieruchomości obowiązani są do prowadzenia selektywnego zbierania odpadów obejmujących:

- 1) papier i tekturę,
- 2) metale,
- 3) tworzywa sztuczne,
- 4) szkło,
- 5) odpady opakowaniowe wielomateriałowe,
- 6) bioodpady zielone i kuchenne,
- 7) odpady niebezpieczne,
- 8) przeterminowane leki i chemikalia,
- 9) odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji

i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek,

- 10) zużyte baterie i akumulatory,
- 11) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- 12) meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- 13) zużyte opony,
- 14) odpady budowlane i rozbiórkowe,
- 15) popiół z palenisk domowych.

W tym celu, gmina dokonuje regularnej analizy aktualnego stanu gospodarki odpadami, ilości powstających odpadów, kosztów funkcjonowania systemu itp.

W roku 2019 ogólne koszty funkcjonowania systemu gospodarki odpadami wyniosły – 564 916,83 zł, w tym koszty odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych wynikające z zawartej umowy o zamówienie publiczne wyniosły 503 447,52 zł.

W kalkulacji na rok 2019 zakładano, że nastąpi wzrost ilości odbieranych odpadów od właścicieli nieruchomości zamieszkałych do wielkości 807,153 Mg, w rzeczywistości odebrano o 26,914 Mg mniej odpadów.

Ogółem w 2019 roku zebrano – 866,099 Mg, w tym od mieszkańców indywidualnych – 780,239 Mg tj. 90,09%; (+ 44,924) (rok 2018) – 735,315 Mg;

– udział % poszczególnych odpadów zebranych od mieszkańców indywidualnych:

- Zmieszane – 577,92 Mg tj. 74,07 % (rok 2019); (- 7,4)
(rok 2018) – 585,320 Mg tj. 79,60 %
- Papier i tektura – 11,88 Mg tj. 1,52 % (rok 2019); (+ 9,12)
(rok 2018) – 2,760 Mg tj. 0,38 %
- Zużyte urz. elekt.-200135 – 8,767 Mg tj. 1,12 % (rok 2019); (- 1,181)
(rok 2018) – 9,948 Mg tj. 1,35 %
- Zużyte urz. elekt.-200136 – 1,842 Mg tj. 0,24 % (rok 2019); (+ 0,655)
(rok 2018) – 1,187 Mg tj. 0,161 %
- Odpady wielkogabarytowe – 30,38 Mg tj. 3,89 % (rok 2019); (- 0,18)
(rok 2018) – 30,560 Mg tj. 4,16 %
- Szkło – 83,05 Mg tj. 10,64 % (rok 2019); (+ 38,35)
(rok 2018) – 44,700 Mg tj. 6,08 %
- Odpady ulegające biodegradacji (20 01 08) i (20 02 01) – 3,78 Mg tj. 0,48 %
(rok 2019); (+ 0,48)
(rok 2018) – 3,300 Mg tj. 0,45 %
- Zmieszane odpady opakowaniowe (w części zaw. metal i tworzywa sztuczne) – 41,86 Mg tj. 5,37 % (rok 2019); (+ 3,84)
(rok 2018) – 38,02 Mg tj. 5,171 %
- Zużyte opony – 18,06 Mg tj. 2,31 % (rok 2019); (+ 6,68)
(rok 2018) – 11,380 Mg tj. 1,548 %
- Popiół – 0,00 Mg tj. 0,000 % (rok 2019); (- 8,14)
(rok 2018) – 8,140 Mg tj. 1,107 %
- Tworzywa sztuczne - 2,70 Mg tj. - 0,35% (rok 2019); (- 3,50)
(rok 2018) – 6,20-Mg tj. - 0,84%

Tendencje w zakresie odbioru i wywozu odpadów komunalnych – Gmina TYSZOWCE

2019

Lp.	Miejsce odbioru/rodzaj		Data i ilość odebranych odpadów w Mg																	
			I-18	II-18	III-18	I kwartał	IV-18	V-18	VI-18	II kwartał	VII-18	VIII-18	IX-18	III kwartał	X-18	XI-18	XII-18	IV kwartał	Cały rok	
1	ZMIESZANE	indywidualni	23,68	18,20	17,14	59,02	35,84	24,36	27,24	87,44	25,62	36,32	22,42	84,36	25,64	15,72	14,56	55,92	286,74	
			miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto
			22,30	18,08	23,48	63,86	21,86	29,56	22,64	74,06	24,78	28,90	24,10	77,78	27,78	29,60	18,10	75,48	291,18	
			wieś	wieś	wieś	wieś	wieś	wieś	wieś	wieś	wieś	wieś	wieś	wieś	wieś	wieś	wieś	wieś	wieś	wieś
		45,98	36,28	40,62	122,88	57,70	53,92	49,88	161,50	50,40	65,22	46,52	162,14	53,42	45,32	32,66	131,40	577,92		
Firmy	6,54	4,86	4,54	15,94	4,54	6,28	4,44	15,26	5,56	7,00	4,80	17,36	14,06	5,14	3,66	22,86	71,42			
	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto			
	0,66	0,70	0,82	2,18	0,54	0,86	0,58	1,98	0,74	0,84	0,88	2,46	0,64	2,76	0,44	3,84	10,46			
	wieś	wieś	wieś	wieś	wieś	wieś	wieś	wieś	wieś	wieś	wieś	wieś	wieś	wieś	wieś	wieś	wieś	wieś		
Koszce uliczne	0,08	0	0,10	0,18	0,18	0	0	2,08	0	0	0	0	0	0	0	0	2,94			
Plac targowy	0,36	0	0,32	0,68	0,74															
RAZEM	53,62	41,84	46,40	141,86	63,70	61,06	54,90	179,66	56,70	73,06	52,20	181,96	68,12	53,22	36,76	158,10	661,58			
2	POPIÓŁ	RAZEM	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
3	PAPIER I TEKTURA	indywidualni	1,48	0,38	0,44	0,38	0,78	0,38	0,62	1,40	0,42	0,38	0,64	0,38	1,00	0,70	4,66	5,66	7,82	
			wieś	miasto	wieś	miasto	miasto	wieś	miasto	miasto	miasto	wieś	miasto	wieś	miasto	miasto	wieś	miasto	miasto	
		1,48	0,38	0,44	1,92	0,78	0,38	0,62	0,38	0,42	0,38	0,42	0,38	1,06	1,00	0,70	4,66	0,70	4,06	
firmy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
RAZEM	1,48	0,38	0,44	2,30	0,78	0,38	0,62	1,78	0,42	0,38	0,64	1,44	1,00	0,70	4,66	6,36	11,88			
4	TWORZYWA SZTUCZNE	indywidualni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2,70	2,70	2,70		
		firmy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		RAZEM:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2,70	2,70	2,70		
5	Zużyte urz. elekt.-200135	1,629	0	0,570	0,570	0,232	0	1,122	1,354	0	0	0,708	0,708	0,687	0	1,667	1,667	4,299		
		wieś	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	miasto	PSZOK	miasto	miasto	miasto	miasto		
			0,566	2,195	0,232	1,122	1,354	0,232	0,232	0,232	0,232	0,940	0,940	0,687	1,667	0,687	2,354	3,781		
			1,136	2,765	0,464	2,244	2,708	0,940	0,940	0,940	0,940	0,940	0,940	0,940	0,940	2,354	0,687	0,687		
																		8,767		

6	Zużyte urz. elekt.-200136		0,250 wieś	0	0,100 miasto 0,110 wieś 0,210	0,100 miasto 0,360 wieś 0,460	0	0	0,290 miasto 0,306 wieś 0,596	0,290 miasto 0,306 wieś 0,596	0	0	0,130 miasto 0,044 wieś 0,174	0,130 miasto 0,044 wieś 0,174	0,170 PSZOK 0,170	0	0,442 miasto 0,442 0,170 PSZOK 0,612	0,442 miasto 0,170 PSZOK 0,612	0,962 miasto 0,710 wieś 0,170 PSZOK 1,842	
7	Baterie i akumulatory		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Odpady wielkogabarytowe		0	0	0	0	0,38 miasto 0,38 wieś 0,76	1,16 miasto 2,86 wieś 4,02	1,82 miasto 0 wieś 1,82	3,36 miasto 3,24 wieś 6,60	1,12 miasto 2,34 wieś 0,74 PSZOK 4,20	3,06 miasto 3,30 wieś 6,36	4,28 wieś 2,86 PSZOK 7,14	4,18 miasto 9,92 wieś 3,60 PSZOK 17,70	1,94 miasto 1,94	2,02 wieś 2,02	1,38 miasto 0,74 PSZOK 2,12	3,32 miasto 2,02 wieś 0,74 PSZOK 6,08	3,32 miasto 2,02 wieś 0,74 PSZOK 6,08	10,86 miasto 15,18 wieś 4,34 PSZOK 30,38
9	Gruz		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Szkoła	indywidualni	7,13 wieś 7,13	1,70 miasto 1,70	4,90 wieś 4,90	1,70 miasto 12,03 wieś 13,73	2,66 miasto 2,66	5,74 wieś 0,78 PSZOK 6,52	3,20 miasto 3,20	5,86 miasto 5,74 wieś 0,78 PSZOK 12,38	5,28 wieś 5,28	2,50 miasto 2,50	4,82 wieś 4,82	2,50 miasto 10,10 wieś 12,60	3,52 miasto 3,52	3,97 wieś 3,97	32,88 miasto 32,88	40,37 miasto 3,97 wieś 44,34	50,43 miasto 31,84 wieś 0,78 PSZOK 83,05	
		firmy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2,20	0	0	2,20	2,20	
		RAZEM:	7,13	1,70	4,90	13,73	2,66	6,52	3,20	12,38	5,28	2,50	4,82	12,60	5,72	3,97	32,88	46,54	85,25	
11	Zużyte opony		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9,24	0	8,82	18,06	18,06		
12	Odpady ulegające biodegradacji		0	0	0	0	0	2,28 miasto (200108)	2,28 miasto (200108)	0	0	0	0	0	0	1,50 Miast (200201)	1,50 miasto (200201)	3,78 (200108) (200201)		
13	Zmieszane odpady opakowaniowe (w części zaw. metal i tworzywa sztuczne)		2,74 wieś 2,74	2,48 miasto 2,48	3,12 wieś 3,12	2,48 miasto 5,86 wieś 8,34	2,48 miasto 2,48	4,36 wieś 4,36	3,04 miasto 3,04	5,52 miasto 4,36 wieś 9,88	4,08 wieś 4,08	4,24 miasto 4,24	4,86 wieś 4,86	4,24 miasto 8,94 wieś 13,18	3,28 miasto 3,28	4,50 wieś 4,50	2,68 miasto 2,68	5,96 miasto 4,50 wieś 10,46	18,20 miasto 23,66 wieś 41,86	
Ogółem zebrane odpady						169,455			217,044				227,994				213,796	780,239 866,099		

Kolejnym zadaniem realizowanym w ramach gospodarki komunalnej jest „**Utrzymanie w czystości i porządku terenów miasta i gminy Tyszowce**”.

W okresie sprawozdawczym zadanie to było realizowane jakoby w dwóch etapach.

Pierwszy Etap obejmował zadanie, które określono przy przeprowadzaniu postępowania w roku 2018, gdzie przedmiot zamówienia określono jako – „Utrzymanie w czystości i porządku terenów miasta i gminy Tyszowce w okresie od 1 maja 2018 r. do 30 kwietnia 2019 r.”

W dniu 11 kwietnia 2018 roku zawarto umowę pomiędzy Gminą Tyszowce reprezentowaną przez Burmistrza Tyszowiec, przy kontrasygnacie Skarbnika Gminy, a Przedsiębiorstwem Usług Komunalnych Spółka z o.o. ul. Wielka 62, 22-630 Tyszowce reprezentowanym przez Prezesa Zarządu.

Drugi Etap obejmował zadanie, które określono przy przeprowadzaniu postępowania w roku 2019, gdzie przedmiot zamówienia określono jako – „Utrzymanie w czystości i porządku terenów miasta i gminy Tyszowce w okresie od 1 maja 2019 r. do 30 kwietnia 2020 r.”

W dniu 30 kwietnia 2019 roku zawarto umowę pomiędzy Gminą Tyszowce reprezentowaną przez Burmistrza Tyszowiec, przy kontrasygnacie Skarbnika Gminy, a Spółdzielnią Socjalną „Płomyki znad Huczwy” Tyszowce-Czermno ul. Kościelna 23, 22-630 Tyszowce reprezentowaną przez Prezesa Spółdzielni.

Działalność gospodarcza w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych

W okresie sprawozdawczym na terenie Gminy Tyszowce działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych prowadziło trzech przedsiębiorców:

- 1) Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Spółka z o.o. ul. Wielka 62, 22-630 Tyszowce - posiadający zezwolenie Burmistrza na prowadzenie działalności z dnia 14 lutego 2017 roku, nr decyzji: GK.7031.7.1.2017;
- 2) Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe AXIM Miska Sylwester ul. Hetmańska 2c, 22-630 Tyszowce - posiadający zezwolenie Burmistrza na prowadzenie działalności z dnia 15 września 2016 roku, nr decyzji: GK.7031.7.2.2016;
- 3) Anna Niedźwiedź ul. Średnia 33, 22-630 Tyszowce - posiadający zezwolenie Burmistrza na prowadzenie działalności z dnia 05 grudnia 2018 roku, nr decyzji: GK.7031.7.3.2018;

Wyżej wymienieni przedsiębiorcy w roku 2019 opróżnili i przekazali do stacji zlewnych ogółem 6 076,3 m³ ścieków bytowych, w tym 2 357,7 m³ ścieków bytowych z terenu wiejskiego Gminy Tyszowce i 3 718,6 m³ ścieków bytowych z terenu miejskiego Gminy Tyszowce.

Zgodnie z rejestrem zbiorników bezodpływowych w 2019 roku było tych zbiorników na terenie wiejskim – 669, a na terenie miejskim – 214.

Oczyszczalni przydomowych na terenie wiejskim jest 14, a na terenie miejskim – 8.

Stacje zlewne występują tylko na terenie miejskim i jest ich 2.

18. Gospodarka nieruchomościami

18.1. Sprzedaż, oddanie w użytkowanie wieczyste

Dochody planowane na 2019 rok z tytułu użytkowania wieczystego wynosiły 500,00 zł, natomiast wykonane wynoszą 463,99 zł.

W 2019 roku Gmina Tyszowce nie oddała żadnej nieruchomości w użytkowanie wieczyste.

W 2019 roku nie przekształcono żadnej nieruchomości z użytkowania wieczystego w prawo własności.

Planowane dochody ze sprzedaży mienia komunalnego w 2019 roku wynosiły 200.000,- zł. Wykonania brak.

W 2019 roku do sprzedaży przeznaczono 14 działek budowlanych położonych w Tyszowcach przy ulicy Słonecznej i Jaśminowej. Ogłoszone przetargi ustne nieograniczone na powyższe nieruchomości nie doszły do skutku, z uwagi na brak oferentów.

Ogłaszano także przetargi na dzierżawę gruntów stanowiących mienie gminy.

Na dzień 26 kwietnia 2019 roku wyznaczono 3 przetargi ustne nieograniczone na dzierżawę nieruchomości niezabudowanych położonych w Tyszowcach z przeznaczeniem do użytkowania rolniczego, które odbyły się w wyznaczonym terminie.

Dotyczyło to następujących nieruchomości:

- działki nr 89 o powierzchni 1.0027 ha na okres 5 lat
Wylicytowana kwota czynszu - 310,00 zł rocznie,
- działki nr 963/3 o powierzchni 3.4379 ha na okres 5 lat
Wylicytowana kwota czynszu - 3.400,00 zł rocznie,
- działki nr 659 i 660 o łącznej powierzchni 15.5451 ha na okres 5 lat
Wylicytowana kwota czynszu - 16.900,00 zł rocznie.

Ogłoszony na dzień 11 kwietnia 2019 roku I przetarg ustny nieograniczony na dzierżawę gruntów położonych w Tyszowcach składającej się z działek 666/2, 666/21, 666/19, 666/17, 664/1 664/2, 664/3 o powierzchni ogólnej 96,4820 ha odbył się. Wylicytowana kwota na dzierżawę to 90.710,00 zł rocznie. Wyłoniony dzierżawca nie zgłosił się do podpisania umowy w określonym terminie.

W związku z tym, ponownie ogłoszono na dzień 23 lipca 2019 roku I przetarg ustny nieograniczony na dzierżawę tych gruntów niezabudowanych, położonych w Tyszowcach po lewej stronie drogi wojewódzkiej nr 850 Tyszowce – Alojzów, o powierzchni 96,4820 ha na okres do 14 marca 2025 roku, który odbył się.

Wylicytowana kwota czynszu to 68.670,00 zł rocznie, płatna od 2020 roku.

18.2. Gospodarowanie mieniem Gminy

Na terenie Gminy znajduje się 568,39 ha gruntów skomunalizowanych, z tego 85,69 ha stanowią drogi gminne i 219,97 ha zajmują drogi pozostałe.

Pozostałe grunty w ilości 262,73 ha zajmują:

- tereny budowlane, zabudowane między innymi remizo- świetlicami i świetlicami na terenie gminy - 3,74 ha.

W wieczystym użytkowaniu osób fizycznych i Zakładu Energetycznego w Zamościu znajduje się 0,58 ha gruntów.

Grunty oddane w zarząd jednostkom oświaty - ogółem - 7,12 ha, w tym:

Szkole Podstawowej w Perespie – 0,67 ha, Szkole Podstawowej w Przewalu – 1,77 ha, Szkole Podstawowej w Kazimierówce – 1,82 ha, Szkole Podstawowej w Czartowczyku –

0,83 ha, Szkole Podstawowej w Tyszowcach – 1,46 ha, Przedszkolu Samorządowemu w Tyszowcach – 0,57 ha.

Pozostałe mienie stanowią:

- 2 budynki komunalne - w Tyszowcach – 0,14 ha i we wsi Perespa - 0,25 ha ,
- Urząd Miejski – 0,21 ha ,
- Strażnica OSP wraz z Samorządowym Centrum Kultury w Tyszowcach – 0,20 ha ;
- Biblioteka w Tyszowcach - 0,09 ha ,
- Przychodnia w Tyszowcach – 0,25 ha ,
- budynek po byłym Ośrodku Zdrowia w Perespie – 0,20 ha,
- grunty wraz z budynkiem po byłej Aptece – 0,05 ha,
- ujęcie wody w Tyszowcach - 0,40 ha,
- teren pod nowe ujęcie wody – 0,92 ha,
- targowisko we wsi Kłątwy - 1,29 ha, sklep w Perespie - 0,07 ha,
- tereny po byłym skupie mleka we wsi Czermno – 0,07 ha, Perespa – 0,09 ha ,
- tereny po byłym SKR Tyszowce: Czermno – 0,52 ha, Zamłynie – 0,30 ha,
- grunty położone w terenach budowlanych /niezabudowane/ - 5,95 ha,
- tereny zieleni /skwery/ - 1,20 ha, grunty rolne - 7,70 ha,
- pozostałe grunty szkolne na terenie gminy – 7,16 ha,
- stadion miejski - 1,76 ha, teren po byłym składowisku odpadów w Kłątwach – 0,50 ha
- wydzierżawione grunty w Tyszowcach - tzw. „Dąbrowa” - 118,86 ha,
- inne grunty między innymi: nieużytki, basen strażacki – 32,44 ha,
- grunty skomunalizowane w listopadzie 2010 roku - 70,24 ha – /pastwiska i nieużytki/,
- działka zabudowana (po byłym internacie LO) - 0,43 ha.

Mieszkaniowy zasób Gminy Tyszowce stanowi 16 komunalnych lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni 893 m², z czego 11 lokali znajduje się na terenie miasta a 5 lokali na terenie wiejskim, w tym Gmina posiada w swoim zasobie 1 lokal socjalny.

Dochody planowane na 2019 rok z tytułu wynajmu lokali mieszkalnych wyniosły 6000,00zł, natomiast wykonane wyniosły kwotę 6984,15 zł.

Dochody planowane z najmu i dzierżawy składników majątkowych za 2019 rok wyniosły 375.000 zł, natomiast wykonane wyniosły 300.684,68 zł.

W roku 2019 nie zawierane były transakcje związane z nabyciem, sprzedażą lub zamianą nieruchomości.

Wydane postanowienia w sprawach podziałów - 8

Wydane decyzje w sprawach podziałów - 7

Wydane postanowienia w sprawach rozgraniczeń - 1

Wydane postanowienia o sprostowaniu błędu pisarskiego w aktach własności ziemi – 2 szt.

Sprawa związana ze sprzedażą działki 2198 o powierzchni 0,9391 ha położonej w Tyszowcach, która wygrała przetarg na jej nabycie – postępowanie sądowe.

Sprawy związane z egzekucją należności czynszu dzierżawnego z mienia gminy: 4 postępowania.

Wystawianie i wysyłanie comiesięcznych faktur na mienie gminy i ich rozliczanie.

Wystawione faktury:

- styczeń - 23

- luty - 17

- marzec - 15

- kwiecień - 22

- maj - 17

- czerwiec - 17

- lipiec - 18

- sierpień - 18

- wrzesień - 46
- październik - 22
- listopad - 18
- grudzień - 17

Łącznie wystawiono, wysłano i rozliczono za 2019 rok – 250 faktur.
Sporządzanie kwartalnych sprawozdań z zakresu mienia gminy.

19. Postępowania o udzielenie zamówienia publicznego

19.1. Zawarte umowy na podstawie przeprowadzonych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego

Lp.	Nazwa przedmiotu zamówienia	Cena wybranej najkorzystniejszej oferty (netto)	Cena wybranej najkorzystniejszej oferty (brutto)
	1	2	3
2019 r.			
1.1.	Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w mieście Tyszowce	8940100,00	10 996 323,00
1.2.	Usługa transportu dla członków Tyszowieckiego Klubu Seniora w projekcie Tyszowiecki Klub Seniora	88776,00	109194,48
1.3.	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej poprzez wykonanie placu zabaw, oświetlenia obiektów sportowych oraz wykonanie utwardzenia wraz z budową trybun	228612,45	281193,31
1.4.	Przebudowa budynku Samorządowego Centrum Kultury w Tyszowcach	232869,85	286429,91
1.5.	Dowóz uczniów do szkół na terenie Gminy Tyszowce w roku szkolnym 2019/2020	97381,30	119779,00
1.6.	Odbudowa rowu odprowadzającego wody powierzchniowe z terenów prawej strony rzeki Huczwy w miejscowości Tyszowce na działkach o nr geod. 1899, 1471 i 1908, uszkodzonego w wyniku gwałtownego spływu wód opadowych w 2016 r	149859,60	184327,31
1.7.	Odbudowa drogi gminnej nr 111502 L od km 0+390 do km 1+370 w miejscowości Mikulin, uszkodzonej w wyniku gwałtownego spływu wód opadowych w 2016 r	216785,40	266646,04
1.8.	Udzielenie kredytu długoterminowego z przeznaczeniem na finansowanie planowanego deficytu budżetu oraz na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek	668250,09	668250,09
1.9.	Przebudowa drogi w Marysinie	119437,00	146907,51
1.10.	Przebudowa drogi gminnej nr 111541L w Kazimierówce (w km 0+794÷1+283	86267,80	106109,39

1.11.	Roboty budowlane w części budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Tyszowcach	40543,04	49867,94
1.12.	Dostawa oleju opałowego do kotłowni olejowych Zespołu Szkolno- Przedszkolnego w Tyszowcach w sezonie grzewczym 2019/2020	170625,00	209868,75
1.13.	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu Gminy Tyszowce do 31 sierpnia 2020 roku	365853,66	450000,00

20. Sytuacja finansowa

Budżet Gminy

Uchwałą Nr IV/17/2018 Rady Miejskiej w Tyszowcach z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Tyszowce na 2019 r, uchwalony został budżet Gminy Tyszowce na 2019 r.

Budżet został uchwalony w wysokości:

- **dochody budżetowe - 25 131 679,92 zł** z tego :

dochody bieżące – **22 479 206,54 zł**,

dochody majątkowe – **2 652 473,38 zł**

- **wydatki budżetowe - 26 831 012,05 zł.** z tego:

wydatki bieżące – **21 260 118,95 zł**,

wydatki majątkowe – **5 570 893,10 zł.**

Planowany deficyt budżetowy wyniósł **1 699 332,13 zł**, który zostanie pokryty planowanymi przychodami pochodzącymi z kredytów.

-**przychody budżetu - 2 779 332,13 zł.**

-**rozchody budżetu - 1 080 000,00 zł.**

Do planu budżetu w trakcie 2019 roku zostały wprowadzone zmiany uchwałami Rady Miejskiej w Tyszowcach oraz Zarządzeniami Burmistrza. Na koniec roku plan i wykonanie budżetu przedstawia się następująco:

dochody budżetowe : plan **29 227 062,81 zł** wykonanie **26 219 138,84 zł**, tj. **89,71%** planu rocznego, w tym : dochody bieżące plan **26 121 283,73 zł**, wykonanie **25 709 322,62 zł**, tj. **98,42 %** planu, dochody majątkowe : plan **3 105 779,08 zł**, wykonanie **509 816,22 zł** tj. **16,42%** planu.

- wydatki budżetowe: plan **31 103 514,50**, wykonanie **27 389 607,95 zł** tj. **88,06 %** planu rocznego, w tym : wydatki bieżące plan **24 751 887,05 zł**, wykonanie **23 735 789,24 zł**, tj. **95,89 %** planu, wydatki majątkowe : plan **6 351 627,45 zł**, wykonanie **3 653 818,71 zł** tj. **57,53 %** planu.

Przychody budżetu plan **2 956 451,69 zł** wykonanie **2 590 397,28,- zł**, tj. **87,62%** w tym; kredyty i pożyczki **2 408 060,- zł**, w tym: kredyty długoterminowe **2 100 000,- zł**, pożyczki krótkoterminowe zaciągnięte na wyprzedzające finansowanie w BGK w kwocie **308 060,- zł**, które zostaną spłacone dotacjami z Urzędu Marszałkowskiego na dofinansowanie inwestycji zrealizowanych w 2019 r. tj. „Zagospodarowanie przestrzeni publicznej poprzez wykonanie placu zabaw, oświetlenia obiektów sportowych oraz wykonanie utwardzenia wraz z budową trybun” oraz na „Przebudowę budynku SCK w Tyszowcach”.

Rozchody budżetu - plan **1 080 000,- zł**, wykonanie **1 080 000,- zł** tj. **100%** planu rocznego, są to spłacone raty kredytów w danym roku według umów bankowych.

Na dzień 31.12.2019 r. budżet Gminy Tyszowce zamyka się deficytem budżetowym w wysokości **1 170 469,11 zł**, który został pokryty kredytem w wysokości 988 131,83 zł oraz środkami wolnymi w wysokości 182 337,28 zł.

Należności wymagalne na dzień 31.12.2019 r. wynoszą **1 293 645,86 zł**, występują przede wszystkim w podatku rolnym od osób fizycznych **267 478,46 zł**, podatku od nieruchomości osób fizycznych **37 067,60 zł**, w dziale 855- rodzina, zaległości z tytułu zaliczki alimentacyjnej w wysokości **651 267,07 zł**. we wpływach za odpady w wysokości **151 562,84 zł** oraz zaległości z tytułu dzierżawy gruntów na Dąbrowie w wysokości **149 104,18 zł**.

Zobowiązania na dzień 31.12.2019 r. wynoszą **2 741 103,28 zł**, zobowiązań wymagalnych brak.

Zobowiązania dotyczą nie odprowadzonych składek ZUS oraz podatku dochodowego od wypłaconych wynagrodzeń za m-c grudzień, których termin zapłaty przypada w miesiącu styczniu, faktur których termin zapłaty przypada w miesiącu styczniu, naliczonego dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2019 r. oraz dodatku uzupełniającego dla nauczycieli.

Poziom zadłużenia

Zadłużenie gminy z tytułu zaciągniętych w latach poprzednich kredytów oraz pożyczek, na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosi ogółem **10 226 672,07 zł**, w tym: kredyty długoterminowe **9 918 612,07 zł**

Nazwy banków oraz kwoty kredytów i pożyczek:

1. Pożyczka z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie w wysokości **719 000,- zł**.

2. Kredyty długoterminowe zaciągnięte w BGK w Lublinie **5 968 612,07 zł**.

3. Kredyty długoterminowe zaciągnięte w Banku Ochrony Środowiska w Lublinie **1 131 000,- zł**.

4. Kredyt zaciągnięty w Banku Spółdzielczym w Łaszczowie **2 100 000,- zł**.

5. Pożyczki krótkoterminowe zaciągnięte na wyprzedzające finansowanie w BGK w kwocie 308 060,- zł, które zostaną spłacone dotacjami z Urzędu Marszałkowskiego na dofinansowanie inwestycji zrealizowanych w 2019 r. tj. „Zagospodarowanie przestrzeni publicznej poprzez wykonanie placu zabaw, oświetlenia obiektów sportowych” w wysokości **159 075,- zł** oraz na „Przebudowę budynku SCK w Tyszowcach” w wysokości **148 985,- zł**.

Realizacja dochodów

Na dzień 31grudnia 2019 r. wykonanie dochodów budżetu gminy przedstawia się następująco:

dochody budżetowe : plan **29 227 062,81 zł**, wykonanie **26 219 138,84 zł**, tj. **89,71%** planu rocznego, w tym : dochody bieżące plan **26 121 283,73 zł**, wykonanie **25 709 322,62 zł**, tj. **98,42 %** planu, dochody majątkowe : plan **3 105 779,08 zł**, wykonanie **509 816,22 zł** tj. **16,42%** planu.

Wykonanie dochodów bieżących

Dochody bieżące zostały zrealizowane w **98,42%** planu, największą pozycję w budżecie pod względem kwotowym tj. **7 887 185,-zł**. stanowi subwencja ogólna, która składa się z dwu części: oświatowej i wyrównawczej.

część wyrównawcza wpłynęła w kwocie **3 445 023,- zł**

Część oświatowa wpłynęła w kwocie **4 442 162,- zł**.

Dużą pozycją pod względem kwotowym zajmują również udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych, są to środki przekazywane przez Ministerstwo Finansów i w 2019 r. wyniosły **2 088 985,00 zł**.

Źródłami dochodów własnych gminy są wpływy z podatków i opłat osób fizycznych oraz prawnych.

Wpływy z podatków od osób prawnych za 2019 r. przedstawiają się następująco:

- podatek rolny	8 646,00 zł
- podatek od nieruchomości	2 697 586,00 zł
- podatek leśny	25 134,00 zł
- podatek od środków transportowych	3 100,00 zł
- podatek od czynności cywilno-prawnych	119,00 zł
- odsetki od nieterminowych wpłat	241,04 zł

Realizacja w/w dochodów w stosunku do planu przebiegała prawidłowo, dochody zrealizowano w 103,52 % zaległości występują w kwocie 12 025,06 zł. występują przede wszystkim w podatku od nieruchomości.

Wpływy z podatków i opłat od osób fizycznych w 2019 r. przedstawiają się następująco:

- podatek rolny	1 269 878,19 zł
- podatek od nieruchomości	184 527,43 zł
- podatek leśny	23 086,96 zł
- podatek od środków transportowych	33 793,00 zł
- podatek od spadków i darowizn	2 394,00 zł
- opłata targowa	39 086,00 zł
- podatek od czynności cywilnoprawnych	103 458,00 zł
- wpływy z odsetek za nieterminowe wpłaty podatków	12 256,77 zł

Wyżej wymienione dochody zostały zrealizowane w **95,63 %** w stosunku do planu, zwiększyły się w stosunku do roku 2018 o **4,48 %** jednakże występują duże zaległości w kwocie 317 065,38 zł, porównując do roku 2018 zaległości zmniejszyły się o kwotę 48 373,32 zł. Zaległości w kwocie 267 478,46 w podatku rolnym, w stosunku do 2018 r. zmniejszyły się o kwotę 53 868,81 zł, zaległości w podatku od nieruchomości osób fizycznych wynoszą 37 067,60 zł, w porównaniu do roku 2018 wzrosły o kwotę 8 592,72 zł. Zaległości w wyżej wymienionych podatkach dotyczą lat ubiegłych oraz roku bieżącego.

Realizacja podatku rolnego od osób fizycznych w poszczególnych sołectwach za 2019 r. przedstawia się następująco:

Lp	Nazwa Sołectwa	Saldo pocz.	Przypis	Odpis	Wpłaty	Umorzenia	Zaległości	Nadpłaty
1	Czartowiec	7347,71	48285,00	2150,00	48864,77	0,00	4958,00	340,06
2	Czartowiec Kol.	3491,00	44949,00	991,00	45530,00	0,00	2038,00	119,00
3	Czartowczyk	17624,68	99114,00	3863,00	95418,40	490,00	18106,75	1139,47
4	Czermno	31623,45	96213,00	5504,00	101181,20	542,00	21604,09	994,84
5	Dębina	12278,47	119044,00	3823,00	118776,48	222,00	9456,34	955,35
6	Kazimierówka	20419,90	85102,00	4542,60	82823,40	0,00	20476,10	2320,20
7	Kłatwy	31458,10	103699,00	1768,00	100961,34	461,00	32800,86	834,10
8	Lipowiec	5458,85	11336,00	755,00	9802,86	0,00	6323,59	86,60
9	Marysin	3406,79	31148,00	1569,00	30613,50	0,00	2671,60	299,31

10	Mikulin	16071,18	69295,00	800,00	77526,82	0,00	7815,96	776,60
11	Niedźwiedzia Góra	2680,45	29744,00	1680,00	26401,14	303,00	4436,31	396,00
12	Perespa	26722,80	119548,00	4658,00	117714,45	413,00	24402,10	916,75
13	Przewale	44928,61	106056,00	5444,00	105067,30	872,00	41184,70	1583,39
14	Podbór	3878,00	17513,00	972,00	16968,75	0,00	3544,50	94,25
15	Rudka	6653,09	15918,00	3063,00	16892,00	0,00	2776,00	159,91
16	Soból	13889,70	41134,00	1912,70	39342,63	0,00	13884,37	116,00
17	Tyszowce	14014,01	115701,00	4224,00	115354,78	0,00	11220,80	1084,57
18	Wakijów	28591,71	64855,00	6215,80	60919,00	698,00	25967,50	353,59
19	Wojciechówka	2647,90	11735,00	643,00	11616,25	0,00	2336,00	212,35
20	Zamłynie	13671,51	48678,00	3343,00	48103,12	0,00	11474,89	571,50
	RAZEM	306857,91	1279067,00	57921,10	1269878,19	4001,00	267478,46	13353,84

Wpływy z pozostałych dochodów własnych gminy przedstawiają się następująco:

- wpływy z opłaty skarbowej 21 956,00 zł
  - wpływy z opłaty eksploatacyjnej 2 025,96 zł
  - wpływy za zajęcie pasa drogowego 206 651,26 zł
  - wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych 5 018,88 zł
  - wpłaty za wyżywienie i czesne w przedszkolu oraz oddziałach przedszkolnych 158 969,- zł
  - wpływy z innych gmin na uczęszczanie dzieci do Przedszkola Samorządowego 85 602,36 zł
  - wpłaty za wynajem autobusu 6 516,44 zł
  - wpływy z odsetek na rachunkach bankowych 5 088,05 zł
  - wpływy za odpady 470 083,40 zł
  - wpływy z rozliczeń z lat ubiegłych tj. Vat od inwestycji, świadczeń wychowawczych, środków zgromadzonych na rachunku, jako odpisu 2% wartości inwestycji zrealizowanej z funduszy norweskich z przeznaczeniem na realizację inwestycji kanalizacji i wodociągu w m. Tyszowce razem 839 705,91zł
  - wpływy z różnych opłat – środki z opłat za korzystanie ze środowiska 3 434,27 zł
  - wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów(PUK) 53 454,92 zł
  - wpływy z odsetek od nienależnie pobranych świadczeń, z opłaty produktowej, z odsetek od nieterminowych wpłat , wpływy z usług opiekuńczych 7 057,78 zł
- Dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wpłynęły w wysokości 84 121,07 zł .

W wymienionych wyżej dochodach największe zaległości w kwocie 151 562,84 zł występują w dochodach za odpady, w stosunku do ubiegłego roku wzrosły o 17,61 % tj. o 22 697,20 zł, na zalegających wystawiono 563 sztuk upomnień na kwotę 88 291,20 zł. oraz 47 sztuk tytułów wykonawczych na kwotę 61 377,20 zł.

Gmina otrzymuje również dochody z zasobów posiadanego mienia komunalnego są to przede wszystkim: czynsze za wynajem lokali, dzierżawę gruntów gminnych, użytkowanie wieczyste oraz za dzierżawę wodociągów oraz kanalizacji, dochody te zostały zrealizowane w kwocie **308 132,82 zł** tj. **80,76 %** planu, zaległości w wysokości **149 538,76 zł**, występują przede wszystkim z tytułu dzierżawy gruntów na „Dąbrowie”, na kwotę **32 320,00 zł** sprawa w Sądzie Gospodarczym w Tomaszowie Lub, oraz na kwotę **114 000,- zł** sprawa w Sądzie Gospodarczym w Lublinie.

Wykonanie dochodów majątkowych

Plan dochodów majątkowych w 2019 r. wyniósł **3 105 779,08 zł**. wykonanie **509 816,22 zł**, plan został zrealizowany w 16,42 % planu, tak niski procent realizacji dochodów majątkowych spowodowany jest brakiem dochodów ze sprzedaży majątku, na plan 200 000,- zł, wykonania brak, na ogłoszony przetarg na sprzedaż 14 działek budowlanych z powodu braku oferentów na kupno żadna działka nie została sprzedana, nie wpłynęła również zaliczka na zapłatę faktury za budowę kanalizacji i wymianę wodociągu w m. Tyszowce, wniosek o zaliczkę zgodnie z harmonogramem został złożony w listopadzie 2019 r, zaliczka miała być przekazana w połowie grudnia lecz nie wpłynęła, wymienioną zaliczkę gmina otrzymała 22 stycznia 2020 r. w wysokości 1 306 080,45 zł, była to znacząca kwota dla budżetu która miała duży wpływ na realizację dochodów majątkowych w 2019 r. Dochody z tytułu dotacji na zadania inwestycyjne wpłynęły w wysokości **509 816,22** tj. dotacja z Urzędu Marszałkowskiego na inwestycję pn. ” Odnawialne źródła energii w Gminie Tyszowce ” która została zakończona w 2018 r. ostateczne rozliczenie i końcowa płatność wpłynęła w 2019 r. w wysokości 151 370,22 zł, dotacje na inwestycje drogowe wpłynęły w wysokości 336 346,00 zł, tj. na ” Przebudowę drogi w Mikulinie” dotacja z Urzędu Wojewódzkiego z tzw. powodziówek w wysokości 213 316,00 zł, na odbudowę drogi w Mikulinie, dotacja z Funduszu Dróg Samorządowych na przebudowę drogi w Marysinie w wysokości 69 976,00 zł, oraz na przebudowę drogi w Kazimierówce w wysokości 53 054,00 zł. wpłynęła również refundacja wydatków poniesionych na termomodernizację NZOZ w Tyszowcach w wysokości 22 100,00 zł.

Na sfinansowanie zadań zleconych gmina otrzymała oraz własnych gmina otrzymała następujące dotacje:

- dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej zlecone gminie między innymi na: świadczenia rodzinne, zaliczki alimentacyjne, na zadanie związane z realizacją świadczenia wychowawczego stanowiącego pomoc państwa w wychowywaniu dzieci, aktualizację stałego rejestru wyborców oraz zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego dla osób prowadzących działalność rolniczą, na wybory Sejmu i Senatu oraz do Parlamentu Europejskiego na łączną kwotę **7 582 238,68 zł**.

- dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na dofinansowanie własnych zadań bieżących gminy tj. na zasiłki i pomoc w naturze, utrzymanie MOPS-u, dożywianie w szkołach, stypendia dla uczniów, dotacja na oddziały przedszkolne w szkołach oraz w przedszkolu **484 719,51zł.**, dotacje ze Starostwa na podstawie porozumień jst. na OSP i KGW **2000,- zł**, dotacja z Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii na inwentaryzację wyrobów zawierających azbest u osób fizycznych i prawnych na terenie gminy w wysokości **15 000,- zł**, tj. dofinansowanie w wysokości 80% całego zadania, wkład własny gminy 20 % tj. 4 500,- zł oraz dotacje na realizowane projekty przez Gminę pn. „Tyszowiecki Klub Seniora ” w wysokości **478 718,46 zł**, na projekt pn. „Tyszowce w sieci „ w wysokości **39 200,00 zł** oraz na projekt pn. „Nowa szansa na rynku pracy” realizowany przez MOPS w Tyszowcach

w wysokości **316 510,96** zł, oraz dotacja otrzymana z solidarnościowego funduszu wspierania osób niepełnosprawnych z Urzędu Wojewódzkiego w wysokości **1 387,50** zł.

Ogółem dochody zostały zrealizowane w wysokości **26 219 138,84** zł. tj. **89,71** % rocznego planu. Podsumowując realizację dochodów należy stwierdzić że była prawidłowa, dochody bieżące zrealizowano w 98,42 % planu, słaba realizacja dochodów majątkowych tj. przede wszystkim brak wpływu dotacji na inwestycję budowy kanalizacji i wymianę wodociągu w Tyszowcach, na którą to gmina nie miała wpływu, gdyż do końca roku byliśmy w kontakcie z Urzędem Marszałkowskim, który to sam do końca nie wiedział czy otrzyma środki z Ministerstwa, z tego też powodu gmina zapłaciła wykonawcy fakturę w części ze środków własnych, druga część należnej kwoty z faktury została zapłacona z zaliczki która wpłynęła w styczniu 2020 r, oraz brak dochodów ze sprzedaży majątku wpłynęło na niski procent realizacji planu dochodów majątkowych.

Realizacja wydatków

Wydatki budżetu gminy realizowane były przez wszystkie jednostki organizacyjne gminy, które prowadziły gospodarkę finansową na podstawie własnych planów finansowych. Środki były przekazywane pod niezbędne wydatki, które analizowane były pod względem ich; legalności, celowości i gospodarności.

Plan i wykonanie wydatków budżetu gminy na dzień 31 grudnia 2019 roku przedstawia się następująco:

- wydatki budżetowe: plan **31 103 514,50**, wykonanie **27 389 607,95** zł tj. **88,06** % planu rocznego, w tym : wydatki bieżące plan **24 751 887,05** zł, wykonanie **23 735 789,24** zł, tj. **95,89** % planu, wydatki majątkowe : plan **6 351 627,45** zł, wykonanie **3 653 818,71** zł tj. **57,53** % planu.

Największą pozycję wydatków w budżecie gminy w 2019 r. zajmuje dział 801- Oświata i Wychowanie w kwocie **9 439 027,29** zł. w tym wydatki bieżące w wysokości 9 149 435,90 zł.

W ramach wydatków bieżących finansowano między innymi następujące zadania:

- utrzymanie pięciu szkół podstawowych 6 211 845,69 zł, wzrost wydatków w stosunku do 2018 r, o 30,04%, zwiększenie dotyczy przede wszystkim wydatków na wynagrodzenia i składek od nich naliczanych,

- utrzymanie przedszkola samorządowego 1624 591,12 zł, wzrost w stosunku do roku 2018 o 25,47 %, również dotyczy zwiększonych wydatków na wynagrodzenia i składek od nich naliczanych,

Wydatki bieżące w pozostałych działach pozostawały na zbliżonym poziomie do roku 2018 .

Wydatki majątkowe na inwestycje realizowane w 2019 r.

w zł.

			<i>Plan</i>	<i>Wykonanie</i>	<i>%</i>
		<i>Transport i łączność</i>	<i>808 668,17</i>	<i>649 100,24</i>	<i>80,27</i>
<i>60016</i>		<i>Drogi gminne</i>	<i>264 718,17</i>	<i>255 486,50</i>	<i>96,51</i>
	<i>6050</i>	<i>Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych</i>	<i>264 718,17</i>	<i>255 486,50</i>	<i>96,51</i>
		<i>Przebudowa drogi w Marysinie – wydatki ogółem 148 282,31 zł, w tym dofinansowanie z FDS 69 976,-</i>	<i>153 252,84</i>	<i>148 282,31</i>	<i>96,76</i>
		<i>Przebudowa drogi w Kazimierówce- wydatki ogółem 107 204,19 zł, w tym dofinansowanie z FDS 53 054,- zł.</i>	<i>111465,33</i>	<i>107 204,19</i>	<i>96,18</i>

60078		Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	543 950,-	393 613,74	72,36
	6050	<i>Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych</i>	543 950,-	393 613,74	72,36
		<i>Odbudowa rowu uszkodzonego w wyniku gwałtownego spływu wód opadowych w 2016 r. w m. Tyszowce</i>	200 450,-	123 962,80	61,75
		<i>Odbudowa drogi gminnej Nr 111502L w km.0+200 do km 1+370 w m. Mikulin uszkodzonej w wyniku gwałtownego spływu wód opadowych w roku 2016 r.</i>	343 500,-	269 650,94	78,50
		<i>Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa</i>	59 000,-	51 797,94	87,79
75412		<i>Ochotnicze straże pożarne</i>	59 000,-	51 797,94	87,79
	6050	<i>Wydatki inwestycyjne "Roboty budowlane w części budynku OSP Tyszowce"</i>	59 000,-	51 797,94	87,79
		Oświata i wychowanie	289 867,40	289 591,39	99,91
80195		<i>Pozostała działalność</i>	289 867,40	289 591,39	99,91
	6057	<i>Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych</i>	159 075,-	159 075,-	100
		<i>Zagospodarowanie przestrzeni publicznej poprzez wykonanie placu zabaw, oświetlenia obiektów sportowych oraz wykonanie utwardzenia wraz z budową trybun</i>	159 075,-	159 075,-	100
		<i>Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych</i>	130 792,40	130 516,39	99,79
	6059	<i>Zagospodarowanie przestrzeni publicznej poprzez wykonanie placu zabaw, oświetlenia obiektów sportowych oraz wykonanie utwardzenia wraz z budową trybun</i>	130 792,40	130 516,39	99,79
		Gospodarka komunalna i ochrona środowiska			
90001		Gospodarka ściekowa i ochrona wód	4 216 509,-	1 687 227,59	40,02
	6057	<i>Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych</i>	2 173 000,-	8 796,44	0,41
		<i>Budowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w m. Tyszowce</i>	2 173 000,-	8 796,44	0,41
	6059	<i>Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych</i>	2 043 509,-	1 678 431,15	82,14
		<i>Budowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w m. Tyszowce</i>	2 043 509,-	1 678 431,15	82,14
90005		Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	28 290,-	28 290,-	100
	6050	<i>Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych</i>	28 290,-	28 290,-	100
		<i>Odnawialne źródła energii w Gminie Tyszowce polegające</i>			
		<i>na montażu pomp ciepła, kolektorów słonecznych oraz instalacji fotowoltaicznych(sporządzenie dokumentacji technicznej oraz studium wykonalności)</i>	28 290,-	28 290,-	100

90015		Oświetlenie ulic, placów i dróg	500 000,-	500 000,-	100
	6050	<i>Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych</i>	<i>500 000,-</i>	<i>500 000,-</i>	<i>100</i>
		<i>Budowa linii kablowej i słupów oświetlenia ulicznego w m. Tyszowce</i>	<i>500 000,-</i>	<i>500 000,-</i>	<i>100</i>
90095		Pozostała działalność	68 633,00	68 633,00	100
	6010	<i>Wydatki na zakup i objęcie akcji, wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego oraz na uzupełnienie funduszy statutowych banków państwowych i innych instytucji</i>	<i>68 633,00</i>	<i>68 633,00</i>	<i>100</i>
		Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	380 659,88	379 178,55	99,61
92109		Domy i ośrodki kultury świetlice i kluby	353 209,88	351 728,55	99,58
	6057	<i>Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych</i>	<i>148 985,-</i>	<i>148 985</i>	<i>100</i>
		<i>Przebudowa budynku SCK w Tyszowcach</i>	<i>148 985,-</i>	<i>148 985</i>	<i>100</i>
	6059	<i>Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych</i>	<i>143 015,-</i>	<i>142 433,89</i>	<i>99,59</i>
		<i>Przebudowa budynku SCK w Tyszowcach</i>	<i>143 015,-</i>	<i>142 433,89</i>	<i>99,59</i>
	6050	<i>Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych</i>	<i>61 209,88</i>	<i>60 309,66</i>	<i>98,53</i>
		<i>Modernizacja obiektu świetlicy w Zamłynie</i>	<i>10 300,-</i>	<i>9 584,92</i>	<i>93,06</i>
		<i>Modernizacja obiektu świetlicy w m. Czartowiec</i>	<i>10 000,-</i>	<i>10 000,-</i>	<i>100</i>
		<i>Modernizacja obiektu świetlicy w m. Marysin</i>	<i>20 000,-</i>	<i>20 000,-</i>	<i>100</i>
		<i>Modernizacja obiektu świetlicy w m. Wakijów</i>	<i>10 909,88</i>	<i>10 724,74</i>	<i>98,30</i>
		<i>Modernizacja obiektu świetlicy w m. Podbór</i>	<i>10 000,-</i>	<i>10 000</i>	<i>100</i>
92116		Biblioteki	27 450,-	27 450,-	100
	6050	<i>Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych-</i>	<i>27 450,-</i>	<i>27 450,-</i>	<i>100</i>
		<i>Termomodernizacja budynku Biblioteki w Tyszowcach (wykonanie dokumentacji technicznej, opracowanie studium wykonalności, audyt energetyczny)</i>	<i>27 450,-</i>	<i>27 450,-</i>	<i>100</i>
		R A Z E M	6 351 627,45	3 653 818,71	57,53

21. Podsumowanie

W 2019 roku rozpoczęto oraz zaplanowano inwestycje i projekty, które są w trakcie realizacji czy też będą realizowane w kolejnych latach. Urząd Miejski i kierownicy jednostek organizacyjnych działają w sposób przemyślany, strategiczny, skupiając się na maksymalnym czerpaniu środków ze źródeł zewnętrznych, co skutkuje wdrażaniem kolejnych projektów i inicjatyw. Wśród priorytetów są projekty twarde – infrastrukturalne jak również projekty miękkie – społeczne. Działaniom towarzyszy kontekst proekologiczny, wagę przywiązuje się do edukowania, wspierania przedsiębiorczości, oferty kulturalnej i wszelkich innych wskazanych aspektów, warunkujących harmonijny rozwój gminy.

Spis treści		str.
1. Zarządzanie Gminą	-	2
2. Oświata i wychowanie	-	13
3. Promocja gminy, działalność kulturalna	-	26
4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi	-	33
5. Zabytki na terenie gminy Tyszowce – ewidencja – wykaz	-	35
6. Rejestr instytucji kultury	-	36
7. Pomoc społeczna – realizacja zadań, polityk i strategii	-	36
8. Przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii	-	60
9. Pomoc publiczna	-	61
10. Ochrona przeciwpożarowa	-	62
11. Lokalny rynek pracy	-	65
12. Infrastruktura drogowa	-	65
13. Wodociągi i kanalizacja	-	66
14. Oświetlenie ulic, placów i dróg	-	66
15. Realizacja zadań inwestycyjnych	-	67
16. Ochrona środowiska naturalnego, przyrody oraz zwierząt	-	70
17. Gospodarka komunalna	-	73
18. Gospodarka nieruchomościami	-	78
19. Postępowania o udzielenia zamówienia publicznego	-	80
20. Sytuacja finansowa	-	81
21. Podsumowanie	-	88

BUKMISTRZ
Andrzej Podgórski